

MİLLET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

Yüz yirminci Birleşim

6 . 7 . 1964 Pazartesi

İçindekiler

	Sayfa		Sayfa
1. — Geçen tutanak özeti	550	3. — Cumhuriyet Senatosu Yozgat	
2. — Gelen kâğıtlar	550	Üyesi Sadık Artukmaç ve 2 arkadaşının,	
3. — Yoklama	551	5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli	
4. — Başkanlık Divanının Genel Ku-		Sandığı Kanununun bâzı maddelerinde de-	
rula sunuşları	551	ğişiklik yapılması ve 6122, 6422 ve 7242	
1. — Niğde Milletvekili Mehmet Altın-		sayılı kanunların kaldırılması hakkında ka-	
soy'un, evlenen bir milletvekiline dair bâzı		nun teklifi ve Maliye ve Plân komisyon-	
gazetelerde çıkan havadisler hakkında gün-		ları raporları (2/147) (S. Sayısı: 393)	566:567
dem dışı demeci.	551:552		
5. — Görüşülen işler	552	4. — Cumhuriyet Senatosu Tunceli	
1. — Kayseri Milletvekili Mehmet Gö-		Üyesi Mehmet Ali Demir ve Kırklareli	
ker ve 5 arkadaşının, 4367 sayılı Kanunun		Üyesi Ahmet Naci Arı'nın, 5434 sayılı	
4684, 6706 ve 70 sayılı kanunlarla de-		T. C. Emekli Sandığı Kanununun 32 nci	
ğişik birinci maddesinin (C) ve (D) fık-		maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında ka-	
ralarının değiştirilmesine dair kanun tek-		nun teklifi ve Maliye Komisyonu tezke-	
lifi ve Millî Savunma, İçişleri ve Plân		resi ve Millî Eğitim ve Plân komisyonları	
komisyonları raporları (2/328) (S. Sayı-		raporları (2/262) (S. Sayısı : 395)	567
sı : 381)	552:563		
2. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul		5. — Samsun Milletvekili İlyas Kılıç	
Üyesi Özel Şahingiray ve 15 arkadaşı-		ve Sakarya Milletvekili Yusuf Ulusoy'un,	
nun, Türkiye Cumhuriyeti Emekli San-		5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli	
dığı Kanununa geçici bir madde eklenme-		Sandığı Kanununun geçici 14 nci mad-	
sine dair kanun teklifi ve Maliye ve Plân		desine (ç) fıkrası eklenmesine dair ka-	
komisyonları raporları (2/221) (S. Sayı-		nun teklifi ve Maliye ve Plân komisyon-	
sı : 391)	563:566	ları raporları ve Millî Eğitim Komisyonu-	
		nun mütalâası (2/325) (S. Sayısı: 396)	567:577

1. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Adana Milletvekili Kemal Sarıbrahimoğlu, Çukurova'da pamuk tarlalarına musallat olan böceklerle acele olarak mücadele edilmesi, ziraî ilâçların kalitelerinin kontrol edilmesi ve baskıları çok kötü olan okul kitaplarının baskılarının daha iyi olması için tedbir alınması konularında gündem dışı demekte bulundu.

Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi İdare Âmirlerinin, 1964 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelde değişiklik yapılması,

Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi İdare Âmirlerinin, Millet Meclisinin 1964 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1 cari harcamalar) işaretli cetvelde değişiklik yapılması ve bâzı maddeler eklenmesi ve

Cumhuriyet Senatosu İdare Âmirlerinin,

1964 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/3) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkındaki kanun teklifleri ikinci defa açık oya sunularak kanunlaştılar.

Özel öğretim kurumları kanunu tasarısı ve bununla ilgili tekliflerin maddeleri üzerinde görüşmelere devam olundu.

6 . 7 . 1964 Pazartesi günü saat 15 te toplanmak üzere (saat 17 de) Birleşime son verildi.

Başkan
Başkanvekili
Nurettin Ok

Kâtip
Yozgat
İsmet Kapsız

Kâtip
Samsun
İlyas Kılıç

SORULAR

Sözlü soru

1. — Erzurum Milletvekili Nihat Diler'in, Erzurum'un Tortum ilçesi nahiye ve köylerini sel âfetinden ve su baskımından korumak için ne tedbirler alındığına dair sözlü soru önergesi, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına gönderilmiştir. (6/890)

Yazılı sorular

1. — Bursa Milletvekili Edip Rüstü Akyürek'in, 1964 - 1965 Newyork Sergisine katıl-

mak için yapılan çalışmalara ne miktar para harcandığına dair yazılı soru önergesi, Ticaret Bakanlığına gönderilmiştir. (7/525)

2. — İzmir Milletvekili Şükrü Akkan'ın, NATO Enfrastrüktür Dairesi tarafından, temel tesisler inşaatı için, İzmir'in, Buca ilçesinin Çifteselviler mevkiinde bulunan 27 küçük çiftçinin bağ, bahçe ve tarlalarının ellerinden alınıp alınmadığına dair yazılı soru önergesi, Millî Savunma Bakanlığına gönderilmiştir. (7/526)

2. — GELEN KÂĞITLAR

Tasarı

1. — 1964 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/3) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı (1/705) (Karma Bütçe Komisyonuna)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 15.00

BAŞKAN — Başkanvekili Nurettin Ok

KÂTIPLER : Süreyya Öner (Siirt), Şükrü Çavdaroğlu (Balıkesir)

BAŞKAN — Millet Meclisinin 120 nei Birleşimini açıyorum.

3 . — YOKLAMA

BAŞKAN — Yoklama yapılacaktır.

Sayın üyeler lütfen elektrikler yandıktan sonra beyaz düğmelere bassınlar.

Yoklama muamelesi bitmiştir.

(Yoklama yapıldı.)

BAŞKAN — Müzakereler için gerekli çoğunluğumuz mevcuttur. Müzakerelere başlıyoruz.

4. — BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — *Niğde Milletvekili Mehmet Altınsoy'un, evlenen bir milletvekiline dair bâzı gazetelerde çıkan havadisler hakkında gündem dışı demeci.*

BAŞKAN — Sayın Altınsoy, gündem dışı söz talebiniz var.

MEHMET ALTINSOY (Niğde) — Gazetelerde çıkan bâzı haberler hakkında.

BAŞKAN — Kısa olmak üzere buyurunuz.

MEHMET ALTINSOY (Niğde) — Muhterem arkadaşlar, Sayın Başbakanın dünya efkârını meşgul eden gezisinden yurda avdeti, yabancı Devlet başkanlarının Türkiye'yi ziyareti gibi hayati ehemmiyette hâdiselerin cereyan ettiği günlerde; büyük tirajlı gazetelerin en göz alıcı sütunlarında gösterişli bir haber ve bu haber vesilesiyle öğrendiğimiz Müslüman Türk Halkının mânevi duygularını rencide eden abes bir olay inaçlı vicdanlarda geniş rahneler açmıştır.

İşte bu olaydan bahsetmek için huzurunuzu işgal etmiş bulunuyorum.

Muhterem arkadaşlar, intisap iddiasında bulunduğu büyük isim dolayısıyla Büyük Türk Milletinin tümünün nazarını üstünde toplamış bir sayın bayandan bir süre önce ayrılmış bulunan bir sayın milletvekili; yine bir süre önce eşinden ayrılmış ve eski mesleki mankenlik olan bir sayın bayan ile evlenmiş. Tanrı muhabbetlerini artırsın,

Damat bey gelin hanıma seksen bin liralık yüzük takmış, Kadillak hediye etmiş. 250 bin liralık mihri müeccele, 120 bin liralık mihri müeccele mal bağışlamış. Tanrı kârını meşkûr eylesin. Ama bu sayın damadın gayrimeşru yollardan milyonlar vurduğunu idida eden dosyaları dokunulmazlığın sütresinde gizlenmiş yatarmış. Bu da bizi ilgilendirmez.

BAŞKAN — Şahsiyata kaçmayınız Sayın Altınsoy. Konuya geliniz.

MEHMET ALTINSOY (Devamla) — Konuya geliyorum. Konu bundan sonra geliyor.

Bu meşhur dulların mâruf nikâhının medeni kısmında tanıklık etmek üzere Millet Meclisinin Sayın Başkanı ile Senatonun Sayın Başkanı âdeta yarışa girmiş. Bu da muhterem zevatın takdirine kalmış bir davranıştır.

BAŞKAN — Mevzuunuzla ilgili beyanda bulununuz, rica ederim. Hangi haberler çıkmışsa onunla ilgili konuşun.

MEHMET ALTINSOY (Devmla) — Sayın Başkan, neticede habere geliyorum : Asıl bizi alâkadar eden, iki perdelik nikâh oyununun, dinî nikâh adı altında icra edilen ikinci ve hazin bölümüne geliyorum.

(Elindeki gazeteyi göstererek.) Arkadaşlar, şu resme bakınız : Hayat enerjisini paraya tahvil etmek için diyari küfrün kapısında sıra bekleyen Türk işçisini, çorak tarlasında ebabil

kuşu gibi rızık devşiren fakara Türk köylüsünü, üç ayın başını âhîret günü gibi bekliyen emekli, dul ve yetimini temsil etmesi lâzımgelen bir milletvekilinden damat, «Bununla ne alâkası var» sesleri.) Şöhretli bir gelin hanım ve ortasında dinî kisveyi lâbis bir imam efendi. Bunun adı da dinî nikâh töreni. («Ne alâkası var» sesleri.) Şimdi ilgililere soruyorum. arkadaşlar, Anayasanın koruyuculuğuna zarar olmuş Kiyafet Kanunu nerededir? Düğünlerde Men'i İsrâfat Kanunu hangi raflara kaldı-

rılmıştır? Dinî işleri tedvire memur Sayın Devlet Bakanı nerededir?

Üç kıtada yedi iklimte hükmetmiş cihangirlerin önünde hürmetle eğildiği beyaz sarıklı baş şimdi ak sarığı, kırpık sakalı ile sarhoş masalarının maskarası olmuştur. Mâşeri vicdan neredesin? Dinsizlere verilecek cezaların en büyük halk vicdanında takbih cezası ne zaman tecelli edecektir?

Hürmetlerimle. (Sağ ortadan alkışlar, gürültüler)

5. — GÖRÜŞÜLEN İŞLER

1. — Kayseri Milletvekili Mehmet Göker ve 5 arkadaşının, 4367 sayılı Kanununun 4684, 6706 ve 70 sayılı kanunlarla değişik birinci maddesinin (C) ve (D) fıkralarının değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Millî Savunma, İçişleri ve Plân komisyonları raporları (2/328) (S. Sayısı : 381) (1)

BAŞKAN — Komisyon lütfen yerini alsın efendim.

KÂZIM ARAR (Çankırı) — Gündem dışı söz talebetmiştim.

BAŞKAN — Her gündem dışı söz talebini Riyaset kabul etmek mecburiyetinde değildir Sayın Arar. Şimdi muttali olduk. Takdirimi daha ileriki birleşimlerde vermek için kullanacağım. Şimdi lütfen oturunuz efendim.

Komisyon yerini alsın.

Raporu okuyoruz efendim.

(Bütçe ve Plân Komisyonu raporu okundu.)

BAŞKAN — Rapor üzerinde buyurunuz Sayın Giritlioğlu.

FAHİR GİRİTLİOĞLU (Edirne) — Pek muhterem arkadaşlarım, Kayseri Milletvekili Sayın Mehmet Göker arkadaşımız tatbikattaki bir adaletsizliği gidermek maksadiyle elimizde, bugün gündemde bulunan kanun teklifini getirmiştir. Muhterem arkadaşımızın teklifi ilgili Millî Savunma Komisyonu tarafından benimsenmiştir. Fakat, Bütçe Komisyonu şimdi okuduğumuz rapordaki gerekçeye dayanarak teklifi kabul etmemiştir. Gerekçenin esası şudur : Personel rejimi düzenlenecektir. Sivil memurlar arasında, bu re-

jim düzenleninceye kadar tefrik yaratmamamız lazımdır. Bu sebeple böyle bir kanun teklifinin kabul edilmemesi lazımdır denilmektedir.

Muhterem arkadaşlarım,

Sivil memurlar arasında zaten tefrik yaratılmıştır. Yaratılmış bir tefrikin tashihi zımında bugünkü teklif getirilmiş bulunmaktadır. Şöyle ki; polis memuru bir sivil memurdur, fakat polis memuru tayın bedeli alır. Her sivil memur tayın bedeli almaz. Gümrük memuru bir sivil memurdur. Fakat gümrük memuru da bir tayın bedeli alır. Komisyonun mülâhazalarını aynı şekilde kabul edersek her sivil memur aynı şekilde tayın bedeli almaz.

Bâzı hizmetlilere munzam ödenek verilmesi esası bugünün fikri değildir. Bu fikir 4367 sayılı Kanunla 1943 yılında ortaya atılmıştır. 4367 sayılı Kanun subaylara tayın bedeli, askerî memurlara tayın bedeli tanımakla iktifa etmemiş, askerî müesseselerde çalışan her türlü sivil memurlara da tayın bedeli verilmesini öngörmüş; gümrük muhafaza teşkilâtında çalışan memurlarla, jandarma teşkilâtında çalışan sivil personel de 1943 tarihli 4367 sayılı Kanun tayın bedeli alabilecek kimseler arasında saymıştır. Bu kanun çeşitli kanunlarla tadile uğramış, tayın bedeli bir kısım memurlara 110 lira, bir kısım memurlara 155 lira üzerinden çeşitli rejime tabi tutulmuştur. Neticede muhterem arkadaşlarım, 1962 yılında Yüksek Meclisiniz 42 sayılı Kanunu kabul etmekle Bütçe Komisyonunun bugünkü mütalâalarını reddetmiş bulunmaktadır. 12 Nisan 1962 tarihli ve 42 sayılı Kanun ile polislerin tayın bedellerini 165 liraya çıkartmıştır. Gümrük memurlarının tayın bedellerini 165 liraya çıkartmıştır. Binaenaleyh biz Meclis olarak

(1) 381 S. Sayılı basmayazı bu birleşim tutanağı sonundadır.

sivil memurlarda bu tefriki yaptık. Bunu 165 liraya çıkartırken, bu şekilde bir rejim tatbik ederken, kanaatimce zuhul ettik. Jandarma personelini hesaba katmadık. Deniz kuvvetlerinde çalışan sivil memurları hesaba katmadık. Millî Savunma Bakanlığının bünyesinde çalışan sivil memurları hesaba katmadık. Onları 75 lira olarak kaldı.

Millî Savunma Bakanlığının diğer kıtalardaki sivil personelinin tayın bedelini 165 liraya çıkardık, 42 sayılı Kanunla Rejimini bu suretle tanzim ettik. Fakat, tüm olarak almadık. Belki bu bir zuhüldür diyorum. Millî Savunma Bakanlığı teşkilâtında çalışan memurlar 75 lirada kaldı, 165 liraya çıkmadı. Deniz kuvvetleri teşkilâtında çalışan memurlar 75 lirada kaldı, 165 liraya çıkmadı ve Jandarma Genel Müdürlüğünde çalışan memurlar 75 lirada kaldı, 165 liraya çıkmadı. Bu suretle Mehmet Göker arkadaşımızın getirdiği kanun teklifi 42 sayılı Kanunla yarattığımız adaletsizliği telâfi edecek mahiyette bir tekliftir. Ve Bütçe Komisyonunun bu teklife karşı verdiği cevap ise, kökünden 42 sayılı Kanunun mantığına aykırıdır.

Biz ki, 42 sayılı Kanunu Meclis olarak kabul etmiş bulunmaktayız. Personel rejiminin hazırlanması mevzu bahis ise bunu şükranla beklemekteyiz. Fakat bu rejim hazırlanmaya kadar bilfarz polis memurlarının 165 lira tayın bedeli almasını lüzumlu gördük. Ve Meclis olarak bunu böyle kabul ettik. Şu vaziyet karşısında mevcut bir tatbikat adaletsizliği vardır. Ben Millî Savunma Komisyonunun fikrinin uygun olduğu mülahazasındayım. Teklifin aynen kabulünü Millî Savunma Komisyonu ister, buna mukabil Bütçe Komisyonu reddini ister. Benim muhterem arkadaşlarımdan istirhamım Mehmet Göker arkadaşımızın teklifinin lehinde oy verilmesi merkezindedir. Bu hususta bir önerge takdim ediyorum. Hürmetlerimi sunarım.

BAŞKAN — Sayın Asım Eren.

ASIM EREN (Niğde) — Pek muhterem arkadaşlarım, Millî Savunma Komisyonunun Sözcüsü bulunduğum sırada geçmiş olan ve Komisyonun çoğunlukla onayını alan bu değerli teklif aleyhinde Bütçe ve Plân Komisyonunun hazırladığı gerekçenin gerçeklere aykırı olduğuna dair Muhterem Fahir Giritlioğlu arkadaşımızın beyanına katılıyorum.

Filhakika adaletsizlik esasen yaratılmıştır. Bunun telâfisi, tevsiinin bertaraf edilmesi, o eşitsizliğin eşit şekle sokulmasına mâtûf olan bir teklif olarak biz Sayın Mehmet Göker'in teklifini karşılamıştık. Bütçe ve Plân Komisyonunun bunu bütçede yeni bir ödenek talebi mahiyetinde telâkki etmiyerek, esasen bir kısmına verilen bir hakkın diğer kısmına verilmemiş olması haksızlığının bertaraf edilmesine mâtuf, bir kısmı iera safhasına konmuş olan bir verişin verilmeyenlere de teşmiline ait bir talepten ibaret olduğu kanaatinde idik. Bundan dolayı bunun aleyhinde gelmiş olan gerekçenin realiteye uymadığı kanaatindeyim.

Mühim olan mesele iki noktadan incelenebilir.

Birincisi Bütçe ve Plân Komisyonu bakımından dengenin bozulması için her artış teklifinin menfi karşılanmasının icabettiği prensibi olabilir.

İkincisi de şimdiye kadar almyanlara bundan sonra da vermesek ne lâzımgelir gibi bir kanaatin hâkim olduğu farzedilebilir. Ben, her ikisini de ele alarak, bunların doğru olmadığını belirtmek isterim. Bir defa şimdiye kadar almyanlara bundan sonra da vermememinin bunlar hakkında personel kanunu çıktığı zaman umumi bir eşitleme yapılacağına ortaya atılmış olması muayyen bir zamana bağlı bir va'di tazammun etmediği için mevcut bir mağduriyetin, bâriz bir haksızlığın ve eşitsizliğin vâdesiz bir şekilde devamına sebeb olacak bir mahiyette bir gerekçedir. Böyle bir mesnede dayanmak, bence Büyük Millet Meclisinin bir parçası olan Bütçe ve Plân Komisyonunun herhalde iltizam etmemesi gereken hakları müdafaa ederken, malî menfaat zihniyetine temayül etmesi tabii görülebilecek olan bir komisyonun hak tarafını iltizam etmesi icabettiği kanaatindeyim.

Kaldı ki, bunun personel Kanunu çıktığı zaman tanzim edileceği meselesi de, bugün personel kanununun çıkabileceğini bir gerçek olarak kabul etmek, o kanuna böyle bir hakkın sokulacağına da pek zannetmiyorum, çünkü aynı o zihniyetin orada da karşımıza çıkacağına eminim. Binacnaleyh, bunun tek elden hallederek, eşitsizliği bertaraf etmenin daha doğru olacağı kanaatindeyim.

Pek muhterem arkadaşlarım, yalnız hazer-
de değil, seferde de tugay, tümen, karargâhla-
rını kaale almanızı istirham edeceğim. Millî
Savunma Bakanlığı cemiasında bulunan sivil
memurların aynen subay, astsubay ve er arka-
daşlarımız gibi o karargâhlarda seferi hayata
meccur olacakları tabiidir. Meselâ; Maliyeye
bağlı olan memurlar, defterdarlar, saymanlar,
saymanlık memurları bu meyandadır. Buna mu-
kabil daha başka sivil memurlar da vardır. Büt-
tün bunlar hattâ kadın memurlar dahi bunla-
rın içinde sayılabilir. Bütün bunları asrımızda
artık bir kül olarak telâkki eder, askerle sivil
ayırımının artık mevcut olmadığını kabul etti-
ren topyekûn harb realitesi karşısında ileri sü-
rülebilecek mânilerde değildir. Sefer hayatın-
da hattâ bugün hazar hayatında dahi tugay-
dan uzaklaşmış alayları, tugayları düşünün. Bu-
radaki sivil memurların vaziyetini düşünün. Sa-
dece genel karargâh da, Genelkurmay ve Millî
Savunmadaki sayısı mahdud memurları değil,
bu camiaya mensubolarak seyyar birliklerde ça-
lışan sivil memurların bugünkü durumunu dü-
şünün. Hepsî ailelerini yerleştirdikleri şehirler-
den uzaklarda kimisi Suriye hududunda, kimi-
si Akdenize yakın bir yerde, kimisi Ege hudu-
dunda, kimisi Trakya'da Meriç civarında, her bi-
ri bir tümen, bir tugay karargâhında çalışan si-
vil memurlar vardır. Bunlar tamamen seferî ha-
yat içindedirler. Yanı başındaki bir arkadaş 165
lira alır da o niçin 75 lira alsın? Onun da boğaz
ihtiyacı, onun da ailesinin infak ve işeye ih-
tiyacı aynı ölçüde değil midir? Binaenaleyh,
bendeniz bunu, bütçeye havadan yeni bir yük
yüklemeye şeklinde değil, vaktiyle mevcut yükler
yükletilirken yapılmış olan bir adaletsizliği ber-
taraf edecek kısmı bir islâh olarak kabul edi-
yorum. Böyle bir adalet eserine mutlaka muh-
terem Millet Meclisince iltizam edileceğine emi-
nim. Onun için Sayın Mehmet Göker'in takri-
rini bu bakımdan Meclisçe desteklemekteyim.
Muhterem Plân ve Bütçe Komisyonunun getir-
diği gerekçenin realiteye uymadığı da kaale
alınarak lütfen o raporun reddedilmesini istir-
ham ederim. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Sayın Göker.

MEHMET GÖKER (Kayseri) — Çok muh-
terem arkadaşlarım, tasarının dağıtıldığı tarih
ile, müzakere tarihi arasında bir hayli müddet
geçtiği için kısaca tasarımız hakkında muhte-

rem üyelere izahat vereceğim. Ve meselenin
hukukî cephesini benden evvel iki kıymetli ar-
kadam, Fahir Girittlioğlu ve Asım Eren izah
ettikleri için ayrıca bu noktalara değinmiyece-
ğim.

Teklifin gerekçesinde belirttiğimiz gibi di-
yorum ki, Millî Savunma Bakanlığı ve Jandar-
ma Genel Komutanlığı kadrolarında çalışan si-
vil memur ve hizmetlilere de Emniyet Genel Mü-
dürlüğü, Gümrük Muhafaza ve muamele sınıfı
kadrolarında çalışanlara verildiği gibi 165 lira
tayın bedeli verelim. Teklifimin hulâsası bu-
dur.

Bu gerekçe Muhterem Millî Savunma Ko-
misyonu tarafından makûl, normal görülmüş ve
hizmetin durumu, özellikleri nazara alınmak
suretiyle asıl ihtisas komisyonu olan Millî Sa-
vunma Komisyonunda teklifimiz vechile karar
ittihaz edilmiştir. Bütçe ve Plân Komisyonu
bir çok kanun tasarılarında yapıldığı gibi, cef-
fel kalem sadece ve sadece malî mülâhazalarla,
Hükümetin mütalâasında da belirtildiği vechile,
yeni personel rejiminin esaslarına tesir edeceği
gerekçesiyle reddetmiştir. Ne imiş arkadaşlar?
Yani personel rejiminin esaslarına tesir edecek
bu tasarıda acaba hangi aksaklıklar varmış?
Devletin bugünkü tatbik edilmekte olan perso-
nel rejimi içinde, birçok kararlar, bir çok ek
tazminatlar, ek ücretler Büyük Meclisten çık-
mıştır, bir taraftan da çıkmaktadır. O halde
Plân ve Bütçe Komisyonunun, hangi zaman çı-
kacağı ve bilhassa Devlet bütçesinin yeni per-
sonel rejimine göre hangi şekil ve şartlarla
plânlı devrede ayarlanması icabedeceği katî şe-
kilde belli değilken, böyle bir rapor hazırlama-
sı doğru değildir. Ve bilhassa arkadaşlarımızın
dikkatini çekerim, bu tayın bedellerini al-
masını talebettiğimiz kimseler dar gelirli, kü-
çük maaşlı ve kadroları bilhassa baremin aşağı
derecelerinde bulunan kimselerdir. O bakımdan
kabul edeceğimiz bu teklif, memleketin, iş haya-
tına ve bilhassa bu teklifte zikredilen müesse-
selerin ehemmiyeti göz önüne alınarak bunla-
rın çalışmasına tesir edecek ve hiç olmazsa kıs-
men bunların kalkınmaları yardımcı olacaktır.

O bakımdan Plân ve Bütçe Komisyonu su-
reti katiyede hukukî ve malî olmayan bir es-
babı mucibe dahi zikretmeden, sadece yuvarlak
bir cümle ile, personel rejimine tesir etmesi
muhtemeldir, diye teklifi reddetmesi doğru ol-

masa gerektir. Personel rejimine sureti katiyede tesir etmez arkadaşlar. Hepimiz bekliyoruz ki, yeni personel rejimi çıksın; bununla bu Devlete hizmet edenlerin yaşama seviyelerinde, hayat seviyelerinde bir yükselme olacaktır, maaşlarında bir artma olacaktır ve bunlara çalışmalarıyla mütenasip bir gelir temin edilecektir. O halde bu, bahsettikleri gibi personel rejimine aykırı değil, şayet çıkacaksa iki sene sonra, üç sene sonra, o personel rejimini şimdiden hazırlayan ve onun en ufak kademesini halleden bir tasarıdır. Bu bakımdan Plân Komisyonunun kanun teklifini reddettiğine dair raporunun reddedilerek, Millî Savunma Komisyonu raporunun lehinde oy kullanmanızı istirham ederim. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Buyurum Sayın Özöğul.

NAZMÎ ÖZOĞUL (Edirne) — Muhterem Başkan, muhterem arkadaşlarım; prensiplere mutlaka hürmet ederiz. Evvelce personel rejimini bekleyip şu Mecliste birçok kanunları çıkarmaya iddik, prensiplere hürmet ederek personel rejimini tatbiki bakımından beklememiz icabederdi. Meselâ evvelce valiye, tümen komutanına, hâkime ödenek verilirdi. Bu devrede kaymakamlara, emniyet müdürlerine, merkezde çalışan Dahiliye mensuplarına ödenek verildi. Hâkime verildi, zabıt kâtibine, hattâ gardiyana ödenek bağlandı. Tümen komutanına verildi, alay, tabur, bölük, takım kumandanlarına ödenek bağlanmadı. Yani personel rejiminin tahakkukunu beklemek bakımından bunlar reddedilmedi ve ihtiyaçları karşılamak için meselâ öğretmen arkadaşlarımıza da yine bir ödenek tahsis edildi. Öyle ise, bu kanunlar da evvelce Plân Komisyonundan geçmişti. O zaman bekletilbilirdi. Söze başlarken prensiplere hürmet ederiz demiştim. Prensiplere Plân Komisyonu riayet etmediğine göre, 75 liranın 165 liraya çıkarılması için yapılan bu kanun teklifi üzerinde, bir ihtiyacı karşılığını bulabilmek ve istinap çeken o memur arkadaşlarımızın durumunu düzeltebilmek bakımından Millî Savunma Komisyonunda esaslı tartışılmış, incelenmiş ve ondan sonra kabul edilerek Devlet bütçesinden bu paranın verilmesi konusunda karar verilmiştir. Jandarma, Deniz ve Millî Savunma karargâhlarında çalışan sivil personel, manevra, tatbikatlar veya herhangi bir görev dolayısıyla diğer subay arka-

daşlar gibi vazife yapmaktadırlar. Binaenaleyh, Bütçe ve Plân Komisyonunun zannediyorum üzerinde ısrarla durmaması icabediyordu. Zira evvelce şimdi savundukları prensipler kabul edip bu Meclisten böyle kanunlar çıkmasaydı, bu arkadaşlarımızın durumunun da Personel Kanunu gelinceye kadar bekletilmesi icabederdi. Evet, memlekette bütün memurlar sınıfı bu personel rejimine ait kanunu beklemektedirler. Ancak bu kanunun ne zaman geleceği, ne zaman tatbik edilebileceği, bütçenin bu kanunun tatbik edilebilmesi için kâfi gelip gelebileceği, kanun huzurunuzda geldiği zaman tartışmalarla neticelenecektir. Binaenaleyh, ben de arkadaşlarımızın bu teklifinin yerinde olduğuna ve bir ihtiyacı karşıladığına inanarak bu teklif lehinde rey verilmesini hürmetlerimle arz ederim.

BAŞKAN — Komisyon adına Sayın Necip Mirkelâmoğlu, buyurunuz.

BÜTÇE VE PLÂN KOMİSYONU ADINA NECİP MİRKELÂMOĞLU (İzmir) — Değerli arkadaşlarım, muhterem huzurunuzda konuşulan Sayın Mehmet Göker'in kanun teklifi üzerinde komisyonumuzun mütalâalarını arz ediyorum :

Mevzubahis mesele, gümrük muhafaza ve emniyet muamelât sınıfına verilen 165 lira tayan bedelinin Millî Savunma ve Jandarma Genel Komutanlığı sivil personeline de verilmesine mütedairdir.

Konunun esasına geçmeden evvel kanun teklifcisi Sayın Mehmet Göker'in size, Muhterem Heyetinize niyâbeten vazife gören Bütçe Komisyonuna ceffelkalem kararlar alma yolundaki isnadını cevaplandırmak isterim.

Arkadaşlarım, bünyesi içinde vazife almış olmakla şeref duyduğum komisyonumuz, Meclisin diğer komisyonları kadar dikkatli titiz ve kendi karşısına gelen meseleler üzerinde yapılması mümkün olan ve icabeden her şeyi yapan bir komisyondur. Komisyonumuzu tenzih ederim, «ceffel kalem» sözü eğer düşünülmeden, alelacele verilmiş kararlara mâtuf ise, ben de bu sözü ceffel kalem söylenilen bir söz telâki ediyorum. Yani düşünülmeden ve acele ile sayın arkadaşlarımızın ağızına gelmiş ve burada söylenmiştir.

Arkadaşlarım, Bütçe Encümeniniz bu konuyu reddederken, şu mülâhazalardan hareket

etmiştir: Bir defa encümen olarak karşımıza gelen personel rejimiyle ve Devletin memur hayatı ile alâkalı her konuyu bir prensip kararına bağliyerek, Başbakanlıkta kurulan bir komisyona gönderiyoruz. O kadar çok çeşitli, o kadar çok yanlı ve yönlü meseleler Bütçe Encümeninin tetkikına gelmektedir ki, bunları geliş istikametinde ve sadece o hudut içinde mülâhaza edip karara bağlamak zaten her tarafından perişan olan Devlet personel hayatını daha karışıklığa ve daha çok düğümlemeye doğru götürecektir. Biz evvelâ Bütçe Encümenine gelen konuları bu mülâhaza ile Başbakanlığa gönderiyoruz. Başbakanlıkta bir komisyon vardır. Bu komisyon kendisine göndermiş olduğumuz bu teklifleri Devletin umumi hayatı bakımından mütalâa etmektedir ve bize bir mütalâa ekliyerek göndermektedir. Biz Encümen olarak bu mütalâa ile kendimizi bağli hissederiz veya etmeyiz. Ama böyle bir prensibimiz vardır ve bunun gayesi, işin bir süzgeci ve bir freni olarak iyi ve muntazam çalışmaktır arkadaşlarım.

Şimdi bu mesele Devletin personel hayatını bir yanından ilgilendiren bir konudur Bunda da aynı şekilde hareket etmişizdir. Başbakanlığın mütalâası gelmiştir ve raporumuzda yer almıştır. Bilhassa Sayın değerli arkadaşım Mehmet Göker bugün Hükümetin istinadettiği cenahın değerli bir üyesi olarak, Hükümetin titiz bir alâka ile hazırlamış bulunduğu Devlet Personel rejimi hakkında, ne kadar zamanda gelir, nasıl gelir, ne şekilde gelir gibi tereddüt ve ipham ifade eden sözlerini bendeniz bir iç burukluğu ile karşılamış bulunuyorum. Kendileri yakından takibetmiş bulunsaldılar, Başbakanlıkta takibetmiş bulunsavdılar, bu hazırlıkların kanun tasarısı haline gelip Başbakanlıkta tetkik edilir bir son merhaleve ve noktaya ulaştığını öğrenmek imkânı içinde idiler. Senelerden beri yapılan bu hazırlıklar, bir muhassala haline gelmiş, bütün merhaleler ve mesafelerini kat etmiş ve son noktasında Başbakanlıkta inceleme konusu halindedir. Şimdi arkadaşlarım, Devlet personel hayatını ilgilendiren her konuda, her encümen palyatif birtakım çareler ve tedbirler bulur. İleride bir sene sonra, bir ay sonra, beş ay sonra, beş sene sonra ama mutlaka bir gün düzeltilmesi icabından bu personel hayatına eği-

lecek Hükümeti ve Meclisi çok daha işin içinden çıkılmaz bir güçlük içine atmak mı iyidir? Yoksa meseleleri bir noktada tevkif etmek, pürüzleri bir noktada durdurmak ve o noktada meselelere hal çaresi aramak mı iyidir? Hangi yolu tensibedeceğinizi kararlarınızla elbette ortaya koyacaksınız. Ama size niyabeten hizmet eden Bütçe Encümeniniz Devlet hayatında, bilhassa personel hayatındaki karışıklığı bu noktada tevkif ederek, üzerine serpilecek ışığın altında bunların hâl çarelerini aramak yolunu tercih etmiştir. Demek ki, Bütçe Encümeninize hâkim olan mülâhazaların biri ve biricisi zaten karışık ve düzeltme çabaları yapılan Devlet personel hayatını bir karışıklığa daha atmamak prensibidir.

Kaldı ki, hemen şunu arz edeyim, bir değerli arkadaşımın mütalâasına cevaben, zaten Devlet Personel Kanununda bunlar tashih edilecektir, tamir edilecektir, düzeltililecektir. Onun için takaddüm edelim, düzeltelim gibi bir mülâhaza yüksek huzurunuzla serdedilmiştir. Esasen Devlet personel rejiminde bu muvazenesizlik değil bir muvazene telâkki edilmiştir ve aynen bu sistem ipka edilmiştir arkadaşlarım.

Şimdi reddimizin istinadettiği ikinci noktayı arz ediyorum: Bunda vazife mahiyetinden gelen sebepler de var. Yani 165 lirayı alan vazifelilerle, 75 lira alan vazifeliler arasında gördükleri hizmetin mahiyeti bakımından da fark var. Gümrük Muhafaza Teşkilâtında çalışan ve Emniyet muamelât teşkilâtında çalışan memur arkadaşlarımızla şimdi teklif edilen teşkilâtta çalışan arkadaşlarımız arasında gördükleri vazifenin mahiyeti itibariyle fark var.

Şöyle ki : Gümrük Muhafaza memuru âdeta bir asker hayatı yaşamaktadır. Gündüzü yoktur, gecesi yoktur, mesaisi yoktur. Muamelât sınıfındaki memur arkadaşlarımız âdeta resmî polis hayatı yaşamaktadırlar. Gecesi yoktur, gündüzü yoktur. Ama Millî Savunmada ve Jandarma Genel Komutanlığındaki, şimdi 75 liranın 165 liraya iblâğı istenen memur arkadaşlarımız normal ve muntazam memur hayatı yaşamaktadırlar. Sabahleyin muayyen bir saatte gelirler, öğleyin muayyen bir saatte giderler. Öğleden sonra muayyen bir saatte gelirler, muayyen bir saatte giderler. Muhasebecidirler, mutemetirler ve emsâli hizmetleri yapmaktadırlar. Va-

zifelerin bünyesinden ve mahiyetinden doğan farklarda encümeninizi bu istikâmette bir karara doğru götürmüştür. Buna munzam olarak son mülâhazayı arz ediyorum. Bütçemizin halini biliyorsunuz. Bu munzam olarak 15 milyon liralık bir külfetide ayrıca bugünkü yükünü taşımakta güçlük çeken bütçenin sırtına yüklemek ona ağırlık olarak gelmektedir. Hem adaleti getirmeyecektir, hem mevcut rejimi bozacaktır, hem vazifenin mahiyetinden gelen özellikleri rencide edecektir, tazyik edecektir, hem de bütçeye ilâve olarak şu kadar yük getirecektir. Bütün bu mülâhazaların ışığı altında Bütçe Encümenimiz bunu reddetmiştir. Tekrar arz ediyorum ceffelkalem değil, Bütçe Encümeniniz meseleyi düşünerek, taşınarak, tahkik ederek işi bu noktaya getirmiştir. Kabul edersiniz, etmezsiniz... Ama mesaimize gerekli takdiri ve dikkati arkadaşlarımızdan beklemek de bizim hakkımızdır. Hüürmetlerimle.

BAŞKAN — Sayın Talât Oğuz.

TALÂT OĞUZ (Mardin) — Çok kıymetli arkadaşlarım; Sayın Kayseri Milletvekili Mehmet Göker tarafından teklif edilen bu kanun teklifi üzerinde konuşmalarımın evveleminde aleyhe olduğunu ve bu teklifin aleyhinde konuşacağımı izah etmekte fayda mülâhaza etmekteyim.

Muhterem arkadaşlarım; ihtilâl sonrası 334 sayılı Anayasamızın vücuda getirdiği prensipler ve espiiri tahtında Devlet hayatımızın muhtelif cepheleri malî, idari adli ve askerî cepheleri bir plâna, programa bağlanmış, bu plân ve programın prensip ve ışığı altında muhtelif tasarıların, tekliflerin hazırlanmasını öngörmüştür. Huzurunuzda getirilen bu teklif Millî Savunma Bakanlığı ve Jandarma Genel Komutanlığı emri altında çalışan sivil memurlara doğrudan doğruya polis memurlarına ve Gümrük Muhafaza memurlarına verilen tayın bedelinin verilmesi gayesini istihdaf etmektedir. Evveleminde Devlet hayatımızın bir plâna ve bir programa bağlanması muvacehesinde bu teklifin yerinde olup olmadığı ve diğer yönden de ifa edilen hizmetin bünyesi itibariyle objektif olarak bu kabîl memurlara tâyin bedelinin verilmesinin doğru olup olmadığı üzerinde bir nebze durmak icabeder. Bugün Türkiye'de âmme hizmeti gören vazife ve mesuliyet duyguları tahtında büyük bir feragatle ve büyük bir aşkla vazife ifa eden ve

sayıları milyonları aşan memur ve hizmetlilerimiz mevcuttur. Bunların her türlü fedakârlık altında, bütün mahrumiyet şartları tahtında vazife gördüklerini takdir edersiniz. Hepsinin durumunu ıslah, etmek, hepsini müreffeh bir hayat seviyesine ulaştırmak, bunları maddi bakımdan kuvvetlendirmek, maddi cepheleri takviye etmek ideal bir Devlet için ideal bir anlayışın en büyük gaye ve vazifesidir.

İhtilâl sonrası ve kuruluş halinde olan Devlet hayatımızın milyarlarca baliğ olan bir borcu takabbül ettiğini ve Hükümetin muazzam bir sıkıntı içinde olduğunu, malî bakımdan müzayaka halinde bulunduğunu muhterem arkadaşlarımız takdir ederler. Eğer biz kanun vazısı olarak, milletvekili olarak her memurun, her hizmetlinin maddi cephesini takviye babında ve ücretlerinin, aylıklarının artırılması babında Yüksek Huzurunuzda bir teklif getirdiğimiz takdirde, malî politikamızın, malî siyasetimizin müstakar bir veçhete girmesine ve müspet bir anlayışla yön almasına imkân ve ihtimal yoktur.

Onun için bu kabîl teklifler, bu kabîl tasarılar bütçemize bir yük yüklemekten başka bir gaye tevliidetmediğinden, bu kabîl tekliflerin kabul edilmemesi yönünde reyinizi istimal etmenizi istirham edeceğim.

Diğer yönden; muhterem arkadaşlarım; biraz evvel Bütçe Komisyonunun muhterem sözcüsü olan arkadaşımız ariz ve amik olarak bu meseleyi izah ettiler. Hakikaten 165 lira tayın bedeli alan bir polis memurunun, bir Gümrük Muhafaza memurunun ifa ettiği vazifenin mahiyetiyle, şumulüyle diğer memurların ifa ettikleri vazifenin mahiyet ve şumulü arasında dağlar kadar fark vardır, objektif bakımdan da fark vardır. Âmme hizmetini ifa etmekle mükellef bulunan polis memurunun, emniyet komiserinin mesai saati mevcut değildir. Günün 24 saatinde vazife ifa etmekle mükellef olan ve her zaman vatandaşın canının, malının emniyetinin korunmasına mâtuf davranışlara, hareketlere hazırlamaya mâtuf olarak bir yön takibetmekle mükellef olan bir memurdur. Hayatı, canı ve malı her zaman tehlikelerle başbaşadır. Gümrük Muhafaza memurları da aynı gayeye müteveccih böyle bir vazife ifa ettiklerine göre kanun vâzısı olarak kendilerine 165 lira tayın bedeli vermek gayesini istihdaf eden kanun çıkarılmasında tamamiyle haklıyız. Bu

bakımdan onlara verilen tayın bedelleri ile, bu tayın bedellerinin Millî Savunma Ve Jnadar-
ma Genel Komutanlığı emrinde çalışan memur-
lara teşmiline mütaallik gayenin doğrudan doğ-
ruya müspet bir cepheye yönelmesinde imkân
ve ihtimal mevcut değildir. Bu bakımdan teklifin kabul edilmemesi fikrindeyim.

Kaldı ki, Hasan Şükrü Adalı Beyin, ki, Per-
sonel Dairesi Başkanındır, bir kitabı vardır.
Devlet Personel tasarısında - ki, inşallah çok ya-
kın bir zamanda kanunlaşır, Bakanlar Kurulun-
da tezekkür edilir ve Yüksek Meclise sevk
edilir - bütün Devlet hayatında vazife gören,
âmmе hizmetiyle muvazzaf bulunan memurların
hizmetlilerin hayatları, vazifeleri - eğer ki-
tabı okudunuzsa bilirsiniz - bir statüye bağ-
lanmış vaziyettedir. Elan bir taslak şeklindedir.
Tamamen memurların, hizmetlilerin terfih sis-
temlerini, yaş hâdlerini ve çalışma usullerini
tâyin ve tesbit eden bir kitaptır. İnşallah ya-
kın bir zamanda huzuruza gelir, büyük
bir tehallükle, heyecanla bu tasarının Yüksek
Meclisten çıkmasına hizmet ederiz ve hiç ol-
mazsa vatanın muhtelif yerlerinde vazife gören
memur ve hizmetlilerin bu ana kadar kanayan
istiraplarına deva bulmuş oluruz.

Netice olarak şunu ifade etmek mecburiye-
tindeyim ki, bu tasarının kabul edilmemesinde
memleketin, Devletin menfaati mevcuttur. Bütçe
ve Plân Komisyonu raporuna iltifat etmenizi
istirham edeceğim, saygılarımla.

BAŞKAN — Sayın Refet Aksoy, buyuru-
runuz.

REFET AKSOY (Ordu) — Muhterem arka-
daşlarım, konuşmakta olduğumuz bu kanunun
kabul edilmesi veya edilmemesi hakkında he-
nüz bir fikir sahibi değilim. Bu kürsüde ko-
nuşacak arkadaşlardan elde ettiğim katî ka-
naat üzerine reyimi kullanacağım. Yalnız Bütçe
Komisyonu adına konuşan muhterem sözcü
arkadaşımız izahlarda bulunurken şöyle bir ifa-
dede bulundular. Fevkalâde dikkatimi celbetti-
ğinden dolayı sizlerin de dikkatine arz etmek
üzere söz almış bulunuyorum. Dediler ki;
«Komisyonumuza bu şekilde gelen teklifleri biz
tetkik ederken, iptida Başbakanlığın mütalâa-
sını alırız, orada bir komisyon vardır, o komis-
yon bu işleri tetkik eder, bize mütalâasını bil-

dirir, biz de komisyon olarak mütalâamızı be-
yan ederiz.» Böyle mi?..

**BÜTÇE VE PLÂN KOMİSYONU ADINA
NECİP MİRCELAMOĞLU** (İzmir) — Evet..
Bir ilâvesi var..

REFET AKSOY (Devamla) — Şimdi bu
büyük bir hatadır, arkadaşlar. Bütçe Komisyo-
nu bunu sualim üzerine teyit buyurdular. Bu,
büyük bir hatadır T. B. M. Meclisinin bütçe ve
diğer komisyonlarının müzakerelerinde böyle
bir usul ve teamül yoktur. Her hangi bir mev-
zu bir komisyonunda görüşülürken o mevzuun
alâkadâr olduğu dairenin, Hükümet namına
orada bir mümessili bulunur. Müzakere sıra-
sında onun mütalâası sorulur ve eğer ki, mü-
messilin verdiği izahat komisyonu tatmin
etmezse bizzat Vekili dâvet eder. Vekilin mü-
talâasını alır, ona göre karara bağlar. Eski bir
Osmanlı tâbiri vadır, bu gibi sonradan meydana
getirilen usullere bid'at derler. Böyle birtakım
bid'atları usullerimiz arasına sokarsak, o za-
man teşriî hayatın hak ve tasarruf ruhu nerede
kahr? Bu büyük bir hatadır. Bunun üzerinde
durmak lâzımdır.

Bu itibarla muhterem komisyonun dikkati-
ni rica ederim.

BAŞKAN — Sayın Mehmet Göker, buyuru-
nuz.

MEHMET GÖKER (Kayseri) — Muhterem
arkadaşlarım, söz alacak değildim. Fakat ko-
misyon sözcüsü kıymetli arkadaşım Necip
Mirkelâmoğlu'nun konuşması üzerine birkaç
kelime söylemek zaruretini duydum. Diyoruz
ki, bu Bütçe Komisyonunun kaleme aldığı ra-
por bir buçuk satırdan ibarettir, arkadaşlar,
işin esasına tahallük eden. Bu raporlar tanzim
edilirken retlerin esbabı mucibesiyile rapora
geçmesi icabetmez mi? Sadece bir satırdan
sonra filândan dolayı verilmeyecek, biz bunu
reddediyoruz şeklindeki bir satırlık yazı komisyo-
nun çok ince bir tetkik mahsülü müdür? De-
ğildir arkadaşlar. Komisyon, Bütçe ve Plân
Komisyonu, Hükümetin malî mülâhazaları ileri
sürmesi suretiyle, bir buçuk iki sayfalık esbabı
mucibesi bulunan, üç maddesi bulunan, Millî
Savunma Komisyonunun esbabı mucibesi, ra-
poru bulunan bir kanun teklifi hakkında sa-
dece bir satırla ret raporunu kaleme almıştır.
Bunun hiçbir zaman, kendisi iddia etse de, es-

babı mucibeli bir tetkik mahsülü olduğu sabit değildir.

Saniyen, sayın arkadaşımız, bizim Hükümet kanadına mensubolmamız dolayısıyla benim böyle bir beyanda bulunmamı tahuf karşıladılar, kusura bakmasınlar Personel kanununu tasarısının, taslağını ben kendilerinden daha evvel okudum. O taslaklar muteber olsaydı 1965 yılında meriyete girecekti. Acaba arkadaşımızın haberi var mı? Kanun olarak çıkacaktı da, 64 ün sonunda ve 65 in başında bahsettiğimiz Personel Kanunu yürürlüğe girecekti. Taslakların bu maddelerini de biliyorum. O bakımdan.

BAŞKAN — Sayın Göker lütfen Heyeti Umumiyeye hitabedin.

MEHMET GÖKER (Devamla) — O bakımdan arkadaşımızın sanki Personel Kanununun Bütçe ve Plân Komisyonu olarak da bir tetkikçisi gibi burada beyanda bulunması ve halen Başbakanlıkta olan bu hususun, Yüksek Meclisin huzuruna gelmeden, şu veya bu şekilde müतालâa serdi, veyahut da sanki benim Hükümet kanadına mensubolmam sebebiyle mutlaka görülen bir noksanlığı burada ifade edip etmemde tereddüde düşmem, kendisinde burkuntu yaratmış, komisyon olarak yaratmaması lâzımdır. Eğer şayet Necip Mirkelâmoğlu olarak yaratırsa yaratır, ama komisyon olarak yaratmaması lâzım. Bu bir realitedir.

Arkadaşım diyorlar ki, personel rejimi Başbakanlıkta inceleme konusu halindedir. O bakımdan bir kısım pürüzlere dur demek zamanı gelmiştir. Komisyon olarak dur diyor, pürüzleri durduruyoruz. Bu pürüzler neymiş? Bu pürüzler Millî Savunma Bakanlığında ve Jandarma Genel Komutanlığında çalışan sivil personelin 75 lira olan aylık tayın bedeli ücretini diğer emsallerinde olduğu gibi 175 liraya iblâğdan ibarettir. Plân ve Bütçe Komisyonu bunu pürüz olarak görüyorsa, bir iki senedir hatırıma gelenler öğretmen ödenekleri, hatırıma gelenler zabıt kâtipleri tazminatları, hatırıma gelenler polis ödenekleri. Mademki bunlara dur demek icâbediyordu, onların hepsi pürüz olmadı da zavallı dar gelirli, statü ve çalışma bakımından hiçbir zaman gümrük muhafazada çalışan, muamele sınıfında çalışanlardan aşağı mesai sarf etmiyen bu küçük dar gruba mı geldi de sıra, o vakit onlara dur diyo-

ruz. Hayır arkadaşlar, göreceksiniz; işte Plân ve Bütçe Komisyonu Sözcüsü bu kürsüde konuşmuştur. Bu beyandan sonra, bugünden sonra ödenek artırıcı, ödenek ilâve edici, yeni kadrolar ilâve edici teklifleri bu kürsiye gelip kendileri müdafaa edeceklerdir. Ama o vakit buradaki müdafaa ile, bugünkü söylediği sözleri nasıl telif edecek, ben hayret ediyorum. Onun için Devlet hayatında hiçbir zaman bunlar pürüz değildir arkadaşlar. Büyük Meclisin, vatandaşın derdine el bastığı bir nokta vardır. Diyoruz ki, şu şu şu noktada çalışanlar aylık 75 lira tayın bedeli alıyor, aynı emsali bir yerde filân, filân dairede çalışanlar 165 lira alıyor. O halde sen, Devlet olarak, Meclis olarak burada bir haksızlık, bir adaletsizlik vardır, lütfen bu 75 lirayı da 165 liraya iblâğ et, diyoruz.

Bunun pürüzü nerede arkadaşlar? Bunun personel rejimine aykırı noktası nerededir? Emsallerini çıkardığımız gibi bunları buradan geçirmeye de hiçbir zaman mahzur yoktur. Kaldı ki, 13 milyarlık Devlet Bütçesinde - arkadaşımızın ifade ettiklerine göre - 15 milyon liralık bir ilâve, hiçbir zaman Devlet bütçesini - zannettikleri gibi - kökünden sarsan, zarar veren büyük bir mehlâğ da sayılmaz, arkadaşlar.

Yukarda da izah ettiğim hususlar gibi arkadaşlarım, bu teklif mevduolan bir adaletsizliği telâfi yönünden verilmiştir. Bunu bekliyen birçok mağdur aileler ve aile reisleri vardır. Kendilerinin maaşlarına yapılacak olan zam nihayet 90 ilâ 85 lira civarında bir ilâveden ibarettir. Bu bakımdan bu ilâveyi de Muhterem Meclisin kabul etmek suretiyle bu büyük grubun derdine hiç olmazsa ufak da olsa bir çare bulmanızı ve reyinizi Plân Komisyonunun raporunun aleyhinde kullanmanızı istirham ederim. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Yeterlik önergesi gelmiştir, Hükümet ve Komisyon söz istemektedir. Hükümet ve Komisyon konuştuğundan sonra yeterlik önergesini oyunuzla sunacağım. Buyurun Sayın Maliye Bakanı.

MALİYE BAKANI FERİD MELEN (C. Senatosu Van Üyesi) — Sayın Başkan, muhterem arkadaşlar, muzakere ettiğimiz teklif, Büyük Millet Meclisinin çok sayın üyeleri tarafından verilmiş olup da halen Komisyonlarda bulunan üç milyar lira tutarındaki tekliflerden bir tane-

sidir, bir parçasıdır. Bunların hemen hepsi adaletsizlikleri gidermek, ortadan kaldırmak, şu veya bu memur zümresi arasındaki farklı muameleyi kısmen bertaraf etmek mucip sebebiyle huzurunuzda gelmiştir. Ve bunlar peyderpey Komisyonlarda müzakere edilecek, yüksek huzurunuzda gelecektir. Arz ettiğim gibi bu teklif de onlardan birisidir. Bu teklifler Bütçe Komisyonunda toplandığı zaman Hükümet olarak biz Bütçe Komisyonuna müracaat ettik. Çünkü bunlar bütün ekonomimizin, kabul edildiği takdirde, bütçe muvazenemizin, her şeyin altına üstüne getirecek mahiyette tekliflerdir, toptan kabulünüze mazhar olduğu takdirde.

Bütçe Komisyonundan bu teklifleri tetkik için istedik, Hükümet olarak aldık. Uzun boylu bunları mütehasıs komisyonlarda tetkik ettirdik. Hangilerini kabul edebiliriz. Hükümet olarak evet diyebiliriz, bunlara hangi hususlarda hayır diyebiliriz. Ve bunları birer birer tetkik ettikten sonra Büyük Millet Meclisine, Hükümetin mütalâasını arz ettik. Bütçe Komisyonu Sözcüsünün işaret ettiği nokta da budur. Hükümetten teşekkür eden komisyonda, biz Hükümet olarak müracaatta bulunduk, Büyük Millet Meclisine bu teklifleri tetkik için rica ettik. Zaten bunlar esasen her defasında gönderilmektedir. Fakat Hükümet olarak bunlara toptan bir mütalâa verilmemiş, bir zaman bunlara cevap verdik. Bütçe Komisyonumuzun dayandığı Hükümetin noktalarını arz ettiğim şekilde, bu suretle takarrür etmiş bir noktadır.

Şimdi bu teklife gelelim. Bu teklif ne yapıyor? Muhterem arkadaşlar, muhtelif kanunlarla kıtada çalışan subaylar için bir er tayını ihdas edilmiştir. Bunun mucip sebebi isminden anlaşılmaktadır, mucip sebebi kendisindedir, kıtada çalışmaktadır, evinden ekseri uzak kalmakta, binaenaleyh dışarda yemek mecburiyetinde kalmaktadır. Bunu tanzim etmek için Devlet bir er tayını kabul etmiştir subaylarımıza. Evvelâ 75 lira olarak kabul edilmiş, hayatın pahalılaşması üzerine bir misli artırılmış. Bilâhare bu er tayınının yarısı nisbetinde Millî Savunma Bakanlığında yanyana çalışıyorlar diye sivil memurlara da verilmesi kabul edilmiş aynı 42 sayılı Kanunla. Arkasından bir kanun bunu gümrük muhafaza memurlarına ve Emniyet Genel Müdürlüğü mensuplarına, yani polisler ve gümrük muhafaza

memurlarına teşmil etmiş. Yine ikinci bir kanun, bunlara verilen 75 lirayı tıpkı subaylar gibi 150 veya 165 liraya iblâğ etmiş. Şimdi huzurunuzda gelen bu teklifle deniyor ki, Millî Savunmada çalışan sivil memurlara da tıpkı gümrük muhafaza ve emniyet memurlarında olduğu gibi verilsin; yani 75 lira bir misline iblâğ edilsin. Muhterem arkadaşlarım, bunun mucip sebebi de şu : Bu iki zümre arasında bir adaletsizlik var, izale edilsin.

Evvelâ bu adaletsizlik meselesine geleyim. Muhterem arkadaşlar, maalesef baremimizde, mutelif memurlar ve memur zümreleri arasında çeşitli kanunlarla birisine zam verilmesi, diğerine verilmemesi ve saire sebebiyle geniş adaletsizlikler doğurmuştur. Bugün mevuttur; kimisi hiçbir zam almaz. Bâzıları muhtelif isim altında, tayın bedeli, kasa zammı, hâkim tazminatı, profesör tazminatı gibi çok çeşitli adlar altında zamlar almaktadırlar. Bunlar arasında esasen adaletsizlikler vardır. Bu adaletsizlikleri birer birer, bilhassa milletvekili arkadaşlarımızın ayrı kanun teklifleriyle, şu memurun veya bu memurun müracaatı veya bizzat sayın arkadaşlarımızın müşahedesinde sonunda ayrı kanun teklifleriyle izale etmeye kalkarsak bu adaletsizlikleri ortadan tamamen kaldıramavız. Hükümet buna kaanidir. Bunun tek çaresi bütün bir sistemi yeniden ele almak ve kurmaktır. Başka türlü bunu ortadan kaldıramavız.

Sonra, bu gibi teklifler yeni adaletsizlikler doğurur. Şimdi, Millî Savunma Bakanlığında çalışan bir memura 75 lira veriyoruz. Millî Savunma Bakanlığının yanbaşında Ticaret Bakanlığında, Tarım Bakanlığında, Maliye Bakanlığında çalışan memur bu 75 lirayı almıyor. Şimdi bunu bir misline çıkaracağız. Esasen bu iki zümre memur arasında bir adaletsizlik var. Şimdi bu mevcut adaletsizliği bir kat daha artıracacağız. Millî Savunma Bakanlığında çalışan sivil memur ile Emniyette çalışan sivil memur arasında mevcut bir adaletsizliği kaldıralım derken, Millî Savunma Bakanlığında çalışan memurla, Maliye Bakanlığında, Tarım Bakanlığında, bilmem hangi bakanlıkta çalışan memur arasında yeni bir adaletsizlik doğuracağız. Binaenaleyh arkadaşlarımızın teklifi hiçbir zaman bir adadetsizliğe giderecek değil, yeni yeni adadetsizliklere yol açar mahiyette bir tekliftir. Ve başka bir şey daha doğuracaktır; kıtada çalışan subayla dairede masa ba-

şında rahat çalışan memur aynı parayı alacak, aynı tayin bedelini alacak. Bu bir adaletsizlik daha doğuracaktır. Bu sebeptendir ki, muhterem arkadaşlarımız; münferit tekliflerle bu meseleleri halletmeye hakikaten imkân yoktur. Hükümetiniz bunun tek çaresini, yeni bir personel rejimi getirmekte bulmaktadır. Ve belki gecikti, arkadaşlarımızın hakkı vardır; gecikme olmuştur, olmaktadır. Ama ümid ediyorum artık bu devreye yetişecektir. Aksi halde yeni yeni adaletsizliklere yol açmaktan ve bütçemizi tahribetmekten başka bir netice elde edemeyiz. Vereceğiz 15 milyon lirayı, nereden vereceğiz? Vatandaşın yeniden cebine elimizi uzatacağız. Bu aynı bir adaletsizlik olacaktır ve elbette ki sayın milletvekilleri benden çok bu nokta üzerinde dururlar, bir adalet mevzuu üzerinde tartışma yaparken. Bu sebeple bu teklifin reddedilmesini ve Bütçe Komisyonunun teklifinin kabul edilmesini Hükümet olarak istirham etmekteyiz. Hürmetlerimle.

AHMET TAHTAKILIÇ (Uşak) — Sayın Bakandan bir sual sormak istiyorum.

BAŞKAN — Sayın Bakan ayrılmayınız, Sayın Tahtakılıç'ın bir suali var.

AHMET TAHTAKILIÇ (Uşak) — Efendim, Personel kanunu tasarısının Meclise ne zaman geleceği hakkında bir tarih söyleyebilir misiniz?

MALİYE BAKANI FERİD MELEN (Devanla) — Arz edeyim, Personel Kanunu, umumi kanun hazırdır. Çünkü bir umumi kanun, prensip hükümlerini ihtiva eden bir kanun getirilecektir. Arkasından muhtelif zümrelerin personel rejimine ait tüzükleri de yapılacaktır. Umumi kanun hazırdır. Yalnız getirtilen bir muhterem profesör bunun ciddî bir hesaba dayanmasını ısrar ile Hükümetten istemiştir. Bir onbeş gün sürecek tetkik mevcuttur. Bu onbeş günden sonra Hükümet huzuruna gelecek ve pek yakında Meclise arz edileceğini ümid ediyorum.

AHMET TAHTAKILIÇ (Uşak) — Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Komisyon adına Sayın Mirkelâmoğlu.

BÜTÇE VE PLÂN KOMİSYONU ADINA NECİP MİRKELÂMOĞLU (İzmir) — Değerli arkadaşlarımız, Sayın Maliye Bakanının sözlerine fazla bir şey ilâve etmiyeceğim. Ve tekerrürlerle sizi sıkıyacağım.

Burada konuşan arkadaşlarıma bir iki cümle ile cevap vermek isterim. Sayın Refet Aksoy Beyefendi Başbakanlıkta kurulmuş olan komisyona, bize gönderilen bâzı teklifleri mütalâa almak mülâhazasıyla göndermiş olmamızı tenkit buyurdular ve bid'at kelimesiyle tavsif buyurdular.

İçtüzüğümüzün bize vermiş olduğu bir hakkın istimalidir. İçtüzüğün 38 nci maddesinde, komisyonlar Bakanlıklarla muhabere ederler, doğrudan doğruya muhabere edebilirler ifadesinin hükmünün istimalinden başka bir şey değildir. Arkadaşlarımız; bunun ne zararı var? Bu bid'at değildir, olsa olsa vazifede gösterilmesi icabeden normal bir dikkattir. 3 milyarı tecavüz eden, milletvekili arkadaşlarımız tarafından verilmiş kanun tekliflerinin incelenmesi vazifesi karşısında, her teklifin Devlet hayatının ve bilhassa Devlet personel hayatının bir noktasını ilgilendirmesi vaziyeti karşısında, belki o milletvekili arkadaşımızın o konuda getirdiği kanun teklifinden daha iyisini ve daha esaslısını, daha çok üzerinde çalışılmış olanını Hükümet hazırlamış oluyor. Mütalâa istediğimiz zaman, şu konuda Hükümetin hazırlığı var, filân gün Meclise gelecektir veya filân komisyonda diye bizim ıttılamızda olmıyan meseleler Hükümet tarafından bize bildiriliyor veya Devlet personel rejiminde bu husus derpiş edilmiştir, şu şekilde halledilmiştir, o bakımdan bu, onun için onun halinde bir kolaylık değil, bir müşkilât noktası olacak, gibi birtakım mütalâalar bize geliyor. Biz bununla bağlyız veya değiliz; encümen olarak bu mülâhaza ışığı altında, önümüzdeki malzemeye göre kararımızı, hükmümüzü veriyoruz ve muhterem huzurunuzda getiriyoruz. Bunun, bundan sonraki encümenlerin de, bizi takibedecek, istihlâf edecek encümenlerin de riayetinde faydalı bir husus olarak arz ediyorum. Ve biz şimdiye kadar bu usulden ve husustan ancak faydalandık. Bunu ifade de fayda vardır.

Kaldı ki, bu da, Muhterem Maliye Vekilinin ifade ettikleri gibi, bir zaruretten ve ihtiyaçların taziyekinden doğan netice halinde bir karara bağlanmıştır.

Sayın Göker, Encümenin bir buçuk satır içinde ifade ettiği raporundan bahis buyurdular. Biz olsa, olsa Meclisin muhtasar ve müfit ifadelerimizden dolayı takdirini beklerdik. Onbeş satırla ifade edeceğimizi biz bir buçuk satırla ifade edip

Meclisin kıymetli zamanlarını almamışız, muhtasar ve müfit bir ifadeye bulunmuşuz. Arkadaşlar, konuyu şahsileştirmek de doğru değil, şefkatlerinize ve yüreklerimizin ince noktalarına hitab ederek, işte bu zavallıları mı buldunuz, bunlar pürüz müdür, bunlardan mı esirgiyorsunuz filân gibi hislere hitab etmek doğru değildir. Biz hakikaten Bütçe Komisyonu üyeleri olarak Devletin her ıstırabından, Devlet hayatının her ıstırabından zamanında haberdar oluyoruz. Ve hakikaten zaman zaman bütün ruhlarımız ıstırapla doluyor. Ama biz meseleleri bu subjektif noktada değil, his noktasında değil, objektif ölçülere göre, mantık noktasında ve Devletin, milletin büyük menfaatleri mülâhazası noktasında halletmek istiyoruz. O bakımdan, biz yüreklerimizde ne kadar şefkat ve merhamet hisleri de duysak, bunu bastırarak mantığımızda ve Devletin yüksek menfaatleri noktasında meseleleri halletmeye çalışıyoruz. O bakımdan bu onbeş milyondur, ama 15 milyonlar birleşse birleşse, Sayın Maliye vekilimizin de ifade ettikleri gibi üç milyarı aşan bir tazyik oluyor. Eğer Bütçe Encümeninde kabul edilseydi şimdi Muhterem Meclis bu üç milyarı nereden, hangi fukaranın cebinden ne şekilde alacağım diye vergi kanunlarını müzakere eder halde olacaktı.

Arkadaşlarım, son olarak şunu arz edeyim; efendim, zaten bozuktur, Devlet personel rejiminin de geleceği yoktur, o bakımdan daha ne kadar beklenecektir, bu da olsun gibi bir mülâhazayı da kabul etmiyoruz. Bir müşahhas misal arz edeceğim; bir otomobil tasavvur ediniz, bir iki yeri, birkaç yeri bozuktur, bendeniz diyorum ki, tamirei gelecek 3-5 gün sonra bunu düzeltecek, Sayın Göker arkadaşım da diyorlar ki, tamirei 3-5 günde değil bir iki ay sonra gelir, veya daha sonra gelir, üç yeri bozursa onüç yerini daha bozalım, 16 yerini birden tamir etsin. Böyle şey olmaz. Biz bozuklukları bir noktada tevkif etmek istiyoruz, tasrih edildiği, tamir edildiği zaman tamirei kolaylık çeksin. Mülâhazalarımız bundan ibarettir. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Sayın Özöğül, buyurun.

NAZMİ ÖZOĞUL (Edirne) — Muhterem arkadaşlarım; Bütçe Komisyonu ret sebebi olarak, gümrük muhafaza memurlarının ve polislerin yaptığı vazife ile, Millî Savunma, Jandarma, Deniz Kuvvetleri emrinde çalışan sivil personelin yaptığı vazife arasında fark yoktur. Binaen-

aleyh, bu kanunu kabul edersek, adaletsizlik tevlihedilir, ifadesini kullandılar. Ve ret sebebi olarak da bunu gösterdiler. Ve yine Sayın Maliye Bakanı, Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma ve Deniz Kuvvetlerinde çalışan personel bunu alırsa, Ziraat Vekâleti ve diğer vekâlet memurları bunu almıyacaktı. Binaenaleyh, adaletsizliktir, doğru değildir buyurdular.

Şunu arz etmek isterim ki, Millî Savunma Bakanlığı teşkilâtında, Jandarma ve Deniz Kuvvetleri Kumandanlığı emrinde çalışan sivil personel, İç Hizmet Kanununa tabidir. Yani isterse kumandan, isterse Millî Savunma Bakanı sabahın erken saatinde vazife verir ve diğer askerler gibi, asker kişiler gibi devamlı olarak vazifeye devam eder. Meselâ İktisadi Teşekküllerde çalışan memur arkadaşlar saat beşten sonra altıya kadar çalıştığında çalışma farkını alırlar. Yine, Gümrükte, Poliste çalışan arkadaşlar çok mesai sarf etmektedirler, binaenaleyh 165 lira bunların hakkıdır. Öbürlerine 75 lira verilmesi kâfidir, gibi bir fikir ortaya atıldılar.

Yalnız bu kuvvetlerde çalışan sivil personelin yaptığı vazifeleri de ortaya koyarsak ve mesuliyetlerini de ortaya koyarsak, gümrük ve polis teşkilâtında çalışan memurlardan daha fazla iş yaptığı ve daha mesuliyetli görevlerde çalıştığını ifade edebiliriz. Meselâ sivil memurlardan, gayet cuzi, 300 - 400 gibi bir maaşla NATO - Kozmik v. s. gibi çok mühim çok gizli yerlerde çalışan arkadaşlar vardır. Belki bedenen yıpranmamaktır; fakat yaptığı vazife aldığı maaşla mütenasip değildir. Yine Millî Savunma ve jandarma teşkilâtında çalışan teknik elemanlar kumandanın isteği üzerine saat beşten sonra, saat 12 de, hattâ gece 24 te de vazifeye çağrılarak bunlara hizmet verilebilir. Zabıt kâtiplerine ödenek verildiği sırada, halen orduda bulunan askerî mahkeme zabıt kâtiplerine ödenek çıkmamıştır. Yani o zaman Millî Savunma Bakanlığı ve onun komisyonu bu ödenekleri vermemiştir. Bunlar 75 lira tayan bedeli almaktadırlar. Fakat halihazırda diğer mahkemelerde bulunan zabıt kâtipleri daha fazla para almaktadırlar. Şunu ifade etmek isterim ki, bu kanunun kabul edilmesi lâzımdır ve bir adaletsizliği önliyecektir. Gümrük ve polislerle, Millî Savunma Bakanlığı, jandarma ve Deniz Kuvvetlerinde çalışan personel hemen hemen aynı mesuliyeti ve aynı yorgunluğu gös-

termektedir. Daha fazla olarak askerî teşkilâtta çalışan memurlar, askerî kanunlara tabidir. Binaenaleyh, bu ödeneğin verilmesi faydalıdır. Lehinde rey kullanılmasını saygılarımla arz ederim.

BAŞKAN — Yeterlik önermeleri vardır, okutuyorum.

Sayın Başkanlığa

Tenevvür edilmiştir, keyfiyetin oylanmasını arz ederim.

Çorum
Faruk Küreli

Sayın Başkanlığa

Konu aydınlanmıştır. Keyfiyetin oya konulmasını arz ederim.

Kars
Kemal Okyay

BAŞKAN — Yeterlik önermesini oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Yeterlik önermesi kabul edilmiştir.

Komisyon raporunu okutacağım; daha sonra oyunuzaya sunacağım.

Yalnız, Sayın Giritlioğlu; zatiâlinizin bir önermesi var. Önerge temenni mahiyetini arz ettiği için oya sunmıyacağım. Zaten önergenizin istihdaf ettiği husus kanun tasarısının kabulü zımındadır. Şayet komisyon raporu reddedilirse komisyon yeni bir tasarı hazırlamak mecburiyetinde kalmış demektir. Bu bakımdan raporu okutuyorum.

(Plân Komisyonunun raporu tekrar okundu.)

BAŞKAN — Komisyonun, okunmuş bulunan raporunu oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Komisyon raporu kabul edilmiştir.

Kanun teklifi Millet Meclisince reddedilmiş bulunmaktadır.

2. — *Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Özel Şahingiray ve 15 arkadaşının, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/221) (S. Sayısı : 391) (1)* K

(1) 391 S. Sayılı basmayazı bu Birleşim tutanağı sonuna eklidir.

BAŞKAN — Raporu okutuyorum.
(Plân Komisyonu raporu okundu)

BAŞKAN — Rapor üzerinde söz isteyenler? Buyurunuz Sayın Giritlioğlu.

FAHİR GİRİTLİOĞLU (Edirne) — Pek muhterem arkadaşlarım, görüşülmekte bulunan kanun teklifi, Bütçe Komisyonunun yine mali mülâhazasıyla reddedilmek gibi bir istikâmeto sevk edilmiştir. Bütçe Komisyonunun gerekçesi üzerinde dikkatinizi çekmek isterim. Bu teklif şayet kanunlaştığı takdirde maliyeye 4,5 milyon lira zarar verecektir. Büyük ve kuvvetli gerekçe bu. 2 ne gerekçe esasen personel rejimimiz yenidir ele alınıp tanzim edilecektir. Binaenaleyh, şimdi bu perakende muamelelere lüzum yoktur.

Muhterem arkadaşlarım, personel rejimi hatlariyle hükümler getirecek olan bir rejimdir. Nevi şahsına mahsus bir durumla karşı karşıya bulunmaktayız. Bu husus Yüksek Meclisin hassasiyetle üzerinde durduğu bir husustur. Yabancı okullarda ders veren öğretmenlerden, Türkçe dersi verenlerin ve Türk kültürü dersi veren öğretmenlerin Millî Eğitim Bakanlığı tarafından tâyin edilmesi presibi öteden beri takibedilegelmektedir. Elimizdeki kanun teklifi bu prensibin tatbikatı ile ilgili bir tekliftir. Binaenaleyh, personel rejimimizin ileride tanzim edildiğini tasavvur etsek dahi, bu kadar teferruata inceğini tahmin etmek biraz güç olur. Müsaade ederseniz konuyu biraz açıklıyayım.

Yabancı okullarda öğretmenlerin kontrolü fiilhakika Millî Eğitim Bakanlığına bağlıdır, fakat Türkçe öğretimi yapacak öğretmenler Türk kültürü öğretimini yapacak öğretmenin mutlak surette Millî Eğitim Bakanlığı tarafından tâyin edilmesi prensibi Cumhuriyetten bu yana kabul edilmiştir. Buna göre Millî Eğitim Bakanlığı bu öğretmenleri tâyin eder, kontrolleri yetinmez, tâyin eder, özel okullara, yabancı okullara gönderir. Ancak, bu öğretmenler ücretlerini bu okullardan alırlar. Statü bu suretle işlemekteydi ve bu tarzda işleyen sistem içinde hâkim olan mantık da şudur : Türkçe öğretmenleriyle Türk kültürü öğretmenleri yabancı okullarda âmme hizmeti gören bir memur durumundadır. Millî Eğitim Bakanlığının tatbikatı ve zihniyeti ancak bu suretle ifade

edilebilir. Niçin bir aritmetik öğretmenini Millî Eğitim Bakanlığı tâyin etmiyor? Âmme mülâhazası görmüyor, âmme menfaati mülâhazası mevzuubahis değil. Sadece kontrolle yetiniyor. Fakat Türkçe öğretmenini behemehal Millî Eğitim Bakanlığı tâyin eder. Şu halde sistemi ko-yalım, bu öğretmenler âmme hizmeti gören memurlar durumunda addedilmiştir. Hukukî durumları nedir? Cumhuriyet ilânından bu yana, tatbikat böyle olmakla beraber maalesef bu tatbikatı takviye eden bir hukuk mizamı mevcut değildir. Bu zaruret elbette ki kendini hissettirecekti; neticede 6581 sayılı Kanun kabul edildi. Tarihini hatırlıyamıyorum, zannediyorum, 1958 - 1959 yıllarına tekabül eder, bu zaruret hissedildiği içindir ki, o tarihlerde 6581 sayılı Kanun Türkçe öğretmenleri ve Türk kültürü öğretmenleri hakkında tanzim edici hükümleri vaz'etti.

Müsaade buyurursanız 6581 sayılı Kanunun özelliklerinden 1 - 2 örneği hatırlatmış olayım.

Azınlık okullarında Türkçe ve kültür dersleri, Türk kültürü dersleri okutan öğretmenler resmî kadrolara intikal ettirileceklerdir. Bu kanuna göre, bu öğretmenler artık azınlık okullarından maaş almıyacaklar. Ya ne olacaklar? Devletin memuru addedilecekler, resmî kadrolara intikal ettirilecekler. Bu kabîl öğretmenlerin geçmiş hizmetleri değerlendirerek hal ve istikballerini de 6581 sayılı Kanunla teminat altına almıştır. Geçmiş senelerin hizmetleri ne ile değerlendirilmiştir? 6581 sayılı Kanun gayet pratik hükümler koymuştur. Öğretmenlerin öğretmenlikte geçmiş hizmetlerinin tamamı kademelerine sayılır, demıştır. Bu suretle, kadrolara intikal ettirilirken kademeleriyle birlikte intikal ettirilmiştir ve öğretmenin hali teminat altına alınmıştır, istikbali de teminat altına alınmıştır. Zira aynı kanun, 5434 sayılı Emeklilik Kanunu hükümleri gereğince bunların emekliliğini kabul etmiştir. Geçmiş hizmetlerinin dahi emeklilikte sayılması kabul etmiştir. Prensipleri böyle vaz'ederken, Emeklilik Kanunundaki bu tarif, maalesef tatbikatta büyük huzursuzlukların meydana gelmesine vesile vermektedir. Şöyle ki : Emeklilik Kanununun, zannediyorum 89 nu maddesinde, emekliliği iki sitem dâhilinde mütalâa eder; tevdiatçı ve iştirakçi. 40 yaşın-

dan yukarı olan memurlar, kimseler, memuriyete girdiklerinde tevdiatçılardır. Hukuk sistemi başka, 40 yaşından aşağı kimseler memuriyete girdikleri takdirde, iştirakçilerdir sistemi başkadır ve iştirakçilerin hukuku son derece müemmeldir.

Muhterem arkadaşlarım, 6581 sayılı Kanun, bu kabîl Türkçe öğretmenlerinin ve Türk kültürü öğretmenlerinin emeklilik hukukunu tanzim edici hüküm getirirken şöyle bir formül buluyor :

40 yaşından aşağı olan kimseler borçlanmak suretiyle, geçmiş hizmetleri emekliliğe sayılır. 40 yaşından yukarı olanlar tevdiatçı sayılır.

Bu suretle düğüm noktasına gelmiş bulunuyorum. Sistem itibariyle yabancı okullarda öğretmenlik yapan Türkçe öğretmenleri ile, kültür dersi öğretimi yapan öğretmenlerin âmme hizmeti gördüğünü Maarif Vekâleti Cumhuriyetin ilân tarihinden itibaren benimsemiştir, madde I. Bu sistemi 6581 sayılı Kanunla da hukukileştirmiştir ve demıştır ki; bu öğretmenleri kendi kadroma ithal edeceğim, intikal ettireceğim, demıştır, kademeleriyle birlikte kendi kadrolarıma intikal ettireceğim, demıştır. Bunu da kanun dili ile tekrar teyid etmiştir. Bunların âmme hizmeti gören kişiler olduğunu kabul etmiştir.

Muhterem arkadaşlarım; tasavvur buyurunuz ki; Cumhuriyetin ilân tarihinden itibaren yabancı okullarda devamlı bir surette Türk Kültürü dersi veren ve âmme hizmeti gören bir öğretmen, 6581 sayılı kanunun kabul tarihi olan 1958 tarihinde 40 yaşını aşmıştı, ister istemez o 41 yaşında idi onun üstündeki yaşlarda idi; 50 yaşında idi, 60 yaşında idi. Bu zâtın hiçbir kusuru yoktur ve Bakanlık tarafından da bu kimse, âmme hizmeti gören bir memur olarak addedilmiştir, hattâ oradaki kademi bile Bakanlık kadrosuna intikal ettirilmiştir. Fakat 40 yaş açtığı için emeklilik konusunda ona tevdiatçı denmiştir; ne verdiyse ancak onu alabilecektir. Emeklilik hakkını başka türlü istimal edemeyecektir.

İşte arkadaşlar; 6581 sayılı Kanunun tanzimindeki ulvî gaye ve gerekçe, maalesef Emeklilik Kanunu hükümleriyle telif ettirildiği için aksamıştır. Ve bu aksaklık millî vicdanlarda rahatsızlık meydana getirmesinden dolayı Cumhuriyet Senatosunun muhterem üye-

si Özel Şahingiray ve 25 arkadaşı bu hususu tanzim edecek mahiyette bir kanun teklifi getirmiş bulunuyorlar. Getirdikleri kanun son derece basit ve mukni bir hüküm taşımaktadır. Sadece demek isterler ki, 40 yaşından yukarı olsa dahi bu kabil kimseler, emeklilik hukukuna sahibolsunlar. 40 yaş diye bir had, kalmasın. Mademki, prensip itibariyle emekliliği kabul etmektedir, 6581 sayılı Kanun, şu halde ister 40 yaşından ufak olsun, ister 40 yaşından büyük olsun, bu sistemi, alelûmum bu kabil öğretmenlerin her yaşta olanlarına teşmil edelim, der. Bendeniz bu arkadaşlarımızın kanun teklifini son derece mukni bulmaktayım. Millî Eğitim Komisyonu da aynı fikre iştirak etmiştir, teyid etmiştir; bu kabil öğretmenlerin hakikaten âmme hizmeti gören kimseler durumunda olduğunu teyid etmiştir. Bu fikirlerin karşısında bulunan Bütçe Komisyonu ise sadece esasa taallük etmiyen, şekle taallük eden iki gerekçe ile karşımıza gelmektedir.

Birisi; nasıl olsa personel rejimimiz, Personel Kanunu ile tanzim edilecektir, buna intizar edelim. Yine işaret ediyorum ki; personel rejimimizi tanzim eden kanun bu teferruata inemez, o zaman tanzimeci kanun olamaz, fazla teferruat kanunu olur; bir tehlikeye girebilir. Birinci gerekçeyi mukni bulmuyorum. Özürlülerim komisyonundan.

İkinci mukni ret sebebi şu olabilir: Malî yükü 4,5 milyon liradır. Bir adaletsizlik karşısında, milyarların mevzuubahs olduğu bütçemiz içerisinde 4,5 milyon lirayı insafla karşılamalarını hassaten Maliye Bakanından ve Bütçe Komisyonundan iştirham eder, bu teklifin kanunlaşması lehinde oylarınızı istimal etmenizi saygılarımla rica ederim.

BAŞKAN — Başka söz istiyen?.. Buyurun komisyon.

BÜTÇE KOMİSYONU ADINA NECİP MİRKELAMOĞLU (İzmir) — Değerli arkadaşlarımız; encümenimizin raporunda, «malî portesinin 4,5 milyon lira olduğu ve personel rejiminin genel esaslarını zedeliyeceği anlaşıldığından» ibaresi vardır. Sayın Fahir Giritlioğlu'nun ifade buyurdıkları gibi, gelecek personel rejimi bu meseleyi halledecek esbabı muhibesiyle değil, mevcut personel rejimindeki esasları rencide edecek mülâhazasıyla reddedilmiş olduğu musarrahtır.

Şimdi bunun ne olduğunu Muhterem Heyetinize arz edeyim; Sayın Fahir Giritlioğlu buyurdular ki, Bütçe Encümeninin reddi eşkal ile ilgilidir, konunun esasiyle irtibatı yok. Şimdi konunun esasiyle alâkasını muhterem huzurunuzda arz ediyorum: Bilindiği üzere değerli arkadaşlarımız, emekliliğe tabi hizmetlere ilk defa alınacaklardan yaşları 40 ı geçmemiş olanlar iştirakeci, 40 yaşını doldurmuş olanlar ise tevdiatçı sayılmaktadır. Bu kanun teklifi ile, 6581 sayılı Kanunla, Teşkilât Kanununa bağlı kadrolar meyanına alınan azınlık okulları Türkçe ve Türk kültür dersleri öğretmenlerinin, sözü geçen kanunun yürürlüğe girdiği 30 . 9 . 1955 tarihinden evvelki hizmetlerinin, yaş hesaplaşmasında nazara alınarak, bu suretle yaşları 40 dan aşağı olanların sandıkla iştirakeci olarak ilgilendirilmeleri ve borçlandırılmaları temini istenilmekte idi. Azınlık okulları Türkçe ve Türk kültür dersleri öğretmenleri, teşkilât kadrolarına alınmakla Emekli Sandığına dâhil olmuşlar; yaşları 40 ı geçmiş olanlar tevdiatçı olarak biriktirme sandığı ile ilgilendirilmişlerdir. Emeklilik hakkı tanınan vazifelerde bulduktan sonra ayrılmış olanlar tekrar emeklilik hakkı bulunan hizmetlere tâyinde, evvelki hizmetleri, ikinci defa tâyinleri tarihindeki yaşlarından indirilerek, kalan yaş sayısı 40 dan az se iştirakeci, 40 yaşından fazla ise tevdiatçı olarak kabul edilmişlerdir. Bu kanun teklifi ile yaşları 40 dan fazla olduğundan tevdiatçı sayılanların iştirakeci olabilmelerini ve evvelki hizmetlerinin borçlandırılmasını da sağlamak üzere, teşkilât kadrolarına geçmeden evvelki hizmetlerinin, emekliliğe tabi bir hizmet gibi yaş hesaplaşmasında nazarı itibara alınması istenmektedir.

Şimdi işin özüne geliyorum, 5434 sayılı Kanunla hesaplaşmada nazarı itibara alınacak hizmetler emekliliğe tabi olan hizmetlerdir. Azınlık okulları Türkçe ve Türkçe kültür dersleri öğretmenleri, 6581 sayılı Kanunun kabulünden evvel emekliliğe tabi bulunmadıklarından yaş tesbitinde nazara alınması mevcut personel rejiminin, mer'i personel rejiminin ruhuna ve esaslarına ve genel çizgilerine aykırı olduğundan Bütçe Encümeniniz bu raporu tanzim etmiştir ve bunun bu şekliyle kabulünü iştirham etmektedir.

Saygılarımla sunarım.

BAŞKAN — Buyurunuz Sayın Giritlioğlu.

FAHİR GİRİTLİOĞLU (Edirne) — Pek muhterem arkadaşlarım; ikinci defa huzurlarınıza çıkmak suretiyle vaktinizi israf ediyorum, özür dilerim. Teklifin, çok benimsediğim bu teklifin bir talihsizliğe kurban gitmemesini düşündüğümünden dolayı bir hususu açıklamak için tekrar söz aldım.

Evvelâ şu noktayı belirtmek isterim; muhterem komisyon sözcüsü beni ikaz ettiler, kendilerine teşekkür ederim. Komisyonun ret gerekçesini huzurumuzda ifade ederken, tasvir ederken kasten değil, hataya düştüğüm için başka türlü söylemiş bulundum. Personel rejimimizi beklediğinden dolayı bu teklifin reddedildiğini ifade etmiştim. Şimdi anladım ki hatalı konuşmuşum. Personel rejimimizi zedelediğinden dolayı reddedilmiş. Bu noktada sözlerimi tashih ettikten sonra, yine bu nokta üzerinde bir hususu belirtmeye çalışacağım.

Muhterem arkadaşlarım; bazan sistemler değiştirilebilir. Bu, zedelemek mânasına gelmez. 6581 sayılı Kanun personel rejimimizi değiştirmiştir, kendi çerçevesi dâhilinde. Ama zedelememiştir. 6581 sayılı Kanunun olmadığı farz edelim. Emeklilik hakkı tanınmak için fiilen Devlet kadrosundan maaş almak lâzımdır, hizmet etmek lâzımdır. Fiilen Devlet kadrosunda hizmet etmiyen bir kimseye emeklilik hakkı tanınmaz, sistem bu. Fakat, bazan bu sistem değiştirilebilir. Bunun misalini başka yönlerde aramıyalım, başka cephe-lerde aramıyalım, 6581 sayılı Kanunun bünyesinde arıyalım. 6581 sayılı Kanun yabancı okullarda aletümüm öğretmenlik yapan bütün öğretmenleri, Maarif Vekâleti bünyesi içine alıyor mu? Hayır. Bir Fransızca öğretmenini, bir kimya öğretmenini alıyor mu? Hayır. Milli Eğitim Bakanlığı bunların oradaki hizmetlerini kıdeme savıyor mu? Hayır. Binaenaleyh, istisnai olarak 6581 sayılı Kanun yalnız Türkçe öğretmenlerine munhasır olmak üzere, Türk kültürü öğretmenlerine munhasır olmak üzere, yeni bir personel rejimi vaz'etmiş bulunuyor. Türkçe öğretmenlerinden her kim, kaç sene hizmet etmiş olursa olsun, kendi kadroma dâhil edilmiştir, diyor. Secme ihtiyarında dâhi değil, kendi kadroma dâhil, diyor. Şu halde bu istisnai durumla yepyeni bir

müessese yaratmış oluyor. Devlet memurları bünyesi dışında yepyeni bir sistemi getirmiş bulunuyor. Binaenaleyh bu yepyeni sistem karşılığında, bu sistem içinde bulunan öğretmenlerin kıdemlerini saymak gibi, muayyen vasıfta kimsenin emekliliğini temin etmek gibi, bu 6581 sayılı Kanun bir mantığı da benimsediğine göre, bu teklif diyor ki, madem ki sistemden ayrılmıştır, müstakil olarak bir müessese ihdas edilmiştir, şu halde bu müstakil müesseseyi de emeklilik rejimimizin sisteminin dışında mütalâa edelim. Nitekim, emeklilik rejimimizin dışında mütalâa edilmiştir. Bilfarz, aynı okulda bir kimya öğretmeni, Millî Eğitim Bakanlığı kadrosuna geçtiği takdirde emekliliği hiçbir zaman temin edilmemiştir onun. Geçtiği tarihten itibaren emeklilik müddeti başlar. Normali bu. Ama, Türkçe öğretmeni öyle değil. Türkçe öğretmenin emekliliği kıdemine göre devam ederek geçiyor. Binaenaleyh, istisnai bir rejim kurulmuş bulunuyor. Bunun adına, komisyonun lisaniyle zedeleme dersek, zedeleme diyelim; ben bu kelimeyi, zedeleme kelimesini yerinde bulmadığım için diyorum ki, sistemin dışına çıkmak, bu bir zedeleme değildir. Zedelenmeden de, umumi hükümleri zedelenmeden de hususi hükümler bazan vaz'edilebilir. En tipik misalini böyle bir müessesede bulmaktayız. Şu halde, ortada komisyonun gerekçe olarak söylediği zedeleme hâdisesi, şahsi kanaatime göre yoktur. Teklif sahipleri de zaten bu nokta üzerinde ısrar etmektedirler. Eski fikrimi bu suretle teyid etmiş oluyorum ve noktai nazarımı, zedeleme hakkındaki noktai nazarımı da arz etmek fırsatını bu vesile ile bulmuş oluyorum.

BASKAN — Bu konuda başka söz istiyen olmadığına göre raporu okutuyorum.

(Plân Komisyonu raporu tekrar okundu.)

BAŞKAN — Komisyon raporunu oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kanun teklifi Meclisimizce reddedilmiş bulunmaktadır.

3. — Cumhuriyet Senatosu Yozgat Üyesi Sadık Artukmaç ve 2 arkadaşının, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun bâzı maddelerinde değişiklik yapılması

ve 6122, 6422 ve 7242 sayılı kanunların kaldırılması hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/147) (S. Sayısı : 393) (1)

BAŞKAN — Raporu okutuyorum.

(Plân Komisyonu raporu okundu.)

BAŞKAN — Okutulmuş bulunan rapor üzerinde söz isteyen var mı? Yok. Raporu oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Rapor Meclisimizce kabul edilmiştir. Ve mezkûr kanun teklifi Meclisimizce reddedilmiş bulunmaktadır.

4. — *Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir ve Kırklareli Üyesi Ahmet Naci Arı'nın, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 32 nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye Komisyonu tezkeresi ve Millî Eğitim ve Plân komisyonları raporları (2/262) (S. Sayısı : 395) (2)*

BAŞKAN — Raporu okutuyorum.

(Plân Komisyonu raporu okundu.)

BAŞKAN — Okutulmuş bulunan rapor üzerinde söz isteyenler?... Yok. Komisyon raporunu oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Komisyon raporu kabul edilmiştir. Mezkûr kanun teklifi Millet Meclisince reddedilmiş bulunmaktadır.

5. — *Samsun Milletvekili İlyas Kılıç ve Sakarya Milletvekili Yusuf Ulusoy'un, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun geçici 14 nci maddesine (ç) fıkrası eklenmesine dair kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları ve Millî Eğitim Komisyonunun mütalâası (2/325) (S. Sayısı : 396) (3)*

BAŞKAN — Raporu okutuyorum.

(Plân Komisyonu raporu okundu.)

BAŞKAN — Raporu okutmuş bulunmaktayım.

Rapor üzerinde söz isteyenler?... Buyurun Sayın Ulusoy.

(1) 393 S. Sayılı basmayazı bu birleşim tutanağı sonundadır.

(2) 395 S. Sayılı basmayazı bu birleşim tutanağı sonundadır.

(3) 396 S. Sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

YUSUF ULUSOY (Sakarya) — Çok sevgili arkadaşlarım; hukuk mantığına tamamen aykırı olan bir hususun iptali için, Devlet Sûrasında dâva açan bir insan gibi, biz de Büyük Millet Meclisinde vaktiyle ittihaz edilen bir kanunun verdiği hakkı iptal eden bir kanunun, yeni baştan iptali için bir kanun teklifi hazırladık.

Vaziyet şudur: Sene 1926, Kanunun numarası 789, kanunun adı Maarif Vekâleti Teşkilâtı Kanunu. Maarif Vekâleti Teşkilâtı Kanunu, Maarif Vekâletinde 16 madde üzerinden hazırlanmış, gerek Bütçe Komisyonunda ve gerekse o günkü adıyla Maliye Encümeninde tartışılmış, Yüksek Meclise gelmiş, Yüksek Mecliste birtakım espriler altında kanun tamamen şeklini, mahiyetini, hüviyetini değiştirmiş, 16 madde olarak gelen bu kanun, bilâhara Büyük Mecliste 27 madde halinde şekil almak suretiyle yürürlüğe giriyor. Bu şekilde, bizi bilhassa ilgilendiren böyle bir kanunu teklife, tedvine sevk eden âmîl şudur: 23 nci madde, «Maarif hizmetine dâhil olan muallimlerin maaşından 20 yaşına kadar aidatı tekaüdiye tevkif edilmez.» Tekrar arz edeyim, kanunun numarası 789, senesi 1926, kanunun ismi, Maarif Teşkilât Kanunu. Bu kanunun 23 nci maddesi, maarif hizmetine dâhil olan muallimlerin maaşlarından 20 yaşına kadar aidatı tekaüdiye tevkif edilmez, diyor. Bu kanunun aidatı tekaüdiye tevkif edilmez hükmünü getirilmesine sebep şudur. Tutanak Dergilerini inceledim, o devirde, şimdi hayatta olup olmadıklarını bilemediğim kıymetli milletvekilleri, aynen bugünkü gibi eğitim dâvasına büyük bir alâka gösteriyorlar. Ve o devirde memleketin şurasında, burasında, özellikle Şark bölgelerinde çıkan isyanların sebep ve saikini doğrudan doğruya cehaletimizde arıyorlar. Eğer memlekette bir eğitim seferberliği yapılmış olsaydı, eğer bu vatan-
daşlar lâyıkiyle uyandırılmış bulunsa idi, hiç kimse isyan etmez, millî vahdet ve millî şuru bozmazdı, diyorlar. Ne yapalım?.. Bunun bir çaresini ve tedbirini bulmakla mükellef Büyük Meclis, derler ki, biz çocuklarımızı biran evvel nura kavuşturalım. Bunun için vasıta olarak kullanılacak, elimizde eleman öğretmen vardır. Fakat biz öğretmen kifayetsizliği ile karşı karşıyayız. Aynen bugün ittihaz ettiğimiz tedbirler gibi, birtakım tâli, belki de o gün için gelip geçici birtakım tedbirlere başvurmuşuz. Bunların başında, yaşları başları nazarı itibara alınmaksızın ve

hattâ ortaokuldan aşağı olmamak üzere, ortaokul, imam - hatip okulu mezunu ve liseden ara sınıflardan ayrılanlar, öğretmen okullarından mezun olanlar, ki öğretmen okullarının tahsili o senede bugünkü gibi 6 sene değildi, ilkokul üzerine çıkan gençler öğretmen oluyorlardı, tekrar arz edeyim, ortaokul mezunları, imam - hatip okulları mezunları, öğretmen okulları mezunları, lise mezunları, bölge sanat okulları mezunları ve bölge ziraat okullarından mezun olanların hepsini birden, öğretmen okulları hariç, diğer mensajelerden gelenleri kısa süreli kursa tabi tutmak şartıyla, evvelâ muallim muavini unvanı verilerek, badehu kursa tabi şartıyla bunları, yaşları, başları nazara alınmaksızın ki bunların ekserisinin yaşı 15 tir, öğretmen yapıyorlar. Ne için? Bir ihtiyacı karşılamak ve bu suretle yavrularımızı kısa bir zamanda nura kavuşturmak, memlekete hayırlı bir insan yapmayı sağlamak amacıyla.

Kanun bu haliyle çıkıyor. 15 yaşından itibaren, 20 yaşına kadar geçmiş olan hizmet süreleri zarfında öğretmenliği cazip kılmak için bütahsis, memleketin Şark, Garp, Orta Anadolu bölgelerine velhasıl nura susamış olan yer neresi ise oraya öğretmen gönderiyor. Fakat aradan 2 - 3 sene geçiyor, sene 1929 a geliyor ve o zaman 1452 sayılı bir Kanun çıkıyor. Bu kanunun 3 ncü maddesinde memurların hangi nevi vengilerle mükellef olduğu teker teker tâdadediliyor. Aidatı tekaüdiye bu kanun sarîh hükümleri karşısında mülkî ve askerî memurların topundan alınmak şartı ile 1929 senesinden bugün mevkiî meriyette bulunan Emekli Sandığı Kanunu çıkıncaya kadar tam 21 yıl hiçbir memurdan aidatı tekaüdiye kesilmiyor. İşte işin bütün garabeti eğer tabir caizse, işin bütün tuhaflığı burada kendisini gösteriyor. Şöyle hafif bir şekilde maziye dönüş yapalım. 1926 yılında, öğretmenlik mesleğini cazip kılmak için 15 yaşından 20 yaşına kadar geçecek olan zaman zarfında öğretmenlerden aidatı tekaüdiye almıyorduk. Bu bir. Sayfanın birinci satırı bu.

Sene 1929, kanun numarası 1452, ta 1950 yılına kadar tam yirmibir senede hiçbir memurdan aidatı tekaüdiye almıyoruz. Birisinden üç sene almıyoruz. Birisi vaktiyle bu mesleke girdiği zaman, aidatı tekaüdiyeyi vermemiştir esbabı mucibesi ile 5452 sayılı Kanun

çıkarılırken, bunların hizmetleri nazarı itibara alınmaksızın aidatı tekaüdiye verilmedi diye, yaşı küçük olduğundan dolayı bir lütuf olmak üzere, bir atıfet olmak üzere Yüksek Meclisin verdiği bu kayıt ortadan kalkıyor ve kendilerine deniyor ki. bu kanun ortaya konduğu zaman, 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu, eğer mesleke girdikleri zaman aidatı tekaüdiye ödememişlerse bunların geçen hizmetleri nazarı itibara alınmaz, deniyor. Bu haksızlığın ortadan kaldırılması için, ve zamanında Yüksek Meclisin lütuf ve atıfet olarak verdiği bu haksızlığın meydana getirdiği zararları telâfi etmek için bu kanunu getirdik.

Ancak bu arada birtakım hükümlerle de karşı karşıya geldiğimizi biraz da şaşkınlık içerisinde mütalâa ettim. Eğer bu kanun kabul edilecek olursa, bütçeye bir milyon, Emekli Sandığına 5 milyon lira bir külfet tahmil edilecek, deniliyor. Bendeniz ömrünü Türk çocuklarının talim ve terbiyesine hasreden bir insan, naçiz bir arkadaşımız olarak bu hususta Maarif Vekâletinde bir inceleme yaptım. Bu arkadaşların sayısı hakkında kesin karara varamadım ve bulamadım. Şimdi sayın encümen bu rakamı nereden almış, ne suretle almış ve bu hükme nereden varmış, bendeniz bunu bir türlü izah edemiyorum.

Burada hukuk mantığına uygun olmadığını arz ettiğim bir cihet: Öğretmenlerin arzu ve iradesi hilâfına Büyük Meclis onlara bir lütuf gösteriyor, bir atıfet gösteriyor, tekrar arz edeyim, onların arzu ve iradesi dışında bir hak bahşediyoruz. 1929 yılında bir kanun çıkıyor ve bütün memurlardan Emekli Sandığı aidatı alınmıyor. 1950 yılında ve halen yürürlükte bulunan Emekli Sandığı Kanunu bir hüküm getiriyor. Ve o devirde vazife ve mesuliyet mevkiinde bulunan arkadaşlarımız da; vaktiyle böyle bir kanun çıkmıştı, peki bunların mahfuz hakları ne olacak diye hiçbir fikir ortaya atmadığı için, üç yıllık hizmetleri tamamen ihba oluyor. Bunda hukuk mantığının yeri olmaması lâzımgelir. Eğer deselerdi ki, «biz sizden aidatı tekaüdiye kesmiyəcəğiz, tevkif etmiyəcəğiz. Ancak yarın da bir hak talebinde bulunmazsınız» deselerdi, belki o zaman istiyen aidatı tekaüdiye verir, istemiyen vermezdi, verenin hakkı mahfuz tutulur, vermiyenin de, «sen Hükümetle bir mukavele

yaptın, bir âkit iera ettin, âkit olarak aktine hürmetkâr ol» demeye hakkımız olabilirdi. Benim rıza ve mufakatım hilâfında Meclis bana bir büyük hak bahsetmiş, lütfetmiş ve benim hakkımı yeni çıkan bir kanun nazara almamıştır. Mesbûk hizmetimi heba ediyor. Buna eğer sizin vicdanlarınız rıza gösteriyorsa, bir vicdan rahatlığı içinde bulunuyorsanız reddediniz. Yok eğer hakka hürmetkâr olan bütün arkadaşlarımızın buna rıza göstermeyecekleri kanısı içinde bulunduğu için bunun, Bütçe ve Plân Komisyonunun hazırladığı gerekçeyi de yeter bulmuyarak bu arkadaşların haklarının heba olmaması için, bu kanunun iltifatlarınıza mazhar olmasını arz ve rica ediyorum. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Sayın Kasım Gülek buyurunuz.

KASIM GÜLEK (Adana) — Sayın arkadaşlarım, arka arkaya üç kanun teklifini reddettiniz. Bunlar hakkında ben burada bir mütalâada bulunmadım. Fakat, gelen bu dördüncünün haklı olduğuna, yerinde olduğuna inandığım için huzurunuzda çıktım. İnanmasını ve hakikaten böyle olduğuna kaani olmasam vaktinizi almazdım.

Sayın arkadaşlarım, Sayın Yusuf Uluşoy arkadaşım burada çok güzel anlattı. Kendisi meslektendir, bunları gayet iyi bilirler. Burada meslek gayretini gütmemişine de eminim. Kendileriyle de daha evvel bunu uzun uzun konuştum ve çatır, çatır da münâkasa ettim. Fakat, beni ikna etti. Ben de sizi ikna etmek için huzurunuzdayım.

Şimdi hâdise şu: yıl 1926, memlekette öğretmen yok. Arıyoruz, bulamıyoruz. Bir kolaylık olsun, ne yapalım? Tamamen öğretmen vasfına haiz olmasa dahi birtakım gençleri bulalım, bunları memleketin bilhassa geri kalmış bölgelerine gönderelim, fikri ortaya çıkmış. Doğru, yerinde. Bunları hattâ kurstan geçirerek göndermek mecburiyeti hâsıl olmuş. Bunların öğretmen okullarında uzun, uzun okuması gerekirken, hakikaten tam öğretmen vasfına haiz hale getirmek lâzımken, ihtiyaç o kadar acele ki, bunları bir kurstan geçirerek memleketin muhtelif yerlerine hemen göndermişizdir. Kurstan geçmiş bunlar ve öğretmen yardımcısı olmuşlar. Bunları teşvik için, böyle vazife verdiği-

niz 15 - 20 yaş arasındaki gençlere 15 - 16 yaş arasındaki bu gençlere bir kolaylık olsun, bir teşvik olsun diye bunlardan emekli ödeneğini kesmemişiz. Bu kesilmeme müddeti 3 yıl 1926 dan 1929 a kadar. Şimdi bütün mesele bu ödeneği kesilmeyen 3 yıl üzerinde dönüyor. 1929 da bir kanun çıkmış ve emekli ödeneği kesilmesi zaten ortadan kaldırılmış, 20 sene, 1949 a kadar yani Emekli Sandığı Kanunu çıkıncaya kadar emekli ödeneği zaten kesilmemiş. 1949 da da Emekli Sandığı Kanunu çıktığı vakit, bu 1926 da genç yaşta hemen vazifeye çağırdığımız, kurstan yetişerek vatan vazifesidir diye memleketin uzak bölgelerine gönderdiğimiz bu genç çocukların o 3 senelik hizmeti düşünülmemiş. Şimdi hakikaten bizim için vicdan borcu budur. Adalet bunu icabettirir. Bunların bu 3 senelik hakkını tanyalım.

Şimdi muhterem arkadaşlarım, biraz evvel okunan raporda bunun portesinin 1 milyon Hazineye, 5 milyon lira da Emekli Sandığına bir yük yükliyeceği beyan edildi. Bunu ben yine, daha evvel soruşturdum; bundan faydalanacak öğretmenlerin sayısı nedir, diye. Üzüntü ile ifade edeyim ki, bunun sayısını tesbit edemedik. Benim tesbit edememem bir şey değil, meslekten arkadaşlarım, bu işin içerisinde yetişmiş, bunları gayet iyi bilen arkadaşlarım tesbit edemediler. Onun için Maliyeye bir milyon, Emekli Sandığına 5 milyon demesini de bendemiz biraz mübalâğalı gibi görüyorum. Şimdi, 1926 senesinde kolaylık olsun diye, bir an evvel bu gençleri memleketin büyük bir ihtiyacını karşılayacak bölgelere gönderelim diye, bunlara bir lütuf olsun diye o vakit verilmiş; fakat aradan geçen zaman bunların aleyhine işlemiş ve şimdi, o zaman emeklilik kesilmedi diye haklarından mahrum oluyorlar. Bunu tashih yerinde olur kanaatindeyim. Bu şekilde oy vermenizi istirham ederim. Saygılarımla sayın arkadaşlarım.

BASKAN — Sayın Fahir Giritlioğlu.

FAHİR GİRİTLİOĞLU (Edirne) — Muhterem arkadaşlarım, değerli etütlerine istinaden konuşmalar yapan iki arkadaşımızdan sonra ben bir başka nokta üzerinde durmak suretiyle sizlere hitabetmek istiyorum. Prencip itibariyle emeklilik sistemimiz hizmete giriş tarihinden itibaren başlar. Bu bir ana pren-

siptir. Hizmete giren memur, acaba emekliliğinin karşılığı bir pirim ödiyecek midir, öde-miyecek midir? Bu da bir tatbikat konusu.

Muhterem arkadaşlarım, prensip itibariyle, bugünkü emeklilik mevzuatımız 18 yaş kabul etmiştir. 18 yaşdan itibaren memuriyeti kabullenmiştir. Ve 18 yaşından itibaren de emeklilik hakkını kabullenmiştir prensip itibariyle. 18 yaşdan hareket etmenin gerekçesi. Emeklilik Kanununda yazılı değildir. Fakat umumi hukuk hükümlerinden belki çıkarılmıştır. Medeni Kanuna göre, rüşt yaşı 18 dir. Bazan, tatbikatta prensipler cidden akla gel-medik surette zedeleniyor ve bu zedeleyen kim-seler de bizzat âmme hizmetinin yetkilileri olu-yorlar.

Şimdi, komisyonun gerekçesini cevaplan-dırmak için bu geniş misallerle söze başlıyo-rum: Medeni Kanuna göre rüşt yaşı 18 dir. Emeklilik Kanununa göre mebdde 18 dir. Ge-rek memuriyet mebddei ve gerek emeklilik müd-detinin mebddei 18 dir. Ta ki, bir öğretmen 17 yaşında okuldan mezun olduğu takdirde ve o öğretmen Millî Eğitim Bakanlığına borçlu ise, yani Millî Eğitim Bakanlığı tarafından okutul-muş ise, diğer bir mevzuata göre serbest bira-kılması mümkün olmadığı için, bu prensip bizzat Millî Eğitim Bakanlığının en üst maka-mından, en aşağı tatbikatecisine kadar zedele-nerek 17 yaşındaki çocuğu, bizim Medeni Ka-nunumuzun zihniyetine göre çocuk addedilme-si lâzımgelen çocuğu memur olarak istihdam ediyor; fakat maaş vermem diyor. Tatbikat Türkiye'de bugün böyle. 1964 yılında dahi. Ben istihdam edilmek istemiyorum, bana ma-dem maaş vermek istemiyorsun, ben de çalış-mak istemiyorum, diyemiyor. Tazminat dâva-sı açılıyor. İstihdam ediyor, çalıştırıyor. Hem maaş vermiyor, hem de emeklilik hukuku is-lemiyor. 1964 yılında dahi bugünün hukuk Devleti zihniyetinin bihakkin kökleştiği Tür-kive'mizde dahi bu kadar acayip meseleler ola-bilirse 1926 yılında bâzı hukukî aksaklıkların olabileceğini daha çok mümkün görmemiz lâ-zımgelir. Bu bir aksaklık idi. Filhakika Sa-yın Kasım Gülek ve Sayın Yusuf Ulusoy bu-nun birk aksaklık olmadığı fikri üzerinde dur-dular. Ondan sonra çıkarılan kanunlar madem ki, bu gerekçeyi nazara almamıştır, bu siste-mi nazara almamıştır, 1929 dan itibaren bu

hukukî aksaklık da kendiliğinden meydana gelmiştir. 1926 tarihinde neşrettiğimiz 789 sa-yılı Maarif Teşkilât Kanununa göre; 18 yaş diye bir mecburiyet koymadık. Şu kurstan geçen, şu tahsili yapan her kimseyi öğretmen olarak alabildik ve o tahsil senelerine göre, umumiyetle öğretmenlik 15 yaşında mümkün oldu. Çünkü köy öğretmen okulları ilkokul-dan sonra üç sene idi. Buna muvazi olarak da kurslar vardı. Umumiyetle 15 yaşında öğ-retmen alabiliyorduk, ihtiyacı karşılamak için.

Muhterem arkadaşlarım, o tarihte meri bulu-nan Emeklilik Kanunu, prim usulünü kabul et-miş bir kanundu. Yani maaş alan, emeklilik hak-kından faydalanacaksa mutlaka prim ödemek mecburiyetindeydi. Şimdiki sistemimiz gibi. Ve öğretmenlerin tamamen lehinde olmak üzere bir sistem koyduk. Yirmi yaşına kadar, bunla-rı primden muaf tuttuk. Bu, emeklilik hakkı yok mânâsına değil, bilâkis ona bu mesleki ca-zip hale getirmek için vaz'edilmiş bir hükümdü. Sistem tamamiyle ters işliyor da, aradan yıllar geçtikten sonra mecbur oluyorum - muhterem arkadaşlarım özür dilerim - bu suretle tenakuz-ları tebarüz ettirmeye. Bu prim ödeme usulünü 1929 yılındaki Askerî ve Mülki Tekaüt Kanunu kaldırmıştır. Maaş verir fakat memurdan hiç-bir şey kesmez. Şu kadar müddetten sonra o memuru emekliye tabi tutar. 1929 kanunu, yani 1442 sayılı Kanun bu prim sistemini kaldırdı. Bu suretle 1926 da öğretmen olan 20 yaşından ufak, hattâ 18 yaşından ufak gençler, mevcut kanunlara göre, prim ödemedikleri gibi, sene 1929 a geldiği için ve bu sistem de kökten kalk-tığı için külliye prim ödemiş bulunmaktadırlar. Sene 1950 ye kadar bu böyle gitmiştir. 1950 tarihindeki Emekli Sandığı Kanunu ma-kabline şâmil bir hüküm vaz'etmiştir.

Şimdi muhterem komisyon beni mâzur gör-sün, makabline şâmil bir hüküm vaz'etmeyiz, ka-nunla, buyurmuşlar gerekçelerinde. İyi ama, 1950 tarihli 5434 sayılı Emekli Kanunu, makablo şâmil bir hüküm vaz'etmiştir. Binaenaleyh, ma-kabline şâmil hüküm vaz'edilemez gerekçesini şahsan kabul odemiyeceğim. Çünkü Emeklilik Kanunu aslında makabline şâmil bir sistem getirmiş, külliye memurların lehinde bir sistem getirmiştir. Misal: 1683 sayılı Askerî ve Mülki Tekaüt Kanununun ikinci maddesi şöyle bir hüküm vaz'etmiştir. 1683 sayılı Kanunun ikinci

maddesi şöyledir; 20 inci yaşa kadar geçen hizmetler asla emeklilikte nazara alınmaz. Şu halde 1683 sayılı Kanuna göre bu kanunun kabul tarihinden 1950 tarihine kadar, bugünkü Emeklilik Kanunumuza göre, 20 yaşından evvel bir kimsenin memur olması, mümkündür, 19 yaşında mümkündür, 18 yaşında mümkündür; fakat aslâ, 1683 sayılı Kanunun ikinci maddesi gereğince - aslâ, 20 nci yaşa kadar geçen hizmetler emeklilikte nazara alınmaz. Fakat 5434 sayılı Kanun, bu hükmü tashih etti, Ne yaptı? «18 yaşından itibaren nazara alınır» dedi. Ve belki bana şimdi ikazda bulunan memur arkadaşlarım dahi, bu 5434 sayılı Kanundan istifade ettiler, belki 18 yaşında hizmete girdiler ve 18 yaşından itibaren de emeklilikleri işlemiş bulunuyor. Demek istiyorum ki, sonradan çıkarılan kanunlar daima makabline teşmil edilebilir. Meğer ki, aleyhe olmasın; prensip itibariyle hukukta böyledir. Şu halde komisyonun hukuk gerekçesine iştirak etmemekte mâzurum. 15, 16 yaşında bir öğretmeni istihdam etti isek, hizmeti sebetmişse, bunun hizmet tarihinden itibaren, emeklilik hukukunu siyanet etmenin hukuka aykırı bir tarafını göremiyorum. Bilâkis, tatbikata uygun tarafını, bugünkü emeklilik kanunu muvacehesinde, daha uygun bir vaziyette görüyorum. Binaenaleyh, muhterem arkadaşlarım; geride, gerekçede isnat edilen sadece malî imkânsızlık konusu olabilir. Şimdi düşünüyorum, sene 1926, sene 1964, aradan 32 sene geçmiştir. 32 sene evvelinin kaç memuru kalmıştır? Ne kadar emeklilik hakkı mevzuubahistir? Bunlardan kaç kişi vazifede, sayısını hakikaten tesbit etmek çok zordur. Bu hususta bana verilecek rakama, yine mâzurum, tam inanmak mümkün olmayacaktır. Bu kadar kesin rakamlarımız olsa 1963 yılında memur sayımı yapmazdık. Bu da gösteriyor ki, kesin rakamlar, maalesef memur sayımızı bildiren kesin rakamlar henüz elimizde pek yoktur. Tahminlere göre konuşmak icabederse 32 sene evvelki bir hukukun tashihi zımında büyük çapta maliye zarara uğramıyacaktır. Bir mağduriyetin telâfisi aşikârdır. Kanun teklifinin lehinde oylarınızı vermenizi istirham ederim. (Bravo sesleri)

BAŞKAN — Sayın Fethi Ülkü, yok mu efendim? Yok.

Sayın Talât Oğuz.

TALÂT OĞUZ (Mardin) — Muhterem ar-

kadaşlarım; Yüksek Huzuruza getirilen eğitim ve öğretim mensuplarını ilgilendiren kanun teklifinin mevzuu, 20 yaşından evvel hizmete girip, 20 yaşına kadar olan müddetlerinin emekliliğe sayılmamasına mütaallik bir davranış ve bir muamelenin tashihinden ibarettir. 3 . 4 . 1926 tarihinde meriyete giren 789 sayılı Milli Eğitim Teşkilâtına dair Kanunun 23 nci maddesi marif hizmetine giren muallimlerden 20 yaşına kadar emekli aîdatı kesilemez hükmünü muhtevi bulunmaktadır. Gene bundan sonra meriyete giren 1452 sayılı Teadül Kanunu hükümleri gereğince, 1 . 9 . 1929 tarihine kadar memurların aylıklarından emekli keseneğinin kesilmesine mütaallik bir hükmü muhtevi bulunmaktadır. Şu duruma göre, 1452 sayılı Kanun hükümleri ile 789 sayılı Kanun hükümleri arasında ne öğretmenlerin ve ne de memurların emeklilik muamelelerine dair bâriz bir fark, bâriz bir mübayedet mevcuttur. Bu kanunların meriyetinden sonra vâkı tatbikatları akabinde görülen aksaklıklar nazarı itibara alınarak 1 . 1 . 1950 tarihinde 1683 sayılı Askerî ve Mülki Tekaüt Kanunu meriyetten kaldırılmış, yani emeklilik hakkının 20 nci yaştan itibaren başlanacağı hususunu hüküm altına almış olan bu kanun meriyetten kaldırıldıktan sonra, bütün memurların, âmme hizmetini ifa eden memurlar olsun, öğretmenler olsun, bunların emeklilik müddetlerinin 18 yaşından itibaren başlayacağını hüküm altına alan ve 1950 tarihinde meriyete giren 5434 sayılı Kanun vaz' edilmiştir. Görülüyor ki, gerek Cumhuriyetin ilânından evvel meriyete giren ve gerekse Cumhuriyetin ilânından sonra meriyetten kaldırılıp tadilen vaz' edilen kanun hükümlerinin tevhid edildiği ve bunların sıklet merkezini teşkil eden 5434 sayılı Kanuna göre bir memurun emeklilik hakkı müddeti Medeni Kanunda ifadesini bulan reşid olmak, 18 yaşını bitirmek hususu nazarı itibara alınmak suretiyle, bu Devlet hayatımızda bir prensibolarak kabul edilmiştir. Memur olsun, ücretli olsun, hizmetli olsun âmme hizmeti ifa eden ve Devlet hayatında Devlete bir içtimai mukavele ile bağlanan ve davranışı, vazifesi, mesuliyeti bir nizama göre tâyin edilen eşhas olarak mütalâa edilmesi iktiza eder. Âmme hizmetini ifa eden bir memur Devlet hizmetine girdiği zaman nazari olarak telâkki etmemiz icabeden bir içtimai mukavele ile Devletle anlaşmış, yapacağı vazife mukabilinde, deruhde edeceği mesuliyet mu-

kabilinde Devletin kendisine muayyen müddete kadar muayyen bir prim ve tazminat, ücret ödemesi ve bu hizmette geçen müddetlerinin istikbaline mâtufl bir yön çizmesi babında da emekliliğe sayılmasını derpiş eden hükümler vaz'etmiştir. 15 yaşında vazife gören ve 18 yaşına kadar geçirmiş olduğu müddetlerin emekliliğe sayılması icabeden öğretmenlerin sayıları öyle tahmin ediyorum ki, Türkiye'de pekçok değildir. Memleketin o günkü bünyesi, eğitim ve öğretim dâvasının tahakkuku bakında atılan adımların zaruri bir icabı olarak 15 yaşında vazifeye intisabetmiş ve kendi çapında memleketin muhtelif yerlerinde öğretim ve eğitim dâvasının tahakkukuna, vatan sathına yayılmasına hizmetleri dokunmuş insanlardan mürekkebolan bu kütlenin sayısı pek azdır. Onun için Millî Eğitim Komisyonunun tanzini ve huzurunuzla getirmiş olduğu rapor tamamen yerindedir. Buna iltifat buyurulmasını istirham ediyorum. Kaldı ki, memurların statüsü arasında âdil, hakka uygun bir nisbetin yaratılması, hak ve hukukun arzu ettiği gayeye tevehhül edilmesi, hukuk devletini kabul eden, hukuk devletinin esaslarını benimsiyen, bütün Garp memleketlerinde kabul edilmiş ve bundan vazgeçilmesi mümkün olmayan bir prensibolarak devletlerin hayatına geçmiş bulunmaktadır.

Hak ve hukuk kadar tatlı, hak ve hukuk kadar yerine getirilmesi icabeden bir mefhum dünya üzerinde, yer yüzünde mevcut değildir. Onbeş yaşında vazifeye intisabedip de, üç sene Devlet hizmetinde büyük bir fedakârlıkla, büyük bir ıstırapla vazife görmüş ve zamanını sarf etmiş olan mahdud sayıda bulunan bu öğretmenlerin hakkını yerine getirmek Devletin esaslî ve ana prensiplerinden olmalıdır. Bunu yerine getirdiğimiz takdirde hak ve adaleti tamamen tecelli ettirmiş oluruz. Aksi takdirde bunun aksini mütalâa etmek, hakkın ve adaletin zedelenmesine sebebiyet verir ki, bu da Türk hukuk hayatında şahsî haklar yönünden kötü bir çığır açılmasına sebebiyet verir ki, telâfisi gayrimümkün olan maddî ve mânevî zararları tevlihetmesi ihtimali mevcuttur.

Muhterem arkadaşlarım, bir müddet evvel bu Mecliste kabul edilen ve 5 . 9 . 1963 tarih ve 326 sayılı Kanunla eğitimcilerle emeklilik hakkı tanınmıştı. Ve bu kanun el'an meriyette bulunan bir kanundur. Bu kanunun icapları yerine getirilmiş bir vaziyettedir. Eğitimcilerin emeklilik hakkının tanınmasına mütaallik bir

davranışı ve bir hizmeti istihdaf eden bu kanuna paralel olarak, sayıları çok az olan, öyle tahmin ediyorum ki, 100 ü aşmayan bu öğretmen kütlesine bu hakkın tanınması kadar isabetli, akla ve mantıka uygun bir davranış olmayacaktır, kanaatindeyim.

Kaldı ki, biz Millî Eğitim Komisyonunun mutlak surette getirmiş olduğu prensip üzerinde ısrar edilmesi fikrinde değiliz. Yalnız, Riyasete vermiş olduğumuz bir takrir ile, ki - 15 yaşından, 18 yaşına kadar - 3 yıl hizmet ifa eden bu kabil öğretmenlerin Emekli Sandığına bağlanmak suretiyle, geçen müddet zarfındaki paraları yatırmak suretiyle bu müddetlerin emekliliğe sayılmasına mütaallik takririmize iltifat buyurulmasını rica eder, hürmetlerimi sunarım.

BASKAN — Sayın Çelikbaş, grup adına mı? FETHİ ÇELİKBAŞ (Burdur) — Hayır, efendim, şahsım adına.

BASKAN— Buyurunuz Sayın Soyer.

RUHİ SOYER (Niğde) — Muhterem arkadaşlarım, memleketin kalkınma iddiasında bulunduğu ve kalkınmak için dünyanın el atmadığı memleketi kalmadığı bir devirde bir hastalığa, sıtmaya tutulmuş vaziyetteyiz. Bu sıtma mâziden hak arama sıtmasıdır. Bakıyorsunuz ki, bir zümre çıkıyor, benim filân zamanda şu hakkım zayi oldu, bu bana verilsin. Arkasından bir başkası, arkasından bir başkası...

Şimdi bakıyorsunuz ki, Bütçe ve Plân Komisyonuna gelen kanun tekliflerinin yüzde 80 i sanki bu Meclisin vazifesi ve bu komisyonun vazifesi bundan ibaretmiş gibi mütemadiyen arkası arkasına hak. «Hasanın bürüğü taksim». Bu da, bugünkü mevzuda bunlardan bir küçüğüdür.

Şimdi mesele şu : Bizim yaşımızda olan arkadaşlarımızın hepsi de bilirler ki, eskiden beri 15 yaşından, 18-20 yaşına kadar, yalnız öğretmenlere değil, dikkatinizi çekerim, Büyük Meclisin tekrar dikkatini çekerim, 20 yaşına kadar memuriyete kim girmiş olursa olsun, kendisinden emeklilik keseneği alınmaz. Ve bu tekaudiyeye de sayılmaz. Aynı zamanda fiilî hizmetten de sayılmazdı. Şimdi siz bunlardan bir zümreyi alıyorsunuz. Kim bu zümre? Öğretmen zümresi... Hangi öğretmen zümresi? Şu veya bu sebepler, Sayın Yusuf Ulusoy arkadaşımızın da ifade ettiği gibi, şu veya bu sebeple öğretmenliğe 15 yaşında girmiş, (var böyle tanıdığım arkadaşlar) ve bu sebeple de Devletin o zamanki nizamına

uyarak, şartını kabul ederek girmiş ve aradan 30 bu kadar sene geçmiş, bu şartı kabul etmesinde de hiçbir itirazı olmamış. Bu büyük memur kütlesinden bir zümre çıkıyor, diyor ki; «Bana 15 yaş ile 20 veyahut 18 yaş arasındaki hakkımı veriniz..» Ne yapacaksınız? Bunu emekliliklerine sayacaksınız, borçlandıracaksınız ve emekliliklerine ilâve edeceksiniz.

Muhterem arkadaşlarım, evvelâ tekrar dikkat nazarlarınızı celbedeyim. Bunu kabul ettiğiniz dakika bütün Devlet memurları, bu şekilde olan Devlet memurları arkasından haklı olarak aynı kanundan faydalanmayı talebedeceklerdir.

YUSUF ULUSOY (Sakarya) — Öyle şey yok.

RUHİ SOYER (Devamla) — Var efendim arz edeyim. Ben tatbikatını biliyorum. Siz yapmadığınız için bilmiyorsunuz tabii.

BASKAN — Karşılıklı konuşmayın.

RUHİ SOYER (Devamla) — Bilmeden yok demek kolay.

YUSUF ULUSOY (Sakarya) — Siz bilmiyorsunuz, öğrenin.

RUHİ SOYER (Devamla) — Arz edeceğim efendim. Şimdi, bütün diğer memurlar da haklı olarak geleceklerdir. Bu vaziyet karşısında Komisyonun getirmiş olduğu Emekli Sandığına 5 milyon ve Devlet Hazinesine de 1 milyon yük getireceğine dair olan raporu diğer vâkı olacak taleplere de teşmil edecek olursanız bunun portesinin ne kadar genişliyebilmek istidadında olduğunu takdirlerinize arz ederim.

Eskiden Rüstiye mektepleri vardı. Rüstiye mektebinden 15 yaşında çıkardı bir talebe, 15 yaşında çıktı mı bir müsabaka imtihanına girer, memur olurdu. Böyle memur olmuş pek çok vatandaşlarımız, birçok memurlarımız vardı. Onlar da gelecekler, aynı hakkı talebedeceklerdir, gayet haklı olarak.

Şimdi bir taraftan Devletin o zamanki nizamını, o zamanki, o nizama dayanan zımni mukaveleyi ortadan kaldırılıyorsunuz. O zaman sen Devlet ile anlaşmışsın. Ben emekli keseneğimin kesilmemesini, 18 yaştan 20 yaşına kadar geçen hizmetin emekliye sayılmamasını kabul ediyorum; ama şimdi istiyorum diyor ve verelim diyorsunuz. Vallahi ben aradan 32 sene geçtikten sonra bir zımni muamelenin, bir kanunun bir

Meclis tarafından bu şekilde iptal edebileceğini tasavvur etmiyorum. Kaldı ki, muhterem arkadaşlarım; memleketin bin bir derdi ağırtta. Biz çocuklarının ayağına don bulamayan bir milletin, insanların milletvekili olarak burada bulunuyoruz. Memleketimizin muhtelif köylerinin, muhtelif kasabalarının ve muhtelif talebelerin, hattâ bu hakkı talebeden öğretmen arkadaşlarımızın talebelerinin içersinde kısta kıyamette çıplak ayakla beton sınıflarda okuyan talebeler olduğunu ifade edecek olursak, memleketin ne vaziyette olduğunu hepimiz benden iyi bilirsiniz.

Şimdi asıl meseleyi iki nokta üzerinde toplamak istiyorum.

Bunlardan birisi şu : 32 sene evveline dönüyorsunuz; o zamanki nizamı şimdi bozuyorsunuz. Ne diyorsunuz? O zaman yanlış yapılmış, şimdi bunu tanıyorum. Bu tahakkuk etmiş bir haktır, vereceğim diyorsunuz. Bunu böyle dediğiniz gün, yarın arkasından bütün Devlet memurları da gelecektir. Bu memlekette hiçbir zümrenin bir imtiyazı olmalığını takdir buyurursunuz. Memur, memurdur, Kanunun esası de umuma hitabetmesidir. Şimdi bir taraftan bu vardır, diğer taraftan da mevcut bir statüyü ortadan kaldırmış oluyorsunuz. 15 ilâ 18 yaş arasındaki, kurulmuş olan bir nizamı ortadan kaldırmış olacaksınız. Sonra da üçüncü bir nokta, bu memleketin demin arz etmiş olduğum gibi, binbir derdi arasında ve Emekli Sandığının da bugün ayaklarımızın sallantıda olduğu bir devirde, getireceksiniz 5 milyon liralık bir yük daha yükleyeceksiniz. Bu gerçi bir zümreyi ve bu zümrenin içinde birkaç kişiyi, birkaç yüz kişiyi veyahut birkaç bin kişiyi memnun edebilir. Ama hak ve nisbet esasını, memleketin dertlerini unutmamak lâzımdır.

Muhterem arkadaşlarım, bunların mütemadiyen Mecliste müzakere mevzuu olmasının köylü üzerindeki tesirinin farkında mısınız? Bana sık sık : «Siz oraya yalnız memurları düşünmek için mi gittiniz» diyen köylü vatandaşlarımız vardır. Ne hakkımız vardır bunlardan aldığımız vergiyi, 38 sene evvelki bir şeyi getirip de yeniden onlara vermeye? Bu şekilde bir görüşü ben, B. M. Meclisinin ve milletvekillerinin vekâletlerini taşıdıkları kimselerin

fikirlerine uymaması bakımından da ayrıca taraftar değilim. Affınızı rica ederim. Bu teklifin reddini, çok kıymetli arkadaşım Yusuf Ulusoy'un şiddetle arzu etmesine ve kenlisine olan çok yakın dostluğumun müessiriyetine rağmen rica ediyorum. Bu bir umumiyet meselesidir, memleket meselesidir. Bugün öğretmenler için bunu kabul edersiniz. Böyle mevzii kanun olmaz evvelâ. Umuma hitabetmesi lâzımdır. Devlet memurlarının heyeti umumiyesinin bu şekilde olanlarına âm ve şâmil olmak üzere kanun çıkabilir. Yoksa, bunların içerisinden bugün öğretmenlere, yarın astsubaylara, meselâ öbür gün hâkimlere diğer gün de müşavirlere ve polislere «Böyle şey olmaz. Kanunda evvelâ umumiyet prensibi şarttır. 15 ilâ 18 yaş arasında tekaüdiye vermemiş ve tekaütlüğüne sayılmamış olanların, bu yaşlar arasındaki teakütlüklerinin filân tarihten itibaren sayılması diye bir kanun olabilir. Ama bunların içerisinde yalnız bir zümreyi alıp bir kanun çıkarın» Olmaz böyle şey arkadaşlarım. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Çelikbaş.

FETHİ ÇELİKBAŞ (Burdur) — Muhterem arkadaşlarım, konuşan arkadaşlarımı dikkatle dinledim. Bilhassa Fahir Giritlioğlu arkadaşımız dediler ki, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu çıkarırken o güne kadar 1929 dan itibaren tekaüdiye aidatı kesilmez iken, Emekli Sandığı Kanunu tekaüdiye aidatı kesme prensibi vaz'etmiş ve makale şâmil olmak üzere, 18 yaş hizmet yılından sonrakileri emeklilik müddetine mahsubetmiş, hesaplamış. Bu arada beklenirdi ki, Maarif Vekâleti Teşkilât Kanunundaki 15 ilâ 20 yaşa kadar maarifte geçen hizmetler sırasında emeklilik aidatının ödenmemesi için mesleki cazip hale getirmek maksadıyla vaz'edilen hüküm de, 5434 sayılı Kanunun vaz'ettiği prensip dâhilinde halledilsin ve Maarif Vekâleti Teşkilât Kanununun o maddesinden istifade eden öğretmenler de 18 yaşından itibaren hizmetleri emekliliğe hesabedilmek suretiyle mağdur edilsin. Anlaşılan 5434 sayılı Kanun vaz'edilirken bu gözden kaçmıştır. Şimdi bu boşluğu doldurmak ve arkadaşlarımızın teklif ettikleri birinci maddede taban olarak yazdıkları 15 hizmet yılını, 18 yapmak suretiyle tashih etmek ve

5434 sayılı Kanunun vaz'ettiği umumî prensibe muvazi bir hüküm tesis etmek gerçekten lüzumludur. Niçin 15 yaşına kadar inmek doğru değildir? Memleketin bu konudaki bütün mevzuatını şu anda bildiğimizi iddia etmek kabîl değildir. Pek muhtemel ki, başka kanunlarda da, Sayın Ruhi Soyer'in ifade ettiği gibi, 15 yaşından itibaren memuriyete girebilsin ve 15 yaşından 18 yaşına kadar hizmet yılları geçmiş olsun. Eğer bu taban hizmet yılı 15 diye geçecek olursa, yarın o memurlar da bu kanunu emsal göstermek suretiyle, «Biz mağduriyete uğradık, bizim mağduriyetimiz telâfi edilsin» diye müracaatta bulunabileceklerdir. Bu kapıyı da kapatmak lâzımdır. Ama açılmış olan kapı 5434 sayılı Kanunla esasen açılmıştır. O kanun 18 hizmet yılından sonraki müddetlerin hesabedilmesine dair bir prensip vaz'etmiştir. Ama bu prensibe göre maalesef öğretmenlerle alâkalı olan o kanunda da tadilât yapılmak âktiza ederken, her nasılsa bu gözden kaçırılmıştır. Bu itibarla hem bu hatayı tashih etmek ve hem de yeni bir kapı açmamak bakımından birinci yani ilâve edilmek istenen fıkradaki 15 hizmet yılını, taban olarak 18 yaş olarak tashih etmek suretiyle hem o müşkül sıralarda sırf öğretmenliği cazip hale getirebilmek için tanıdığımız birtakım imtiyazlardan bugün mağdur duruma düşmüş olan 10 - 15 - 100 - adedini bilmiyorum - kişinin mağduriyetine son vermek, hem de yeni bir imkân kapısı açarak yeni yeni müracaatlara sebebiyet vermemek bakımından 15 yıl hizmet süresinin 18 yıl olarak kabulü suretiyle meselenin halledilmesi mümkündür kanaatindeyim. Bâzi arkadaşlarımız bu yolda takrir vermişlerdir. O takrir istikametinde oy kullanılmasının faydalı olacağı kanaatini taşımaktayım. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Buyurun sayın komisyon, Sayın Minkelâmoğlu.

PLÂN KOMİSYONU ADINA NECİP MİR-KEĻAMOĞLU (İzmir) — Değerli arkadaşlarım, kanun teklifinde 1929 tarihinden önce ilköğretim öğretmenliğine tâyin edilmiş olup da o tarihlerde aylıklarından emeklilik aidatı kesilmemiş bulunanların 15 yaşından sonra geçen hizmetlerinin emekliliğe sayılması öngörülmektedir. 1926 yılında çıkarılmış bulunan 789 numaralı Kanun 15 yaşında bulunan vatandaşla-

rın öğretmenliğe alınmasına cevaz ve imkân vermiştir. Yalnız bunlar hizmete alınırken memuriyete tâlibolan ile memuriyeti kabul eden iki karşılıklı münasebet kuran taraflar arasındaki mukavele şudur : «Emeklilik aidatı kesilmemek kayıt ve şartıyla..» Bu, bir tarafta öğretmenliğe tâlibolanın, bir tarafta öğretmen isteyen karşı karşıya geldikleri zaman «Emeklilik aidatı kesilmemek» kaydıyla yaptıkları mukaveledir. Ve emeklilik aidatı kesilmemiştir. 1950 senesinde çıkarılan Emekli Sandığı Kanunu, yani 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu ile 18 yaş taban olarak kabul edilmiştir. Sayın Çelikbaş, 15 yaş kabul etmek suretiyle arkasından hangi ihtilâflar ve ihtimaller gelir, bunların derpiş eedilmesi mümkün değildir. Onun için 18 yaş esas olarak alalım ve kabul edilen bu ana prensibi bozmayalım, buyurdular. Zaten kendi ifadeleri ve arzuları yerine gelmiştir. 18 yaş bu kanunla esas olarak alınmıştır. 18 yaş bütün meseleleri her meslekte ve her sahada halletmiştir. Öğretmenlerin bugün böyle bir meselesi yoktur. Bu kanun teklifi 15 ilâ 18 arasındaki üç yıllık mesafeyi kapsamak arzusunun ifadesidir. 18 yaş kabul etmek suretiyle 5434 sayılı Kanunda, Sayın Çelikbaş'ın buradan ifade buyurdıkları arzu zaten yerine gelmiştir.

Şimdi, kabul edersek ne olur? Bir mahzuru arz edeyim. Sayın Soyer buyurdular. Çelikbaş da itmam buyurdular. Bendeniz ilâve edeyim. Şimdi 17 yaşında bir öğretmen - bu yaşta öğretmen olanlar var - ama bu kanuna göre 18 yaşına kadar bekliyorlar. Böyle bir hüküm vaz'ettiğiniz takdirde bunların durumu da ayrı bir problem olarak gelecektir.

Bir başka misal arz edeyim; 17 yaşında askerî liseyi bitirip Harb Okuluna girenler var. Harb Okulu emeklilik süresi içinde sayıldığı için, bunlar da 17 ilâ 18 arasında bekliyorlar. Şimdi, bunların durumu da ayrı bir problem olarak gelecektir. Yani sadece bir milyon Devlet Hazinesinden, 4 - 5 milyon da Emekli Sandığından çıkacak değil, uyandıracağı ve davet edeceği hâdiseler ve meseleler bakımından bu hacim ve mesele de büyüyecektir. O bakımdan halledilmiş olan bu meseleyi tekrar böyle vatandaşı ilgilendiren bir konu halinde huzuruza getirmek suretiyle bir ana esası tahribetmenin hiçbir faydası olmayacaktır.

Sayın Giritlioğlu, 5434 sayılı Kanunun geçici 14 nci maddesi ile zaten makale şâmil bir hüküm vaz'edilmiştir, buyurdular. Şunu arz etmek isterim ki, bu mahfuz hakların korunması bakımından makale teşmil mevzuubahistir. Burada mahfuz hak yoktur ki, 15 yaşında öğretmen olurken yaptığı mukavele ile, kabul ettiği esasla emeklilik ödeneği vermeyeceğini ve emeklilik hakkının aramıyacağını ifade etmiştir. Mahfuz hakların korunması bakımından makabline teşmil edilen bir hükümü uzatıp sündürecek mahfuz hakkın mevzuubahis olmadığı sahalara kadar götürmek elbette doğru olmayacaktır. Bu bakımdan gerek malî portesi ve gerekse davet edeceği diğer meseleler bakımından ve gerekse işi yumuşak noktada zaten 5434 sayılı Kanun halletmiş bulunduğu ve sadece 15 ile 18 arasındaki bir mesele bulunduğu ve bunun da eğer getirilen kanun teklifi hududu içinde hali cihetine gidilirse diğer meseleleri davet etmek ve diğer sahalara emsal olmak gibi bir ihtimali düşünmek bakımından encümen raporunun kabulünü ve kanun teklifinin reddini saygılarımla istirham ederim.

BAŞKAN — Sayın Talât Oğuz buyurun.

TALÂT OĞUZ (Mardin) — Çok kıymetli arkadaşlarım;, gerek komisyon sözcüsü ve gerekse muhterem arkadaşım Ruhi Soyer, meseleyi mevzudan uzaklaştırmak suretiyle ayrı yönden ve ayrı zaviyeden mütalâa ettiler. Mesele şu: Bu ana kadar eğitim ve öğretim davasını büyük bir fedakârlıkla bu memlekete kendi çapında tahakkuk ettiren ve ettirebilen ve sayıları pek az olan bir öğretmen kütlesinin mâruz kaldığı bir haksızlığın telâfisinden başka bir gaye tevlihetmeyeceği kanaatindeyim. Mevzu bahis olan bir hakkın, bir hukukun, kazanılmış bir hakkın yerine getirilmesinden ibarettir. Yani 1929 tarihine kadar 15 yaşında vazifeye başlayan öğretmen arkadaşlarımızın geçirmiş oldukları müddetin ya emeklilik müddetine sayılması, bu kabul edilmediği takdirde borçlanmak suretiyle Emekli Sandığına hizmetlerinin karşılığı olan parayı, emekli keseneğini yatırmak suretiyle emeklilik hizmetine sayılmasından ibarettir. Bunun kadar tabii, bunun kadar hukukî ve akli bir mesele mütalâa edilmesine imkân ve ihtimal yoktur.

Muhterem arkadaşım, dediler ki, eğer biz bunu kabul ettiğimiz takdirde mevzuatta bir

ihtilâtn yaratılmasına ve önü alınmıyan bir takım meselelerin Meclis huzuruna gelmesine sebebiyet vermiş oluruz. Âmme misalini getir-mediler.

789 sayılı Kanunun tadadettiği özel hüküm muvacehesinde idari mevzuatta, malî mevzuatta, her hangi, bu şekilde özel bir hüküm vaz edilmiş değildir.

RUHİ SOYER (Niğde) — Komisyon söyledi.

TALÂT OĞUZ (Devamla) — Bir dakika. Kaldı ki, muhterem komisyon sözcüsünün bahsettiği şekilde, öğretmen bir mukavele ile Devlete bağlanmıştır, bir âmme hizmeti görmek üzere vazifeye başlamıştır 15 yaşında. Bu kaydını, 20 yaşına kadar emekli aylığı kesilemez kaydını, öğretmene bu hakkı, tanımaya mâtuf bir hüküm olarak telâkki etmeye imkân ve ihtimal yoktur. Öğretmen tâyini, öğretmen nasbı, bunu tâyin ve tesbit eden özel bir kanun vardır. 789 sayılı Kanun öğretmenlere mahsus olarak vaz edilen ve emekliliğe taallük eden muayyen bir hükmü muhtevi bulunmaktadır. O bakımdan öğretmen, bu hüküm karşısında emeklilik müddetinin hizmetten sayılmasına müteallik bir talepte bulunamaz şeklinde bir görüş yanlış ve hatalıdır.

Dediler ki: Efendim, Devletin bütçesine Hazineye muazzam bir yük yükleyecektir. Muhterem arkadaşlarımız, bunun Hazineye bir külfet yüklemesine ve bütçeye yük olmasına teklifimiz muvacehesinde imkân ve ihtimal yoktur. Biz diyoruz ki, öğretmen 15 yaşında hizmet etmiştir. Muayyen bir müddete kadar hizmet üfa etmiştir. Bu hizmeti değerlendirelim. Emekli Sandığı Umum Müdürlüğü, bu teşkilâta bu borçlanmayı kabul etsin, hesap etsin, öğretmen bu parayı yatırdıktan sonra hizmet etmiş olduğu ve müktesep hak olarak telâkki edilmesi icabeden bu müddeti emeklilik müddetine sayalım. Bunun gayri hukukîlikle, bunun gayri mantıklılikle hiçbir ilgisi ve münasebeti yoktur. Biraz evvel de izah ettiğim 5 . 9 . 1963 tarihinde 326 sayılı Kanun bu Meclisten çıktığı ve eğitimciler emeklilik hakkı tanıdığı vakit, bu kanun müzakere edilip, kabul edildiği zaman muhterem arkadaşlarımız gerek komisyon sözcüsü,

gerekse Ruhi Soyer arkadaşımız, bu kanunun müzakeresi esnasında mademki Devlete malî bir yük yükleyecektir, şu kürsüden, çıkıp; efendim, bu kanun da Devlete muazzam bir yük yükleyecektir, bu kanunun da kabul edilmemesi iktiza eder görüşünü savunması iktiza ederdi.

Diğer taraftan, 2556 sayılı Kanunun, yani Hâkimler Kanununun 48 nci maddesine bir fıkrâ eklenmesine müteallik bir kanun teklifi getirilmiş bulunmaktadır; halen Adliye Komisyonundadır. Hâkimliğe iktisabeden avukatların, avukatlıklarında geçirmiş oldukları muayyen müddetin veya tamamının, ya borçlanma suretiyle veyahut doğrudan doğruya emeklilikten sayılmasına müteallik bir gayeyi ihtiva etmektedir. Bu kanun teklifi Adliye Komisyonunca prensibolarak da kabul edilmiştir. Kaldı ki, bizim iddiamız, bizim görüşümüz bir hakkın yerine getirilmesinden ibarettir. Cemiyetler, devletler mâzide hakkın, hukukun tahakkuku için yıllarca mücadele etmişlerdir. Hakkın inkârı halinde cemiyette anarşi doğacağı ve cemiyet nizamının alt - üst olacağı tabii bir kaideden ibarettir. Onun için Yüksek Riyasete takdim ettiğim taktirre iltifat etmenizi üstîrham ediyorum. Saygılarımı sunarım.

BAŞKAN — Bu konuda müzakerelerin yeterli görüldüğüne dair bir önerge gelmiştir. Önergeyi okutuyorum:

Yüksek Başkanlığa

Mevzu tenevvür etmiştir. Kifayeti müzakere arz ve teklif olunur.

Balıkesir
Cihat Bilgehan

BAŞKAN — Yeterlik önergesini oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler.... Etmeyenler... Yeterlik önergesi kabul edilmiştir.

Komisyon raporunu okutuyorum. Bu konuda verilmiş bulunan önergeleri bir temenni mahiyetinde önerge telâkki ediyorum. Komisyon raporu şayet reddedilirse, o zaman tasarı tekrar komisyona verilecek ve değişiklik önergeleri bu ışık altında kanun metninde müzakere edilecektir. Okutuyorum.

(Plân Komisyonunun raporu tekrar okundu.)

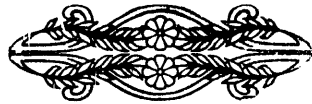
BAŞKAN — Raporu oyunuzda sunuyorum.
Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Komisyon
raporu kabul edilmiştir.

Mezkûr kanun teklifi Millet Meclisince reddedilmiştir.

Vakit gecikmiş bulunduğundan 7 Temmuz
1964 Salı günü saat 10 da yapılacak T. B. M.
Meclisi toplantısından sonra toplanmak üzere
Birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati : 18,10

Millet Meclisi

GÜNDEMİ

YÜZ YIRMİNCİ BİRLEŞİM

6 . 7 . 1964 Pazartesi

Saat : 15,00

I

A - BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

B - İKİNCİ DEFA OYA KONULACAK İŞLER

II

SORULAR, GENSORULAR VE GENEL GÖRÜŞME

III

ÖNCELİKLE GÖRÜŞÜLMESİ KARARLAŞTIRILAN İŞLER

IV

A - HAKLARINDA İVEDİLİK KARARI VERİLEN İŞLER

B - TÜZÜK GEREĞİNCE BİR DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

1. — Kayseri Milletvekili Mehmet Göker ve 5 arkadaşının, 4367 sayılı Kanunun 4684, 6706 ve 70 sayılı kanunlarla değişik birinci maddesinin (C) ve (D) fıkralarının değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Milli Savunma, İçişleri ve Plân komisyonları raporları (2/328) (S. Sayısı : 381) [Dağıtma tarihi : 5 . 9 . 1963]

2. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Özel Şahingiray ve 15 arkadaşının, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/221) (S. Sayısı : 391) [Dağıtma tarihi : 14.9.1963]

3. — Cumhuriyet Senatosu Yozgat Üyesi Sadık Artukmaç ve 2 arkadaşının, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun bazı maddelerinde değişiklik yapılması ve 6122, 6422 ve 7242 sayılı kanunların kaldırılması hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/147) (S. Sayısı : 393) [Dağıtma tarihi : 14 . 9 . 1963]

4. — Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir ve Kırklareli Üyesi Ahmet Naci Arı'nın, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 32 nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye Komisyonu tezkeresi ve Millî Eğitim ve Plân komisyonları raporları (2/262) (S. Sayısı : 395) [Dağıtma tarihi : 14 . 9 . 1963]

5. — Samsun Milletvekili İlyas Kılıç ve Sakarya Milletvekili Yusuf Ulusoy'un, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun geçici 14 ncü maddesine (ç) fıkrası eklenmesine dair kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları ve Millî Eğitim Komisyonunun mütalâası (2/325) (S. Sayısı : 396) [Dağıtma tarihi : 14 . 9 . 1963]

6. — Cumhuriyet Senatosu İzmir Üyesi Ömer Lûtfi Bozçalı'nın, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa ek kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/327) (S. Sayısı : 397) [Dağıtma tarihi : 14 . 9 . 1963]

7. — Bursa Milletvekili Sadrettin Çanga'nın, 1076 ve 1111 sayılı kanunlar gereğince ihtiyata ayrılmış yedek subay ve erlerden yoklamasını yaptırmamış olanların para cezalarının affına dair kanun teklifi ve Milli Savunma, Adalet ve Plân komisyonları raporları (2/366) (S. Sayısı : 398) [Dağıtma tarihi : 17 . 9 . 1963]

8. — Cumhuriyet Senatosu Artvin Üyesi Fehmi Alpaslan'ın, 237 sayılı Taşıt Kanununun 4 ncü maddesine göre makam hizmetlerine tahsis edilen taşıtları gösteren (2) sayılı cetvelde değişiklik yapılması ve 7 nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Plân Komisyonu raporu (2/78) S. Sayısı : 440) [Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1963]

9. — Cumhuriyet Senatosu Kastamonu Üyesi Ahmet Nusret Tuna'nın, 1108 sayılı Maaş Kanununun 1559 sayılı Kanunla muaddel 2 nci ve 3041 sayılı Kanunla muaddel 13 ncü maddeleri-

nin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ile Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir'in, 1108 sayılı Maaş Kanununun bâzı maddelerini değiştiren kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/95, 2/96) (S. Sayısı : 441) [Dağıtma tarihi : 19 . 9 . 1963]

10. — Cumhuriyet Senatosu Aydın Üyesi Fikret Turhangil ve 3 arkadaşının, Arazi ve Bina vergilerinin matrahlarına uygulanacak mîsiller hakkındaki 206 sayılı Kanunun 3 ncü maddesine bir fıkra ve Kanuna geçici bir madde eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/257) (S. Sayısı : 443) [Dağıtma tarihi : 19 . 9 . 1963]

11. — Cumhuriyet Senatosu Niğde Üyesi Kudret Bayhan ve üç arkadaşının, 1111 sayılı Kanuna bir madde eklenmesi hakkında kanun teklifi, Konya Milletvekili Ahmet Gürkan ve Ankara Milletvekili Ferhat Nuri Yıldırım'ın 5585 sayılı Kanuna geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifi, Tokat Milletvekili Ali Dizman'ın, Askerlik hizmetinin emeklilik ve terfiden sayılması hakkında kanun teklifi ile Cumhuriyet Senatosu İzmir Üyesi Hilmi Onat ve Aydın Milletvekili Mehmet Yavaş'ın, Maaş Kanununa ek 4379 sayılı Kanunla bu kanunu tadil eden 5585 ve 6724 sayılı kanunlara bâzı maddeler ilâvesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/62, 2/145, 2/204, 2/360) (S. Sayısı : 445) [Dağıtma tarihi : 19 . 9 . 1963]

12. — Balıkesir Milletvekili Cihat Bilgehan ve 5 arkadaşının, 6245 sayılı Harcırah Kanununun 33 ncü maddesinin (b) işaretli fıkrasının değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/383) (S. Sayısı : 446) [Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1963]

13. — Konya Milletvekili İhsan Kabadayı ve altı arkadaşının, Kaçakçılığın men'i ve takibi hakkındaki 1918 sayılı Kanunun 6846 sayılı Kanunla muaddel 60 ncü maddesinde değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi ve Gümrük ve Tekel, İçişleri ve Plân komisyonları raporları (2/118) (S. Sayısı : 447) [Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1963]

14. — Giresun Milletvekili Ali Cüceoğlu'nun, Maaş Kanununa ek 4379 sayılı Kanunun birinci

ve ikinci maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna bâzı geçici maddeler eklenmesine dair 5585 sayılı Kanuna muvakkat madde eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/124) (S. Sayısı : 448) [Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1963]

15. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine ve 12 arkadaşının, 3656 sayılı Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair Kanuna ek kanun teklifi ve Sağlık ve Sosyal Yardım ve Plân komisyonları raporları (2/392) (S. Sayısı : 449) [Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1963]

16. — Kastamonu Milletvekili İsmail Hakkı Yılanlıoğlu'nun, Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna bâzı maddeler eklenmesi hakkındaki 4598 sayılı Kanunun muaddel ve 6 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Plân Komisyonu raporu (2/371) (S. Sayısı : 450) [Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1963]

17. — Bolu Milletvekili Fuat Ümit ve 4 arkadaşı ile Artvin Milletvekili Saffet Eminagaçoğlu ve Yozgat Milletvekili Celâl Sungur'un, Devlet hizmetlilerinde iken lise veya lise muadili meslekî bir okuldaki sonra bir yüksek okul veya fakülteden mezun olanlar ile yine memuriyetleri sırasında akademik derece alanlara yahut ikinci bir yüksek tahsili ikmal edenlere bir derece kıdem verilmesi hakkındaki kanun teklifleri ve Amasya milletvekilleri Nevzat Şener ve İsmail Sarıgöz'ün, memurların tahsil müessesesinde talebe olmayacaklarına dair 4007 sayılı Kanun ile bu kanunun birinci maddesinin değiştirilmesi hakkındaki 4214 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılmasına dair 183 sayılı Kanuna ek kanun teklifi ile Bolu Milletvekili Kâmil İnal'ın, 3656 ve 3659 sayılı kanunların şümulü dâhilinde vazife görmekte iken müktesep barem derecesini değiştirecek bir üst tahsil yapanların terfi ve kıdemleri hakkındaki kanun teklifi ve Maliye, Millî Eğitim ve Plân komisyonları raporları (2/91, 2/93, 2/104, 2/464) (S. Sayısı : 451) [Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1963]

18. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine ve 9 arkadaşının, Ordu mensuplarıyla Emniyet Umum Müdürlüğü ve güm-

rük muhafaza ve muamele sınıfı kadrolarında çalışanlara birer er tayını verilmesi hakkında kanun teklifi ve Millî Savunma ve Plân komisyonları raporları (2/189) (S. Sayısı : 464) [Dağıtma tarihi : 4 . 10 . 1963]

19. — Kayseri Milletvekili Abdülhalim Aras ve 3 arkadaşının, Evlenen veya tekaüde tabi bir vazifeye giren yetim kızların yetim aylıklarının diğer yetimlere taksimi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/381) (S. Sayısı : 465) [Dağıtma tarihi : 4 . 10 . 1963]

20. — Konya Milletvekili İhsan Kabadayı ve 8 arkadaşının, Jandarma Genel Komutanlığı kadrolarında vazifeli subay, astsubay, mecburi uzatmalı ve sivil memurlara, ücretli personele fazla mesai karşılığında fazla mesai ücreti verilmesi hakkında kanun teklifi ve İçişleri ve Plân komisyonları raporları (2/137) (S. Sayısı : 466) [Dağıtma tarihi : 4 . 10 . 1963]

21. — Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir ve Kırklareli Üyesi Ahmet Naci Arı'nın, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/293) (S. Sayısı : 467) [Dağıtma tarihi : 4 . 10 . 1963]

22. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine'nin Röntgen Radyum ve diğer nükleer enerji cihaz ve maddeleri ile bunların tıpta kullanılması ve kullananlar hakkında kanun teklifi ve Sağlık ve Sosyal Yardım, Adalet, Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/127) (S. Sayısı : 468) [Dağıtma tarihi : 4 . 10 . 1963]

23. — Çanakkale Milletvekili Süreyya Endik'in, Sıtma savaş sağlık koruyucuları hakkında kanun teklifi ve Sağlık ve Sosyal Yardım ve Plân komisyonları raporları (2/130) (S. Sayısı : 469) [Dağıtma tarihi : 4 . 10 . 1963]

24. — Kastamonu Milletvekili İsmail Hakkı Yılanlıoğlu ve Malatya Milletvekili Avni Akşit'in, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun geçici 65 nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/421) (S. Sayısı : 470) [Dağıtma tarihi : 4 . 10 . 1963]

25. — Kars Milletvekili Necmettin Akan'ın, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa geçici bir madde eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/423) (S. Sayısı : 471) [Dağıtma tarihi : 4 . 10 . 1963]

26. — Samsun Milletvekili İlyas Kılıç ve 10 arkadaşının, ikinci defa yüksek tahsil yapan subay ve memurlara kıdem verilmesi hakkında kanun teklifi ve Millî Savunma, İçişleri, Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/80) (S. Sayısı : 472) [Dağıtma tarihi : 4 . 10 . 1963]

27. — Cumhuriyet Senatosu Üyesi Ömer Ergün ve 26 arkadaşının, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı hakkındaki 5434 sayılı Kanuna geçici bir madde eklenmesine dair olan 6153 sayılı Kanuna bir fıkra ve geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Ulaştırma, Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/401) (S. Sayısı : 473) [Dağıtma tarihi : 5 . 10 . 1963]

28. — Cumhuriyet Senatosu Yozgat Üyesi Sadık Artukmaç'ın, Tapu sicil binaları inşası için alınacak harclar hakkında kanun teklifi ve İzmir Milletvekili Mustafa Uyar'ın, Tapu sicil binaları yapılması maksadıyla alınacak harclar hakkında kanun teklifi ve Geçici ve Plân komisyonları raporları (2/153, 2/233) (S. Sayısı : 201 e 1 nci ek) [Dağıtma tarihi : 8.10.1963]

29. — Elâzığ Milletvekili Nurettin Ardıçoğlu ve 5 arkadaşının, 4792 sayılı İşçi Sigortaları Kurumu Kanununun 8 . 3 . 1961 tarih ve 344 sayılı Kanunla muaddel 20 nci maddesinin (c) fıkrasının değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Çalışma ve Plân komisyonları raporları (2/396) (S. Sayısı : 492) [Dağıtma tarihi : 9 . 10 . 1963]

30. — Bolu Milletvekili Kemal Demir ve 18 arkadaşının, 3204 sayılı Orman Genel Müdürlüğü Teşkilât Kanununa ek kanun teklifi ve Tarım ve Plân komisyonları raporları (2/214) (S. Sayısı : 502) [Dağıtma tarihi : 15 . 10 . 1963]

31. — Çorum Milletvekili Faruk Küreli ve dört arkadaşının, Orman Umum Müdürlüğü emrinde çalışmakta olan maaşlı memurları hakkında intibak kanunu teklifi ve Tarım, Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/165) (S. Sayısı : 503) [Dağıtma tarihi : 15 . 10 . 1963]

32. — İstanbul Milletvekili Suphi Baykam ve 68 arkadaşının, Tıp personelinin mukavele ile çalıştırılmasına dair kanun teklifi ve Sağlık ve Sosyal Yardım ve Plân komisyonları raporları (2/54) (S. Sayısı : 512) [Dağıtma tarihi : 21 . 10 . 1963]

33. — Burdur Milletvekili Mehmet Özbey'in, Subay, askerî memur ve astsubaylara birer lojman ile tapulu birer dönüm arazi verilmesi için kanun teklifi ve Bayındırlık, Millî Savunma, Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/406) (S. Sayısı : 517) [Dağıtma tarihi : 24 . 10 . 1963]

34. — Balıkesir Milletvekili Ahmet İhsan Kırmırlı ve 13 arkadaşının, Bayındırlık Bakanlığı teşkilât ve vazifelerine dair olan 3611 sayılı Kanuna ek kanun teklifi ve Bayındırlık ve Plân komisyonları raporları (2/363) (S. Sayısı : 518) [Dağıtma tarihi : 24 . 10 . 1963]

35. — Kütahya Milletvekili Sadrettin Tosbi ile Eskişehir Milletvekili Seyfi Öztürk'ün, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun geçici 65 nci maddesinin (j) bendine bir hüküm eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/461) (S. Sayısı : 519) [Dağıtma tarihi : 24 . 10 . 1963]

36. — Muş Milletvekili Sait Mutlu'nun, 5434 sayılı Kanunun 41 nci maddesinin 3 ncü fıkrasının değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/107) (S. Sayısı : 522) [Dağıtma tarihi : 1 . 11 . 1963]

37. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine'nin, Gümrük memurlarından bâzılarına verilecek yem bedeli ve yemeklik hakkındaki 1615 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve İçişleri ve Plân komisyonları raporları (2/132) (S. Sayısı : 523) [Dağıtma tarihi : 1 . 11 . 1963]

38. — Kırklareli Milletvekili Abdurrahman Altuğ ile Cumhuriyet Senatosu Kırklareli Üyesi A. Naci Arı'nın, 7 Nisan 1340 tarih ve 442 sayılı Köy Kanununun 16 ncı maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve İçişleri Komisyonu raporu (2/551) (S. Sayısı : 511) [Dağıtma tarihi : 17 . 10 . 1963]

39. — Kars Milletvekili Hasan Erdoğan ile Tunceli Milletvekili Fethi Ülkü'nün, Memurin Kanununun bâzı maddeleri ile buna müzeyyel

olan 1777 sayılı Kanunun 3 ncü maddesini tadil eden 2919 sayılı Kanunun 4 ncü maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/469) (S. Sayısı : 540) [Dağıtma tarihi : 26 . 12 . 1963]

40. — Cumhuriyet Senatosu Bolu Üyesi Sırrı Uzunhasanoğlu ve 4 arkadaşının, ateşli silâhlar ve bıçaklar hakkındaki 10 . 7 . 1953 tarih ve 6138 sayılı Kanunun 13 ncü maddesi ile 15 ncı maddesinin ilk fıkrasının değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/511) (S. Sayısı : 572) [Dağıtma tarihi : 29 . 1 . 1964]

41. — İzmir Milletvekili Nihat Kürşat'ın, Ceza Usulü Muhakemeleri Kanununun 104 ncü maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/344) (S. Sayısı : 570) [Dağıtma tarihi : 28 . 1 . 1964]

42. — Afyon Karahisar Milletvekili Asım Yılmaz ve 4 arkadaşının, 3005 sayılı Meşhut suçların Muhakeme Usulü Kanununun 1 ncı maddesine bir bend ilâvesine dair kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/458) (S. Sayısı : 568) [Dağıtma tarihi : 31 . 1 . 1964]

43. — İzmir Milletvekili Şinasi Osma ile Çorum Milletvekili Muzaffer Dündar'ın, sporla ilgili mevzularda işlenen suçlardan ceza görenlerin affı hakkında kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/434) (S. Sayısı : 618) [Dağıtma tarihi : 26 . 2 . 1964]

44. — Antalya Milletvekili İhsan Ataöv'ün, öğretmenlerin 788, 1702 ve 4357 sayılı kanunlarla aldıkları disiplin cezalarının affına dair kanun teklifi ve Millî Eğitim Komisyonu raporu (2/621) (S. Sayısı : 641) [Dağıtma tarihi : 12 . 3 . 1964]

45. — Cumhuriyet Senatosu Adana Üyesi Sakıp Önal ve iki arkadaşının, Senato üyesi ve milletvekillerinin teşriî vazifeleri dışında kazanç sağlayacak hizmet ifasında bulunmalarını hakkında kanun teklifi ve Anayasa, Adalet, Sağlık ve Sosyal Yardım, Bayındırlık ve Ticaret komisyonları raporları (2/71) (S. Sayısı : 649) [Dağıtma tarihi : 2 . 4 . 1964]

46. — Burdur Milletvekili Mehmet Özbey'in, 734 numaralı Kanunu Medenin 134 ncü maddesine bir fıkra ilâve olunması hakkında kanun

teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/660) (S. Sayısı : 651) [Dağıtma tarihi : 7 . 4 . 1964]

47. — Mardin Milletvekili Mehmet Ali Arıkan ve 9 arkadaşının, Kaçakçılığın men ve takibine dair 1918 sayılı Kanunun bazı maddelerinin tadiline ve bu kanuna bazı maddeler eklenmesine dair 6829 sayılı Kanunun 2 nci maddesiyle eklenen birinci maddesine bazı fıkralar ilâvesi hakkında kanun teklifi ve Gümrük ve Tekel ve İşleri komisyonları raporları (2/55) (S. Sayısı : 49 a 1 nci ek) [Dağıtma tarihi : 28 . 4 . 1964]

48. — Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 32 nci maddesine 6842 sayılı Kanunla eklenen (g) fıkrasının değiştirilmesine dair kanun tasarısı ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (1/650) (S. Sayısı : 709) [Dağıtma tarihi : 12 . 5 . 1964]

49. — 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 6122 ve 6422 sayılı kanunlarla değiştirilen 39 ncu maddesinin (b) fıkrasının birinci bendinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve İşleri, Adalet, Maliye ve Plân komisyonları raporları (1/504) (S. Sayısı : 713) [Dağıtma tarihi : 12 . 6 . 1964]

50. — İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca ve 3 arkadaşının, Millet Meclisi İçtüzüğü hakkında Anayasa Komisyonunun benimseme raporu (2/379) (S. Sayısı : 346 ya 1 nci ek) [Dağıtma tarihi : 29 . 2 . 1964]

51. — Ankara Milletvekili Burhan Apaydın

ile İstanbul Milletvekili Suphi Baykam'ın, 1 Kasım 1956 tarihli Dahili Nizamnameye bir fıkra eklenmesine dair İçtüzük teklifi ve Anayasa Komisyonu raporu (2/658) (S. Sayısı : 691) [Dağıtma tarihi : 14 . 4 . 1964]

52. — Cumhuriyet Senatosu Üyesi Ragıp Üner'in, Medeni Kanununun 253 ncu maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/682) (S. Sayısı : 728) [Dağıtma tarihi : 2 . 7 . 1964]

53. — C. Senatosu Maraş Üyesi Nedim Evliya'nın, Gayrimenkule tecavüzün def'i hakkındaki 5917 sayılı Kanunun 1 ve 7 nci maddelerinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ile Diyarbakır Milletvekili Adnan Aral'ın, Gayrimenkule tecavüzün def'ine dair 5917 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılması ve bu kanunun tatbikatından doğan suçların ve cezaların affına dair kanun teklifi ve Erzurum Milletvekili Adnan Şenyurt'un, Gayrimenkule tecavüzün men'ine dair 5917 sayılı Kanunun 5 ve 6 nci maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve İşleri ve Plân komisyonları raporları (2/84, 2/427, 2/573) (S. Sayısı : 729) [Dağıtma tarihi : 2 . 7 . 1964]

V

İKİ DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

A - İKİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK İŞLER

B - BİRİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK İŞLER

Cumhuriyet Senatosu Tunceli üyesi Mehmet Ali Demir ve Kırklareli Üyesi Ahmet Naci Arı'nın, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 32 nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye Komisyonu tezkeresi ve Millî Eğitim ve Plân komisyonları raporları (2/262)

Cumhuriyet Senatosu Yüksek Başkanlığına

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 32 nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifimiz ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasına müsaadelerinizi saygılarımla arz ederiz.

31 . 5 . 1962

Mehmet Ali Demir Ahmet Naci Arı
C. Senatosu (Tunceli) C. Senatosu (Kırklareli)

G E R E K Ç E

Meslekî ve Teknik Öğretim okullarına bağlı atelye öğretmenleri 5434 sayılı Kanunun 32 nci maddesinin (d) fıkrasının 1, 2 ve 6 nci bendlerinde açıklanan işlerde çalışmaktadırlar.

Kanunun bu maddesinde iştirakçi ve tevdiatçılar sütununda atelyede çalışanlar ve (d) fıkrasının 1, 2 ve 6 nci bendlerinde de hizmetlerinin geçtiği yerler açıklandığı halde T. C. Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü Atelye öğretmenlerimizin bu hakkını tanımamaktadır.

Bahis konusu okulların atelye öğretmenlerinden bir kısmı bu haklarının tanınması için Danıştay'a dâva açmışlar ve Danıştay vâkı müracaatleri yerinde görerek karar altına alınmıştır. Buna rağmen T. C. Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü bu kararların Umuma teşmil edilemeyeceğini bildirmiştir.

Meslekî ve Teknik Öğretim okulları atelye öğretmenleri ve gezici köy kursu öğretmenleri döküm, elektrik, demir, marangoz, tesviye, galvano, plâstik, radyo, camcılık, seramik, dülgerlik, taşçılık, motor, sıhhi tesisat, duvarcılık, modelcilik, kaynakçılık, atelyelerinde haftada 44 saat mesai yapmakta, dolayısıyla, asit, boya, oksijen, elektrik kaynağı gibi zehirli maddelerle ve tehlikeli işlerle karşı karşıya bulunup yıpratıcı mesaiye tabi tutulmaktadırlar. Kaldı ki Tarım Bakanlığının Zirai mücadele, zirai karantina, teknik ve idari işlerde görevlendirilen memur ve hizmetlilerine dahi 6842 sayılı Kanunla bu hak tanınmıştır. Bu atelye öğretmenlerinin de hizmetlerine her yıl için (3) ay fiilî müddet eklenmesi yerinde olacaktır.

Atelye ve Gezici Köy Kursu öğretmenlerinin bu husustaki haklarının iadesi fuzuli, Danıştaya müracaatlerinin önlenmesi için bu kanun teklifi hazırlanmıştır.

C. SENATOSU TUNCELİ ÜYESİ M. ALİ DEMİR VE KIRKLARELİ ÜYESİ A. NACİ ARI'NIN
TEKLİFİ

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 32'nci maddesine bir fıkra eklenmesi
hakkında kanun

Birinci madde :

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 32'nci maddesine aşağıdaki (h) fıkrası eklenmiştir.

İştirakçi veya tevdiatçılar	Hizmetlerin geçtiği yerler	Eklenecek müddetler Ay
h) (Millî Eğitim Bakanlığı Teknik Öğretim) Erkek Sanat ve Yapı Okulu ve enstitüleri atel- ye öğretmenleri, ustaları ve Geziye köy kursları öğretmenleri	Atelye	3

İkinci madde :

Bu kanun yayımı tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

Üçüncü madde :

Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Maliye Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Maliye Komisyonu
Esas No. : 2/262
Karar No. : 99

3 . 10 . 1962

Yüksek Başkanlığa

Kanunlar Müdürlüğünün 16 . 6 . 1962 tarih ve 2354 sayılı yazı ile havale buyurulan Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir ve Kırklareli Üyesi Ahmet Naci Arı'nın, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 32'nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi Maliye ve Emekli Sandığı temsilcileri huzuriyle tetkik ve müzakere olundu.

Teklifin önemi ve ihtisasa mütaallik kısımlarının tetkiki gerektiğinden bu teklifin Millî Eğitim Komisyonuna havale buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulmasına karar verildi.

Başkan Kocaeli <i>C. Babac</i>	Başkan V. Muş <i>S. Mutlu</i>	Adana <i>Y. Aktimur</i>	Bolu <i>K. İnal</i>
Çorum <i>I. Tombuş</i>	Gümüşane <i>N. Küçükler</i>	Ordu <i>O. Naim Hazinedar</i>	

Millî Eğitim Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Millî Eğitim Komisyonu
Esas No. 2/262
Karar No. 38

23 . 5 . 1963

Yüksek Başkanlığa

Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir ve Kırklareli Üyesi Ahmet Naci Arı'nın, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 32 nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkındaki kanun teklifleri, Millet Meclisi Millî Eğitim Komisyonunun, 15.5.1963 tarihli toplantısında Millî Eğitim Bakanlığı ve T. C. Emekli Sandığı temsilcilerinin katılmalarıyla müzakere edildi.

T. C. Emekli Sandığı temsilcisi, bu teklif üzerine yaptıkları inceleme ve araştırma sonuçlarının 6842 sayılı Kanunda bahis konusu edilen fiili kıdem tazminatının, meslekî ve teknik okullar atelye öğretmenlerine verilmesini gerektirecek şartlar içinde bulunmadığını beyan etmiştir. 6842 sayılı Kanunda fiili kıdem tazminatının verileceği hizmet erbabının kesin şekilde belirtildiğini; bugünkü meslek ve teknik okullarımızın çalışma şartlarının bu kanunda belirtilen hususlara uymadığını, Sandığın, bu cinsten yeni külfetler getiren kanunlarla fonksiyonunu yapamaz hale getirebileceğini beyan etmiştir.

Millî Eğitim temsilcisi, Bakanlıklarınca her kademe ve branşta çalışan öğretmenlerin maddi ve mânevî durumlarını düzeltmek ve mesleki cazip hale getirmek için bir tasarı hazırlamakta olduğunu belirterek, kendilerinin bu teklif üzerinde enine, boyuna bir inceleme yapamamış olduklarını bildirmiştir.

Komisyon üyeleri de, teklif üzerinde görüşlerini belirtmişler ve meslekin her branş ve kademesinde çalışanların çeşitli yönlerden yıpratıcı şartlar içinde çalıştıklarını, köyde tek başına beş sınıflı okutan ilkökul öğretmeniyle, lisede lâboratuvarda deney masası önünde çeşitli zehirleyici maddeler üzerinde çalışanlarına kadar hepsinin, bu teklifin gerekçesinde öne sürülen hususlarla karşı karşıya bulduklarını ifade ederek, şimdilik çok küçük bir meslek grubunun meselesini halletmeye mâtuf böyle bir teklifin kabulünün uygun olmayacağını ifade etmişlerdir.

Müzakereler sonunda, bu teklifin, öğretmenlerin meslekî mertlerini, tüm olarak karşılayacak nitelikte bulunmadığı göz önünde tutularak reddedilmesi çoğunlukla kabul edilmiştir.

Plân (Bütçe) Komisyonuna havale edilmek üzere Yüksek Başkanlığa arz olunur.

Başkan	Sözeü				
Niğde	Tunceli	Bingöl	Çanakkale	Denizli	Manisa
M. Altınsoy	F. Ülkü	M. S. Aydar	A. N. Akay	R. Şenel	N. Ağaoğlu
Muğla	Ordu	Sakarya		Sivas	
H. Baydur	Ş. Pehlivanoglu	Y. Ulusoy		A. Altay	

Bütçe ve Plân Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Bütçe ve Plân Komisyonu
Esas No. : 2/262
Karar No. : 158

10 . 9 . 1963

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi M. Ali Demir ve Kırklareli Üyesi Ahmet Naci Arı'nın 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 32 nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi, Millî Eğitim Komisyonu raporu, ilgili Hükümet temsilcilerinin iştirakiyle komisyonumuzda tetkik ve müzakere edildi.

Sanat enstitüsü öğretmenlerine fiilî hizmet zammı verilmesini istihdaf eden kanun teklifi.

Öğretmenlik meslekinin her kademesi ve her branşında ayrı ayrı mahrumiyet olduğu hepimizin malûmudur. Köydeki öğretmenle lâboratuv rdaki öğretmenin yıpranmalarının da ayrı ayrı cephesi vardır.

Emeklilik mevzuunun yeni personel rejimi ile tanzim edilecek meseleler meyanında bulunduğundan ayrıca Emekli Sandığına da 2 milyondan fazla bir külfet yükliyeceği de mütalâa edilmektedir.

Öğretmen zümreleri arasında dahi madeleti bozucu olan bu teklif Millî Eğitim Komisyonunca dahi reddedilmiş bulunmaktadır.

Yukarda arz edilen hususlar muvacehesinde teklifin reddini komisyonumuz da yerinde görmüştür.

Raporumuz, Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan
Hatay
Ş. İnal

Başkan V.
Balıkesir
F. İslimyeli

Sözcü
Ordu
A. H. Onat

Bu raporun
Sözcüsü ve Kâtip
Yozgat
V. Uyar

Ankara
M. Ete

Artvin
S. O. Avcı
İmzada bulunamadı.

Aydın
İ. Sezgin

Kars
K. Okyay

Konya
R. Özal

Sakarya
N. Bayar

Siirt
A. Yaşa

Sinop
M. Alicanoğlu

Trabzon
A. Şener

Cumhuriyet Senatosu Yozgat üyesi Sadık Artukmaç ve 2 arkadaşının, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun bazı maddelerinde değişiklik yapılması ve 6122, 6422 ve 7242 sayılı kanunların kaldırılması hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/147)

16 . 2 . 1962

Millet Meclisi Başkanlığına

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun bazı maddelerinde değişiklik yapılması ve 6122, 6422 ve 7242 sayılı kanunların kaldırılması hakkındaki kanun teklifimiz gerekçeyle birlikte, ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını saygılarımızla arz ederiz.

Cumhuriyet Senatosu
Yozgat Üyesi
Sadık Artukmaç

Yozgat Milletvekili
Mustafa Kepir

Ankara Milletvekili
İsmail Gence

G E R E K Ç E

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 39 ncu maddesinin (b) fıkrasının 6122 ve 6422 sayılı kanunlarla yapılan değişikliklerden önceki haline göre, fiili hizmet müddetleri 30 yılı ve yaşları 55 i doldurmuş olanların istekleri üzerine; 30 hizmet yılını tamamlamış olanların ise, yaş kaydı aranmaksızın, kurumlarına lüzum görüldüğünde re'sen emekliye ayrılabilmeleri mümkün idi. Ancak; 40 ncu maddenin (a) ve (b) fıkralarında bahsedilen Sayıştay, Danıştay ve Yargıtay Başkan ve üyeleri ile Sayıştay Savcısı, Başkanmüfettişi, Cumhuriyet Başsavcısı, üniversitelerin ordinaryüs profesörleri ile profesörleri, seçilmiş belediye başkanları ve illerin daimî komisyon üyeleri bu hükmün dışında bırakılmışlardı.

39 ncu maddenin (b) fıkrasındaki «lüzum görülme» kaydının yorumlanmasına dair verilen bir önerge dolayısıyla Meclis Umumi Heyetinin 15 . 6 . 1951 tarihli toplantısında, idareye mutlak bir takdir salâhiyeti tanınmış olan mevzuu bahis fıkranın vuzuh ve sarahati muvacehesinde yorumuna mâhal olmadığına karar verilmiş ve 9 . 7 . 1953 tarihli ve 6122 sayılı Kanunla da, 5434 sayılı Kanunun bazı maddelerinde değişiklik yapılmıştır. Bu değişikliklerle:

1. İstek üzerine emekliye ayrılma için yaş kaydı kaldırılmış ve 25 yıl hizmet kâfi görülmüştür.

2. Kurumunca görülen lüzum üzerine 25 yıl hizmeti bulunanların emekliye sevk edilebilmesine cevaz verilmiş ve bu suretle emekliye sevk edilemler hakkındaki kararların kesin olduğu ve bu kararlar aleyhine hiçbir surette kaza mercilerine başvurulamayacağı hükmü de ilâve edilmiştir.

3. 5434 sayılı Kanunun 89 ncu maddesindeki hükme göre, ancak 30 hizmet yılını dolduranlara verilmekte olan emekli ikramiyesinin, muayyen bir nisbet dâhilinde, 25 yıl hizmeti olanlara dahi verilmesi suretiyle emekliye ayrılma ve ayırma teşvik ve teshil olunmuştur.

Daha sonra kabul olunan 21 . 6 . 1954 tarihli ve 6422 sayılı Kanunla yapılan değişiklikte ise:

1. 40 nci maddenin (a) ve (b) fıkralarında yazılı olanlardan yani Sayıştay, Danıştay ve Yargıtay Başkan ve üyeleriyle Sayıştay Savcısı, Başkanunsözcüsü ve Cumhuriyet Başsavcısı, üniversitelerin ordinaryüs profesör ve profesörlerinden hizmet müddetleri 25 yılı aşmış olanların dahi kurumlarınca lüzum görüldüğünde, yaş haddi aranmaksızın re'sen emekliye ayrılabilmeleri sağlanmıştır.

2. Evvelce bunlar hakkında 68 ve 70 yaşın doldurulmasından önce yaş haddi hükmü uygulanamaz iken, bunların 60 yaşını doldurmalarında kurumlarınca yaş haddi bakımından emekliye sevk edilebilmeleri yetkisi de tanınmıştır.

Gerçi 28.2.1959 tarihinde kabul edilen 7242 sayılı Kanunla gerek kurumlarınca lüzum görüldüğünde re'sen ve gerek istek üzerine emekliye sevk için doldurulması meşrut hizmet müddeti 30 yıla çıkarılmıştır. Fakat bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte hizmet müddetleri 20 yıl ve daha fazla olanların yine 25 yılı doldurmalarından itibaren emekliye ayrılabilmelerine veya kurumlarınca emekliye sevk olunabilmelerine kanunun geçici maddesiyle müntehasız bir imkân verilmiştir. Erken emekliye ayırma veya ayrılmada yapılmak istenen frenleme, uzunca bir âtiye talik edilmiş ve böylece 5434 sayılı Kanunun kabulünden sonra emekli, dul ve yetim aylıklarına karşılıksız yapılan zamlar ve ilâve tediyeyle mali bünyesi sarsılan Sandığın yükü bir kat daha artırılmıştır.

Su ciheti de ifade etmek lâzımdır ki, 5434 sayılı Kanunda yapılan bu değişiklikler; aşağıda belirtilen huzursuzlukların âmili ve adaletsizliklerin sebebi olmuş ve âmme hizmetlerinin ifasında aksaklıklar tevlihetmiştir. Aynı zamanda, antidemokratik mahiyette olmaları hasebiyle, Anayasa esaslarına da aykırı düşmüştür.

Filhakika bu kanuna tabi hizmetlerinde çalışanların, vazifelerini kanun ve tüzükler hükümleri dairesinde ifa etmek şartıyla, hak kazandıkları derecelere terfi etmeleri ve muayyen olan emeklilik müddetini bitirinceye kadar memuriyetleri bakımından kendilerini emniyet içinde görmeleri esas olmak icabeder. Halbuki, hizmet müddeti ilerliyerek tekaütlük çağına yaklaşan bir memurun; belki de kanuna aykırı olduğu kanaatinde bulunarak yerine getirmekten çekindiği bir emri ifa etmemekten dolayı, âminin mutlak bir takdiriyle kendisinin emekliye sevk edileceğini ve buna karşı dâva açabilmek imkânının da olmadığını düşünmesi, onda bir huzursuzluk yaratır. Ayrıca; çalışabilecek kudret ve kabiliyette olan bir kısım memuru 25, bir kısmını da 30 yıl hizmetten sonra - ister memurun ve ister kurumun arzusuyla olsun - emekliye ayırma imkânının mevcudoluğu da hizmetlerin görülmesini aksatır ve aynı statüde iki ayrı esasın bir arada yürütülmesi gibi gayritabiî ve adalete aykırı bir durum da meydana getirir.

Diğer taraftan, sigorta esasına müstenit bir emeklilik sisteminde; yaş, her şeyden önce nazara alınması gereken önemli bir faktördür. 5434 sayılı Kanunun tedvininde, yabancı devlet mevzuatı tetkik edilmek ve memleketimizin hayat şartları ve yaş seviyesinin vasatı göz önünde tutulmak suretiyle, normal emeklilik yaşı 55 olarak kabul edilmişti. Kanunda, âmme hizmetlerinin sarsılmadan yürütülmesini ve bağlanacak maaşın karşılanabilmesini sağlamak maksadiyle hizmetin 30 yılı doldurması şartı da konmuştu. Fakat sonradan yapılan değişikliklerle bu esaslardan uzaklaşmıştır.

Mâruz sebepler dolayısıyla, işbu kanun teklifimizde; emekliye ayrılma isteğinin, eskiden olduğu gibi, 30 hizmet yılının ve 55 yaşın doldurulması şartına bağlanması uygun görülmüştür. Şu kadar ki, 1.3.1959 tarihindeki hizmet müddeti 20 yıl veya daha fazla bulunanlara; 7242 sayılı Kanunun geçici maddesiyle, 25 yılı doldurmalarından itibaren emekliye ayrılmalarını istiyebilmeleri konusunda tanınan hakkın muayyen bir müddetle takyid olunması maksadiyle, 1 Mart 1964 tarihine kadar bir mehil verilmiştir. Böylelikle, bu gibilerin mezkûr tarihten sonra tek sisteme bağlanmaları hususu da sağlanmıştır. Ancak, bunlardan yaşları 55 i bulmamış olanlara; 55 ten eksik olan yaş yılları için, 39 ncu maddenin son bendi dairesinde kurumları tarafından Sandığa munzam bir aidat yatırılması suretiyle Sandık zararının telâfisi yoluna gidilmesi zaruri görülmüştür.

tür. Bununla beraber, 55 yaşını doldurmadan emekliye ayrılan bir memur için kurumu tarafından Sandığa ödenecek olan bu munzam aidat, Sandığın riskini karşılamaktan çok uzaktır. Meselâ : Yaşı 45, hizmet müddeti 25 yıl ve emekliliğe esas maaşı 1 500 lira olan bir memurun emekliye sevk olunduğunu farz edelim. Sandığın 55 yaştan önceki 10 yıl için bu memura ödiyeceği miktar ayda 675 lira \times 120 ay = 81 000 liradır. Buna mukabil ilgili kurumca munzam olarak Sandığa ödenecek aidat ise : Ayda 150 lira \times 120 ay = 18 000 lira ve bunun Sandığa % 5 i mürekkep faizle işletilmesinden elde edilecek gelir 4 870 lira ki, ceman 22 870 liradır. Bu misale göre Sandığın riski (81 000 — 22 870 = 58 130) 58 130 liraya baliğ olmaktadır.

Diğer taraftan, 6122 ve 6422 sayılı kanunlarla 5434 sayılı Kanunun 39 ncu maddesinin (b) fıkrasına eklenmiş bulunan : «Kurumunca görülen lüzum dalayısıyla re'sen emekliye sevk kararına karşı idari veya kazai mercie başvurulamaz» şeklindeki hüküm, Anayasamızın 114 ncu maddesinin «İdarenin hiçbir eylem ve işlemi, hiçbir halde, yargı mercilerinin denetimi dışında bırakılamaz» diye yazılı bulunan ilk fıkrasına aykırıdır. Halbuki Anayasamızın 8 nci maddesi, kanunların Anayasaya aykırı olmaması hükmünü de ihtiva etmektedir.

İşbu teklifimizle sözü geçen aykırılık giderilmiş ve kaza merciiine başvuramamış veya açtıkları dâva bahis konusu antidemokratik hüküm sebebiyle reddedilmiş olanlara - adalet ve hakkaniyet prensiplerinin bir neticesi olarak - dâva açabilme imkânları verilmiştir.

Burada, kurumca görülen lüzum üzerine re'sen emekliye sevk edilenlerden hukuku muhtel olduğu kanatında bulunanlara, bu idari tasarrufa karşı, kanun yoluna müracaat imkânının verilmesi için sözü edilen fıkradaki «kurumlarınca lüzum görüldüğünde» ibaresi yerine «sabit olan sebebe binaen kurumlarınca» ibaresinin konulması noktai nazarının kabili müdafaa olduğu düşünülebilir. Fakat kurumca sabit görülen sebebin açılan bir dâva sonunda, yargı merciiince kabul olunup olunmayacağı meşkûktür ve aksine sâdir olacak bir kararın kurumu müşkül duruma düşüreceğine şüphe yoktur. Bu sebepde kurumun, kesin bir zaruret olmıyan bu yolu tercih etmeyeceği ve binnetice bu mekanizmanın işlemeyeceği bedihidir. Kaldı ki, emeklilik kanununun çeşitli maddeleriyle, memurun vazifesini gereken şekilde yapmaması veya yapamaması hallerinde memuriyetten uzaklaştırılması hükme bağlanmıştır. Şu halde sadece bir zümre, yani hizmeti 25 veya 30 yılı bulmuş olanlar üzerinde durmak ve emekliye sevkı gerektiren durumun sadece bunlar hakkında vâkı olacağını kabul etmek doğru değildir.

Yukardan beri arz edilen sebepler dolayısıyla, memuru âmirin mutlak surette baskısı altında tutmaktan başka bir amaca dayanmıyan ve tatbikatı ile de müspet bir sonuç alınmayıp aksine her bakımdan mahzurlu ve huzur kaçıracı olduğu anlaşılmış bulunan «kurumca görülen lüzumuna binaen emekliye sevk olunma» usulüne son verilmesi elzem ve zaruri görülmüştür.

Bilindiği üzere, 5434 sayılı Kanunun 40 nci maddesinin (a) ve (b) fıkralarında zikredilen ve vazifelerine atanmaları devlet memurları statüsünden ayrı bir usule tabi bulunan ve yargı ve bilim sahalarında memleket ölçüsünde kendilerinden istifade edilecek olan müstesna makam ve mevki sahipleri; halen yürürlükte olan hükümlere göre, 25 yılı doldurmuşlarsa, görülen lüzum üzerine kurumlarınca emekliye sevk edilebilmektedirler. Halbuki yılların tecrübelerine sahip bu değerli kimselerin de, 5434 sayılı Kanunun tedvini sırasında olduğu gibi, 68 ve 70 yaştan önce - kendileri istemedikçe - emekliye sevk edilmelerine mâni olmak gerekmektedir. Bu maksatla, 40 nci maddenin; bunların 60 yaşını doldurmaları halinde, haklarında yaş haddi hükmünün uygulanmasına imkân veren kaydının da değiştirilmesi zaruri görülmüştür.

Yukarda etraflıca izah edilen vaziyetlerin ışığı altında, 5434 sayılı Kanunun bazı maddelerinde yapılmasına lüzum görülen değişikliklerin neler olduğu aşağıda sırasıyla ve kısaca belirtilmiştir.

Teklifin 1 nci maddesiyle; 5434 sayılı Kanunun 39 ncu maddesinin (b) fıkrasında aşağıdaki değişiklikler yapılmıştır :

1. Kurum tarafından lüzum görüldüğünde re'sen emekliye sevk edilme ve buna karşı kaza mercilerine başvurulmaması hükümleri kaldırılmış ve istekle emekliye ayrılma 30 hizmet yılı-

nın ve 55 yaşın doldurulması şartına bağlanmıştır. Şu kadar ki, fiili hizmet müddeti zammına müstahak bulunanların 55 yaşını ikmal edip etmediklerinin tetkikinde hizmetlerine eklenen yılların da hesaba katılması kaydı konulmuştur.

2. Aynı maddenin (ç) ve (d) fıkralarındakiler, kesenek iadesi durumuna girdikleri halde hizmet müddetlerinin 20 yıl ve daha fazla olması sebebiyle 88 nci madde gereğince kesenekleri geriverilmeyenlerdir. Bunlardan hizmetleri 30 yıl ve daha fazla olanların yaşlarının 55 i doldurmasında ve hizmetleri 30 yıldan aşağı olanların ise 60 yaşını ikmal etmelerinde istekleri üzerine emekliye ayrılabilme hükmü konulmuştur. Böylece, bunların emeklilik isteklerinin de, vazifede bulunanlara paralel bir surette, yerine getirilmesi yoluna gidilmiştir.

3. Aynı maddenin, ahlâk noktasından hüküm ile veya disiplin, yetersizlik sebeplerinden sicil dolayısıyla kurumları tarafından re'sen emekliye sevk edilenlerden yaşları 55 i bulmamış olanlar için kurumlarınca Sandığa munzam aidat ödenmesi hususlarına atfı tazammun eden, son fıkrasından (b) harfi çıkarılmıştır.

Teklifin 2 nci maddesiyle; 40 nci maddenin ilk fıkrası, 6422 sayılı Kanunla yapılan değişiklikten önceki şekline irca edilmiş yani bu maddenin (a) ve (b) fıkralarında sayılan istisna mevkiündekilerin o fıkralardaki yaşları ikmal ile emekliliklerini istemelerine kadar haklarında 60 yaşını doldurmaktan dolayı kurumunca yaş haddi hükmünün uygulanmaması ciheti temin olunmuştur.

Teklifin 3 nci maddesiyle; 62 nci maddenin (a) fıkrasının yalnız 2 nci bendindeki 25 yıl fiili hizmet müddeti, vazifede bulunan memurların durumuna paralel olarak, 30 yıl ve 55 yaşın ikmalî şeklinde değiştirilmiştir.

Teklifin 4 nci maddesiyle; 66 nci maddenin (f) fıkrasında yapılan değişiklik, kesenek iadesi durumuna girdiği halde 88 nci madde gereğince keseneği geriverilmemiş olanlardan ölenlerin, dul ve yetimlerine aylık bağlanmasında, hizmet müddeti 25 yıl iken 6122 sayılı Kanunla 20 yıla indirilmişti. 6122 sayılı Kanunun kaldırılması teklif edildiğine ve 88 nci madde mucibince de hizmeti 20 yıl olanların kesenekleri geriverilmeyeceğine binaen fıkra 6122 sayılı Kanunla tadilin esası benimsenerek ve fakat daha sade bir şekilde yazılmıştır.

Teklifin 5 nci maddesiyle; 88 nci madde, bu defa kaldırılması teklif edilen 6122 sayılı Kanunla değiştirildiği şekilde yani kesenek iadesi durumuna girenlerin, evvelce olduğu gibi, hizmet müddetleri 20 yıl ise keseneklerinin geriverilmemesi mealinde olmak üzere yeniden yazılmıştır.

Teklifin 6 nci maddesiyle; 6122 ve 7242 sayılı kanunlarla değişiklik gören 89 ncu madde, ancak 30 fiili hizmet yılını ikmal etmiş olanlara ikramiye verilebileceği mealinde ve ilk şekline irca edilmek üzere yeniden kaleme alınmıştır.

Teklifin 7 nci maddesiyle; yukarıki değişiklik ve tesisler dolayısıyla hiçbir hükmünün devamına mahal kalmıyan 6122, 6422 ve 7242 sayılı kanunların tamamen kaldırılması uygun görülmüştür.

Teklif olunan geçici maddeler ise; yukarıda verilen izahatta belirtilen sebeplerle tesisine lüzum görülen muvakkat mahiyetteki hususları ihtiva eylemekte bulunmuştur.

C. SENATOSU YOZGAT ÜYESİ SADIK AR-
TUKMAÇ VE İKİ ARKADAŞININ TEKLİFİ

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı
Kanununun bazı maddelerinde değişiklik yapıl-
ması ve 6122, 6422 ve 7242 sayılı kanunların kal-
dırılması hakkında kanun teklifi

MADDE 1. — 5434 sayılı T. C. Emekli San-
dığı Kanununun 6122, 6422 ve 7242 sayılı ka-
nunlarla muaddel 39 ncu maddesi aşağıdaki şe-
kilde değiştirilmiştir :

Madde 39. — Emekli aylığı aşağıdaki haller-
de bağlanır :

a) Cumhurbaşkanlığında bulunanların bu
yerlerden ayrılışlarında istekleri üzerine ;

b) Fiili hizmet müddetleri 30 yılı ve yaş-
ları 55 i doldurmuş olanların istekleri üzerine ;

(32 nci madde gereğince fiili hizmet müddet-
lerine zam yapılanların 55 yaşını ikmal edip et-
medikleri, hizmetlerine eklenen bu müddetlerin
de ilâvesiyle nazara alınır.)

Ceza bakımından kovuşturma veya muhake-
meleri yapılmakta olanlardan bu durumda bulu-
nanların istekleri, kovuşturma veya muhakeme-
leri sonuna bırakılır.

Subay ve askerî memurlarla astsubay ve ge-
dikli erbaşların harbe hazırlık devresinde istek-
leri ile emekliye ayrılma muameleleri, durumun
aydınlanmasına ve tehlikenin geçmesine kadar
geri bırakılabilir. Bu devrenin başladığı ve bit-
tiği tarihler Bakanlar Kurulunca tesbit edilir.

Subay ve askerî memurlardan, subay ve as-
kerî memur olduktan sonra veya askerî memur
olmazdan evvel öğrenci sıfatı ile yabancı mem-
leketlerde tahsil veya stajda bulunarak avdet
edenler, masrafları kendi taraflarından ödenmiş
ise tahsil veya staja gidiş ve dönüş tarihleri ara-
sında geçen müddet kadar, Devlet tarafından
ödenmiş ise bu müddetin iki misli kadar yukar-
da yazılı 30 yıl fiili hizmetten ayrıca hizmet et-
medikçe emekliye ayrılmalarını istiyemezler.

c) İştirakçilerden 40 nci madde gereğince
haklarında yaş haddi hükümleri uygulanacak
olanlar kurumlarınca re'sen veya 60 yaşını dol-
durduklarında istekleri üzerine ;

ç) 88 nci madde gereğince kesenekleri geri-
verilmeyenlerden fiili hizmet müddeti 30 yıl ve-
ya daha fazla olanların 55 yaşını doldurmala-
rında istekleri üzerine ;

d) 88 nci madde gereğince kesenekleri geri-
verilmeyenlerden fiili hizmet müddeti 30 yıldan
aşağı olanların 60 yaşını doldurmalarında istek-
leri üzerine ;

e) Subay ve askerî memurlarla, astsubay
ve gedikli erbaşların ahlâk noktasından hüküm
ile veya yetersizlik veya disiplin sebeplerinden
dolayı sicilleri üzerine veyahut askerî mahkeme-
lerce verilecek kararlar üzerine kurumlarınca
re'sen ;

f) (e) fıkrasında yazılı olanlar dışındaki-
ler ahlâk ve yetersizlik sebeplerinden dolayı tü-
züğüne göre sicilleri üzerine kurumlarınca re'-
sen ;

g) Belediye başkanları ile illerin daimî ko-
misyonu üyelerini bu yerlerde iken (b) fıkra-
sında yazılı duruma girmelerinde istekleri üze-
rine ;

Emekli aylığı bağlanabilmesi için yukardaki
(c) fıkrasında yazılı halde ilgililerin fiili hiz-
met müddetlerinin 20 yılı, (e) ve (f) fıkraların-
da yazılı hallerde ise 25 yılı doldurmuş bulun-
maları şarttır.

(e) ve (f) fıkralarına göre kurumlarınca
emekliye ayrılanların 55 ten eksik olan her yaş
yılı için ilgilinin emekli keseneğine esas aylık
veya ücreti tutarının yıllık toplamının % 10 u
ilgili kurumlarca derhal ve toptan sandığa öde-
nir.

MADDE 2. — Aynı kanunun 6422 sayılı Ka-
nunun 2 nci maddesiyle muaddel 40 nci madde-
sinin 1 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştiril-
miştir :

İştirakçi veya tevdiatçılardan ; aşağıdaki fık-
ralarda ve 43 ncu maddede yazılı olanlar dışın-
da kalanların, vazifeleri ile ilgililerinin kesilme-
sini gerektiren yaş haddi 65 yaşlarını doldur-
dukları tarihtir. Hizmet müddetleri ne olursa
olsun 60 yaşını dolduranlar hakkında da kurum-
larınca yaş haddi uygulanabilir. Bu vazifelere
65 yaşını dolduranların açıktan veya naklen tâ-
yinleri caiz değildir.

MADDE 3. — Aynı kanunun 6122 sayılı Kanununun 2 nci maddesiyle muaddel 62 nci maddesinin (a) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

a) Emeklilik hakkı tanınan bir vazifeye tâyin edilmeyenlere, isterlerse fiilî hizmet müddetleri 5 yıldan fazla 20 yıldan az olmak şartıyla emekli kesenekleri geriverilerek sandıkla alâkaları kesilir. İstemezlerse veya fiilî hizmet müddetleri 20 yıl ve daha fazla ise 60 yaşını doldurdıkları zaman fiilî ve itibari hizmet müddetleri toplamına göre emekli aylığı bağlanır veya hizmeti 20 yıldan az ise 82 nci maddeye göre toptan ödeme yapılır. Şu kadar ki, bunlardan yaşları 55 i ve fiilî hizmet müddetleri 30 yılı doldurmuş bulunanlar emekli aylığı bağlanmasını her vakit isteyebilirler.

MADDE 4. — Aynı kanunun 6122 sayılı Kanununun 3 ncü maddesiyle muaddel 66 ncü maddesinin (f) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

f) 88 nci maddeye göre kesenekleri geriverilmemiş durumda iken ölenlerin;

MADDE 5. — Aynı kanunun 6122 sayılı Kanununun 4 ncü maddesiyle muaddel 88 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 88. — 87 nci maddenin (a, b, c, d, e, g, h, i, j, m) fıkralarında yazılı olanlardan fiilî hizmet müddetleri 20 yıl ve daha fazla bulunanların ayrılışlarında kesenekleri geriverilmez.

MADDE 6. — Aynı kanunun 6122 sayılı Kanununun 5 nci maddesiyle muaddel 89 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 89. — Emekli, âdi mâlûllük veya vazife mâlûllüğü aylığı ilk defa bağlananlardan bağlama sırasında ve bağlamaya esas fiilî hizmet müddetleri 30 yılı doldurmuş bulunanlara «emekli ikramiyesi» adı ile bu aylıklarına esas tutulan vazife aylık veya ücretleri tutarının bir yıllık toplamı ödenir.

Fiilî hizmet müddetleri 30 yılı doldurmuş bulunanlardan vazifede veya açıkta iken ölenlerin ikramiyeleri 68 nci maddedeki esas ve nis-

betlere göre aylığa müstahak dul ve yetimlerine ve artarsa bu da yine aynı nisbetlere göre bunlara ödenir.

Emekli ikramiyeleri ödendikçe yazı ile istenilmesi üzerine en çok iki ay içinde faturası karşılığında kurumlarca sandığa ödenir.

Sandıkça tahakkuk ettirilmiş emekli ikramiyelerini almadan ölenlerin ikramiyeleri vârislerine ödenir.

MADDE 7. — 6122, 6422 ve 7242 sayılı kanunlar kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1. — 5434 sayılı Kanununun 39 ncü maddesinin (b) fıkrasındaki kayda dayanılarak kurumlarınca görülen lüzum üzerine re'sen emekliye sevk edilenlerden hukuku muhtel olanlar, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte memur niteliğine sahip ve emekliye ayrıldıkları memuriyetin yaş haddini doldurmamış durumda olmak şartıyla, bu tarihten itibaren 90 gün içinde ve tabi oldukları kanunlardaki esaslar dairesinde kaza mercilerine başvurabilirler.

Yukarda yazılı duruma girip de açtıkları dâvalar, kanun yollarının kapalı bulunması sebebiyle reddedilmiş olanlar ile bu konuda Türkiye Büyük Millet Meclisine başvurmuş bulunanlar da yukarıki fıkra hükmünden faydalanırlar.

GEÇİCİ MADDE 2. — 7242 sayılı Kanununun yürürlüğe girdiği 1 . 3 . 1959 tarihinde fiilî hizmet müddetleri 20 yıl veya daha fazla olanlardan bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte emekliliğe tabi vazife ve hizmette bulunanlar 1 . 3 . 1964 tarihine kadar 25 yılını doldurarak emekliliklerini istedikleri takdirde kaldırılan 7242 sayılı Kanununun muvakkat maddesi nazara alınarak emekli aylığı bağlanır ve ikramiyesi ödenir. Bunların 55 ten eksik yaş yılları için de kurumlarınca 5434 sayılı Kanununun 39 ncü maddesinin son bendine göre sandığa ödeme yapılır.

MADDE 8. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 9. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Maliye Komisyonu raporu

Millet Meclisi

Maliye Komisyonu

Esas No : 1/268,2/207,2/147,2/33, 2/24

17 . 9 . 1962

Karar No. : 74

Yüksek Başkanlığa

T. C. Emekli Sandığı Kanununun 39 ncu maddesinin 6122 ve 6422 sayılı kanunlarla değiştirilen ve eklenen (b) fıkrasının kaldırılmasına dair İlhami Sanear'ın teklifi, 6.4.1962 tarih ve 23 sayılı Kararımızla Bütçe Komisyonuna sevk edilmişti.

Bu kere Hükümet tarafından, Emekli Sandığı Kanununun 6122 ve 6422 sayılı kanunlarla değiştirilen 39 ncu maddesinin (b) fıkrasının son bendinin kaldırılması hakkında kanun tasarısı ile, Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine ve üç arkadaşının, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa ek 7242 sayılı Kanunun muvakkat maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi, Cumhuriyet Senatosu Yozgat Üyesi Sadık Artukmaç ve 2 arkadaşının, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun bâzı maddelerinde değişiklik yapılması ve 6122, 6422 ve 7242 sayılı kanunların kaldırılması hakkında kanun teklifi, Edirne Milletvekili İlhami Ertem'in, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa ek kanun teklifi ve Cumhuriyet Senatosu Urfa Üyesi Vasfi Gerger'in, kesin idari kararlar hakkında Danıştay'a başvurulacağına dair kanun teklifleri 39 ncu madde ile aynı mahiyette olduklarından 23 sayılı kararımızla birleştirilmek üzere Bütçe Komisyonuna tevdi olunmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Maliye Komisyonu

Başkanvekili

Muş

S. Mutlu

Bu mazbata Sözcüsü

Erzurum

G. Karaca

Kâtip

Ağrı

N. Güngör

Adana

Y. Aktınur

Gümüşane

N. Küçükçer

Manisa

Y. Yakut

Bütçe ve Plân Komisyonu raporu

Millet Meclisi

Bütçe ve Plân Komisyonu

Esas No. : 2/147

Karar No. : 152

10 . 9 . 1963

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Cumhuriyet Senatosu Yozgat Üyesi Sadık Artukmaç ve iki arkadaşının, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun bâzı maddelerinde değişiklik yapılması ve 6122, 6422 ve 7242 sayılı kanunların kaldırılması hakkında kanun teklifi, Maliye Komisyonunun raporiyle birleştirilen 1/268, 2/207, 2/33 ve 2/24 esas sayılı dosyalar ayrılmak suretiyle, ilgili Hükümet temsilcilerinin iştirakiyle komisyonumuzda tetkik ve müzakere edildi.

T. C. Emekli Sandığı Kanununun yeni baştan ele alındığı, yakında Büyük Millet Meclisine takdim edileceği Hükümet üyelerince beyan olunmaktadır.

Hazırlanmış bulunan bu teklif muhtelif kanunlarla iktisabedilmiş birçok hakları celbedici bulunduğu ve emeklilik hukukunun küllolarak ele alındığı bu sırada münferit bir teklifle emeklilik statüsünün yeniden bozulmasını yerinde görmeyen komisyonumuz teklifi reddetmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Bu rapor			
Sözcüsü ve Kâtip			
Başkan	Başkan V.	Sözcü	Sözcüsü ve Kâtip
Hatay	Balıkesir	Ordu	Yozgat
<i>Ş. İnal</i>	<i>F. İslimyeli</i>	<i>A. H. Onat</i>	<i>V. Uyar</i>
Ankara	Artvin	Aydın	Kars
<i>M. Ete</i>	<i>S. O. Avcı</i>	<i>İ. Sezgin</i>	<i>K. Okyay</i>
	İmzada bulunamadı.		
Konya	Sakarya	Siirt	Sinop
<i>R. Özal</i>	<i>N. Bayar</i>	<i>A. Yaşa</i>	<i>M. Alicanoğlu</i>
	Trabzon		
	<i>A. Şener</i>		

Kayseri Milletvekili Mehmet Göker ve 5 arkadaşının, 4367 sayılı Kanununun 4684, 6706 ve 70 sayılı kanunlarla değişik birinci maddesinin C ve D fıkralarının değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Millî Savunma, İçişleri ve Plân komisyonları raporları (2/328)

18 . 10 . 1962

Millet Meclisi Başkanlığına

4367 sayılı Kanununun 4684, 6706 ve 70 sayılı kanunlarla değişik birinci maddesinin (C) ve (D) fıkralarının değiştirilmesine dair kanun teklifi ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımızla arz ederiz.

Konya
İ. Kabadayı

Kayseri
M. Yüceler

Kayseri
M. Göker

Eskişehir
E. G. Sakarya

Ankara
İ. S. Hatipoğlu

Kayseri
V. A. Özkan

G E R E K Ç E

14 Ocak 1943 tarih ve 4367 sayılı Kanunla Subay, askerî memurlarla Millî Savunma Bakanlığı teşkilat ve kadrolarında görevli sivil memurlarla, Gümrük Muhafaza Jandarma Tabur ve Alaylarında çalışan sivil memur ve ücretlilere birer er tayını ve Emniyet Genel Müdürlüğü kadroları ile Gümrük Muhafaza ve Muamele sınıfı kadrolarına dair 3944 sayılı Kanuna bağlı kadrolara giren maaşlı ve ücretli memurlara 25 er lira verilmesi hüküm altına alınmıştır. 6706 sayılı Kanunla subay, askerî memur ve astsubaylara verilen tayın bedelleri 110 lira, sivil memurlarla Emniyet mensupları ve Gümrük muhafaza mensuplarına verilenler de 50 liraya çıkarılmıştır. 7238 sayılı Kanunla bu miktarlara % 50 zam yapılmıştır.

12 Nisan 1962 tarih ve 42 sayılı Kanun çıkıncaya kadar bu durum aynen devam etmiştir. 12 Nisan 1962 tarih ve 42 sayılı Kanunla Gümrük Muhafaza ve muamele sınıfı kadrolarında bulunanlarla Emniyet Genel Müdürlüğü kadrolarında bulunanların tayın bedelleri emsalleri olan Millî Savunma Bakanlığı bütçesine bağlı fiilî kadrolarla, Millî Savunma Bakanlığı birlik ve müesseselerinde görevli, Maliye Bakanlığına bağlı saymanlıklar teşkilâtında ve Jandarma Genel Komutanlığı fiilî kadrolarında görevli sivil memur ve hizmetlilerden ayrılarak 165 liraya çıkarılmak suretiyle subay, askerî memur ve astsubaylarla eşit duruma sokulmuşlardır.

42 sayılı Kanunun kabulüne kadar Millî Savunma Bakanlığı ve Jandarma Genel Komutanlığı kadrolarında çalışan sivil memur ve hizmetlilerle, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Gümrük Muhafaza ve muamele sınıfı kadrolarında görevliler tayın bedeli bakımından aynı durumda mütalâa olunarak aynı miktarda tayın bedeli alırlarken 42 sayılı Kanun yürürlüğe girdikten itibaren tefrik edilerek Millî Savunma Bakanlığı ve Jandarma Genel Komutanlığı kadrolarında görevli sivil memur ve hizmetlilerin 75 lira tayın bedeli almalarına mukabil Emniyet Genel Müdürlüğü ve Gümrük Muhafaza ve muamele sınıfı kadrolarındaki görevli sivil memur ve hizmetliler 165 lira tayın bedeli almaktadırlar.

4367 sayılı Kanunu tadil eden 6706 ve 7238 sayılı kanunlarla Millî Savunma Bakanlığı ve Jandarma Genel Komutanlığı kadrolarında görevli sivil memur ve hizmetlilerle Emniyet Genel Müdürlüğü ve Gümrük Muhafaza ve muamele sınıfı kadrolarında görevli sivil memur ve hizmetliler tayın bedeli bakımından daima birlikte ve eşit olarak mütalâa edilirken 42 sayılı Kanunla ortada bir tefrik yaratılması, adalet ve eşitlik kaidelerine aykırı bir durum meydana getirdiği gibi görüldükleri vazifelerin ehemmiyeti aşikâr olan ve 211 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetler İçişleri Kanunu ve Talimatnamesi gereğince askerliğin icabettirdiği her yerde görev yapacak ve yapmakta olan ve hattâ bir askerî şahıs olmaları sıfatı ile diğer vazifeleri meyanında nöbet hizmetleri ile de görevlendirilen ilgili personelin çalışma şevklerini de kırmaktadır.

Bu durumun tashihi ve adaletin tesisi için ilişik kanun teklifi hazırlanmıştır.

Millî Savunma Komisyonu raporu

Millet Meclisi

Millî Savunma Komisyonu

Esas No: 2/328

Karar No: 17

20 . 3 . 1963

Yüksek Başkanlığa

Kayseri Milletvekili Mehmet Göker ve 5 arkadaşının, 4367 sayılı Kanununun 4684, 6706 ve 70 sayılı kanunlarla değişik birinci maddesinin (C) ve (D) fıkralarının değiştirilmesine dair kanun teklifi, ilgili Millî Savunma ve Maliye Bakanlıkları temsilcilerinin de iştirakleri ile komisyonumuzda görüşüldü.

Gerekçeden anlaşılacağı veçhile, 4367 sayılı Kanunu tadil eden 6706 ve 7238 sayılı kanunlarla Millî Savunma Bakanlığı ve Jandarma Genel Komutanlığı kadrolarında görevli sivil memur ve hizmetlilerle Emniyet Genel Müdürlüğü ve Gümrük muhafaza ve muamele sınıfı kadrolarında görevli sivil memur ve hizmetliler tayın bedeli bakımından daima birlikte ve eşit olarak mütalâa edilirken, 12 Nisan 1962 tarih ve 42 sayılı Kanunla ortada bir tefrik yaratılması adalet ve eşitlik kaidelerine aykırı bir durum meydana getirdiği gibi, bu görevlerde çalışan personelin çalışma şevklerini de kırdığı göz önüne alınarak kanun teklifi, komisyonumuzca uygun bulunmuş ve aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince İçişleri Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü	
Erzurum	Kars	Niğde	Amasya
Ş. Konuray	S. Öktem	A. Eren	İ. Sarıgöz
Ankara	Aydın	Giresun	İçel
H. Ataman	H. Aydınçer	M. K. Çilesiz	Y. Dermancı
İstanbul	İstanbul	İzmir	Kars
M. R. Bertan	H. Oben	Muhalifim, gerekçesi ko-	B. Vural
İmzada bulunamadı	İmzada bulunamadı	mision tutanağında	İmzada bulunamadı
		yazılıdır.	
		Ş. Akkan	
Kastamonu	Kastamonu	Kocaeli	Muş
İ. Ş. Dura	İ. H. Yılanhoğlu	Muhalefet şerhim vardır.	S. Öztürk
	İmzada bulunamadı	Söz hakkım mahfuzdur.	
		H. Kısayol	

Ordu

Söz hakkım mahfuzdur.

F. Güley

M. Meclisi (S. Sayısı : 381)

Muhalefet şerhi

Kanun teklifine Millî Savunmadaki ve Jandarma Genel Komutanlığındaki sivil memurların da subay ve astsubaylarla Emniyet ve Gümrük Muhafaza teşkilâtındakiler gibi 165 lira tayın bedeli almalarına muhalifim. Çünkü Millî Savunma ve Jandarma Genel Komutanlığındaki sivil memurlar ve bilhassa maliyeciler aynen diğer devlet sektörlerindeki emsalleri gibi günlük büro hizmetlerini saat 9.00 ile 17.00 arasında ifa ederler. Ayrıca bunlar çok büyük ekseriyetle daima mazbut karar-gâh ve vekâlet ve silâhlı kuvvetler komutanlıklarında ve konforlu yerlerde vazife görmektedirler. Subay ve astsubaylarla aralarında mutlaka bir fark olmak icabettiğinden kendilerinin de aynı seviyeye, aynı hizmeti görürlermiş gibi getirilmek istenmesinin hukuk prensipleriyle bağdaştırma-dığım için aleyhindeyim.

Kocaeli Milletvekili
H. Kısayol

KAYSERİ MİLLETVEKİLİ MEHMET GÖKER VE 5 ARKADAŞININ TEKLİFİ

4367 sayılı Kanununun 4684, 6706 ve 70 sayılı kanunlarla değişik 1 nci maddesinin (C) ve (D) fıkralarının değiştirilmesine dair kanun teklifi

MADDE 1. — Ordu mensupları ile Emniyet Umum Müdürlüğü, Gümrük Muhafaza ve Muamele Sınıfı kadrolarında çalışanlara birer er tayını verilmesi hakkındaki 4367 sayılı Kanununun 4684, 6706, 7238 ve 70 sayılı kanunlarla değişik birinci maddesinin (C) ve (D) fıkraları aşağıdaki gösterilen şekilde değiştirilmiştir.

C) Millî Savunma Bakanlığı bütçesine bağlı fiilî kadrolarda bulunan sivil memur ve hizmetlilere, Millî Savunma Bakanlığı birlik ve müesseselerinde görevli, Maliye Bakanlığına bağlı Saymanlıklar teşkilâtındaki sivil memur ve hizmetlilere ve Jandarma Genel Komutanlığı fiilî kadrolarında görevli sivil memur ve hizmetlilere ayda 165 lira,

D) Deniz Kuvvetleri Komutanlığı kadrolarındaki sivil memur ve hizmetlilerle seferi kuruluşa dâhil olup hizmete alınan Devlet teşkilâtına bağlı vasıtalarındaki sivil memur ve hizmetlilere ayda 165 lira,

MADDE 2. — Bu kanun yayımını takibeden ay başında yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU DEĞİŞTİRİŞİ

4367 sayılı Kanununun 4684, 6706 ve 70 sayılı kanunlarla değişik 1 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifi

MADDE 1. — Kanun teklifinin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Kanun teklifinin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Kanun teklifinin 3 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

İçişleri Komisyonu raporu

Millet Meclisi
İçişleri Komisyonu
Esas No. : 2/328
Karar No. : 43

24 . 4 . 1963

Yüksek Başkanlığa

Kayseri Milletvekili Mehmet Göker ve 5 arkadaşının, 4367 sayılı Kanununun 4684, 6706 ve 70 sayılı kanunlarla değişik birinci maddesinin (C) ve (D) fıkralarının değiştirilmesine dair olan kanun teklifi, ilgili Bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle komisyonumuzda görüşüldü :

Teklifin gerekçesinde de belirtildiği veçhile, Millî Savunma Bakanlığı ve Jandarma Genel Komutanlığı kadrolarında çalışan sivil memur ve hizmetlilere de, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Gümrük muhafaza ve muamele sınıfı kadrolarında çalışanlara verildiği gibi 165 lira tayın bedeli verilmesi istenmektedir.

Millî Savunma Bakanlığı ve Jandarma Genel Komutanlığı kadrolarında çalışan sivil personelin de, Devlet sektörünün diğer kısımlarında çalışan emsalleri gibi günlük büro hizmetleri gördüğü izahıtan vârestedir.

Aynı niteliği taşıyıp, aynı hizmeti görenlere aynı ücretin ödenmesi teadül icabıdır.

Teklifin kabulü halinde, aynı hizmeti gören, fakat başka başka Bakanlıklarda çalışan personel arasında çalıştıkları Bakanlığa göre fark yaratacağından ve bu halin ise çalışma gücüne tesir edeceğinden teklifin reddine karar verilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Komisyon Başkanı

Kırklareli
M. A. Eriş

Sözcü

Edirne
I. Ertem

Aydın
M. Gedik

Çorum
H. İncesulu

Erzurum
A. Şenyurt

Eskişehir
Ş. Asbuzoğlu
İmzada bulunamadı.

Giresun
N. Erkmen

İstanbul
Z. Altınoğlu
İmzada bulunamadı.

Kütahya
S. Sarpaşar

Mardin
M. A. Arıkan

Bütçe ve Plân Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Bütçe ve Plân Komisyonu
Esas No. 2/328
Karar No. 144

29 . 8 . 1963

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Kayseri Milletvekili Mehmet Göker ve 5 arkadaşının 4367 sayılı Kanunla 4684, 6705 ve 70 sayılı Kanunla değiştirilen 1 neci maddesinin (C) ve (D) fıkralarının değiştirilmesi hakkındaki kanun teklifi Hükümet temsilcileri hazır oldukları halde;

Hükümetin bu husustaki mütalâası esas alınarak incelendi ve görüşüldü :

Hükümet mütalâasında da belirtildiği veçhile yeni personel rejiminin esaslarına tesir edeceği,

hattâ geciktirebileceği gibi ücret sisteminde ve Devlet sektöründeki sivil memurlar arasında fark yaratacağı mülâhazasıyla kanun teklifi Komisyonumuzca reddedilmiştir.

Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan
Hatay
Ş. İnal

Başkanvekili
Balıkesir
F. İslimyeli

Bu Rapor Sözcüsü ve
Kâtip
Yozgat
V. Uyar

Artvin
S. O. Avcı

Aydın
I. Sezgin

Elâzığ
Ö. F. Sanaç
İmzada bulunamadı

Gümüşane
S. Savacı

Izmir
N. Mirkelâmoğlu

Kars
K. Okyay

Kastamonu
S. Keskin

Konya
İ. Baran

Sakarya
N. Bayar
İmzada bulunamadı

Siirt
A. Yaşa

Sinop
M. Alicanoğlu
İmzada bulunamadı

Trabzon
A. Şener

Dönem : 1

Toplantı : 2

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 396

Samsun Milletvekili İlyas Kılıç ve Sakarya Milletvekili Yusuf Ulusoy'un, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun geçici 14 ncü maddesine (ç) fıkrası eklenmesine dair kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları ve Millî Eğitim komisyonunun mütalâası (2/335)

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun geçici 14 ncü maddesine (ç) fıkrası eklenmesine dair kanun teklifimiz gerekçesiyle birlikte ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğine müsaadelerinizi saygı ile rica ederiz.

25 Ekim 1962

Sakarya
Y. Ulusoy

Samsun
İ. Kılıç

G E R E K Ç E

3 . 4 . 1926 tarihinde yürürlüğe giren Millî Eğitim teşkilâtına dair 789 sayılı Kanununun 23 ncü maddesinde «Maarif hizmetine dâhil olan muallimlerin maaşlarından 20 yaşına kadar aidatı tekaüdiye tevkif edilemez.» denilmiş olduğu için 1452 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 1.9.1929 tarihine kadar mülki memurların aylıklarından emekli kesneği kesilmiş olmasına rağmen öğretmenlerin aylıklarından emekli keseneği kesilmemiş bulunduğu ve mülga 1683 sayılı Askerî ve Mülki Tekaüt Kanununun ikinci maddesi ile de memurların (öğretmenler dâhil) 20 nci yaşa vüsullerinden önce geçen hizmetlerin emeklilikte nazara alınmayacağı hükme bağlanmış bulunduğu öğretmenlerin 1 . 1 . 1950 tarihine kadar 18 nci yaştan önce geçen hizmetleri hiçbir suretle emeklilikte nazara alınmamıştır.

789 sayılı Kanunla o zaman öğretmenleri koruma maksadı ile konulmuş bu hüküm emekliliklerinde aleyhlerine olmuş, ilkokul öğretmenliğine birçokları 18 yaşından önce intisabetmiş olmalarına rağmen, 5434 sayılı Kanunun geçici 14 ncü maddesi ile 1 . 1 . 1950 tarihinden önce kazanılmış haklar korunmuş bulunmasına ve bu gibi öğretmenler 15 - 19 ncü yaş arasında öğretmenlik hizmeti yapmış bulunmalarına rağmen o zamanki kanun hükmü gereğince aylıklarından emeklilik keseneğinin kesilmemiş bulunmasından bugün mağdur duruma girmişlerdir.

Bu şekilde hizmeti geçen öğretmenlerin adedi bugün pek az kalmıştır. Geçmiş hizmetlerinin emeklilikte kıymetlendirilmesi için emekli kanun teklifi hazırlanmış bulunmaktadır.

SAMSUN MİLLETVEKİLİ İLYAS KILIÇ VE
SAKARYA MİLLETVEKİLİ YUSUF ULU-
SOY'UN TEKLİFİ

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı
Kanununun geçici 14 ncü maddesine (ç) fıkrası
eklenmesine dair kanun teklifi

MADDE 1. — 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun geçici 14 ncü maddesine aşağıda yazılı (ç) fıkrası eklenmiştir.

ç) 1452 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 1 . 9 . 1929 tarihinden önce ilkokul öğretmenliğine tâyin edilmiş olup da 789 sayılı Kanun gereğince o tarihlerde aylıklarından emeklilik ke-

seneği kesilmemiş bulunanlardan bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte emeklilik hakkı tanınan vazifelerde bulunanların 15 yaşlarından sonra geçen hizmet müddetleri;

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Maliye Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Maliye Komisyonu
Esas No: 2/335
Karar No: 20

21 . 12 . 1963

Yüksek Başkanlığa

Samsun Milletvekili İlyas Kılıç ve Sakarya Milletvekili Yusuf Ulusoy'un 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun geçici 14 ncü maddesine (Ç) fıkrası eklenmesine dair kanun teklifi, teklif sahibi ve Bakanlık temsilcilerinin huzuriyle komisyonumuzda tetkik ve müzakere olundu.

Teklif evleviyetle öğretmenleri ilgilendirir mahiyette görüldüğü için, bu hususta mütalâası alınmak üzere İçtüzüğün 28 nci maddesi gereğince Millî Eğitim Komisyonuna havale edilmek üzere Yüksek Başkanlığa arz olunur.

Başkan
Gümüşane
N. Küçükler

Başkanvekili
Çankırı
Ş. Keskin

Bu Rapor Sözcüsü
Aydu
N. Müren

Kâtip
Kütahya
A. Erbek

Adana
Y. Aktınur

Manisa
Y. Yakut

Ordu
O. N. Hazinedar

Millî Eğitim Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Millî Eğitim Komisyonu
Karar No. : 8
Esas No. : 2/335

2 . 1 . 1963

Yüksek Başkanlığa

Başkanlığınız tarafından Komisyonumuza havale edilen, Sakarya Milletvekili Yusuf Ulusoy ve Samsun Milletvekili İlyas Kılıç'ın «5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun geçici 14 ncü

maddesine (ç) fıkrası eklenmesine dair kanun teklifi hususunda, Maliye Komisyonu tarafından Komisyonumuzdan mütalâa sorulmaktadır.

Teklifin gerekçesinde de belirtildiği gibi, ilkokul öğretmenliğine bir çokları 18 yaşından önce intisabetmiş olmalarına rağmen 5434 sayılı Kanunun geçici 14 ncü maddesi ile 1 . 1 . 1950 tarihinden önce kazanılmış haklar korunmuş bulunmasına ve bu gibi öğretmenler 15-19 ncü yaş arasında öğretmen hizmeti yapmış bulunmalarına rağmen o zamanki kanun hükmü gereğince aylıklarından emeklilik keseneğinin kesilmemiş bulunmasından dolayı mağdur olmuşlardır.

Bu öğretmenlerin mağduriyetlerini gidermek için verilen teklif oy birliği ile Komisyonumuzcada uygun görüldüğü mütalâasına varılmıştır.

Maliye Komisyonuna havale edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan Vekili	Sözcü	Çanakkale	Denizli
Tunceli	Tunceli	A. N. Akay	R. Senel
V. Kışoğlu	F. Ülkü		
Sakarya	Sivas	Ordu	
Y. Ulusoy	A. Altay	Ş. Pehlivanoglu	

Maliye Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Maliye Komisyonu
Esas No : 2/335
Karar No : 52

23 . 1 . 1963

Yüksek Başkanlığa

Samsun Milletvekili İlyas Kılıç ve Sakarya Milletvekili Yusuf Ulusoy'un 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun geçici 14 ncü maddesine (ç) fıkrası eklenmesine dair ve 21.12.1962 tarih ve Karar 20, Esas 2/335 sayılı kararımızla; öğretmenleri ilgilendirmesi münasebetiyle mütalâasını sorduğumuz Millî Eğitim Komisyonundan muhavvel kanun teklifi, ilgili Maliye Bakanlığını T.C. Emekli Sandığı temsilcileri ve teklif sahiplerinin iştirakiyle Komisyonumuzda, tetkik ve müzakere edildi.

1452 sayılı Teadül Kanununun yürürlüğe girdiği 1.9.1929 tarihine kadar aylıklı vazifelere tâyin edilenlerin 15 nci yaştan sonra aylıklarından tekaüt aidatı kesilmiş olduğu halde aynı tarihe kadar öğretmenlerden 789 sayılı Kanunun 23 ncü maddesi gereğince 20 nci yaşa kadar tekaüt aidatı kesilmemiştir.

1.1.1950 tarihinde yürürlükten kaldırılmış bulunan 1683 sayılı Askerî ve Mülki Tekaüt Kanunu ile emeklilik hakkının 20 nci yaşa vusul tarihinden başlayacağı kabul edilmiş ve emeklilik muameleleri de buna göre yapılmıştır.

5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu ile bütçe sisteminden prim sistemine geçilmiş ve emekliliğin de 18 nci yaşın bitiminden başlaması kabul edilmiş, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce kazanılmış hakların korunması maksadı ile de geçici 14 ncü madde tedvin edilmiş bulunmaktadır.

Bu maddede; 1452 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar tekaüt aidatı verilmek suretiyle aylıklı memuriyetlerde (20) nci yaştan önce geçen müddetlerle o tarihten (1.9.1929) bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe (1.1.1950) kadar da (19) ncü yaşta ve aylıklı memuriyetlerde geçen müddetlerin emeklilikte fiilî hizmet sayılacağı, bunlardan 1.9.1929 tarihine kadar 15 nci yaşın bitiminden sonra aylıklarından tekaüt aidatı kesilmiş olanların bu hükümden faydalanacakları açıkça belirtilmiş, 789 sayılı Kanunun 23 ncü maddesi gereğince öğretmenlerin aylıklarından (20)

nei yaşa kadar tekaüt aidatı kesilmemiş olduğuna göre bunların kazanılmış bir hakları da mevcut bulunmamaktadır.

Bu itibarla teklif, gerek 12 nei madde ve gerekse 14 neü madde ile derpiş olunan esas ve prensiplere uymadığından Komisyonumuzca şayanı kabul görülmiyerek reddedilmiştir.

Havalesi gereğince Plân Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Başkanlığa arz olunur.

Başkan	Sözcü	Kâtip	
Gümüşane	Erzurum	Kütahya	Adana
N. Küçükler	G. Karaca	A. Erbek	Y. Aktimur
Ağrı	Aydın	Kocaeli	Manisa
N. Güngör	N. Müren	C. Babaç	Y. Yakut
İmzada bulunamadı	İmzada bulunamadı		
Ordu			
O. N. Hazineedar			

Bütçe ve Plân Komisyonu raporu

Millet Meclisi

Bütçe ve Plân Komisyonu

Esas No. : 2/335

Karar No. : 157

10 . 9 . 1963

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Komisyonumuza havale edilmiş bulunan, «Samsun Milletvekili İlyas Kılıç ve Sakarya Milletvekili Yusuf Ulusoy'un, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun geçici 14 neü maddesine (ç) fıkrası eklenmesine dair kanun teklifi» Maliye Bakanlığı ve Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü temsilcilerinin de iştirakleriyle tetkik ve müzakere edildi.

Kanun teklifinde; 1929 tarihinden önce ilkokul öğretmenliğine tâyin edilmiş olup da o tarihlerde aylıklarından emeklilik aidatı kesilmemiş bulunanların 15 yaşlarından sonra geçen hizmet müddetlerinin emekliliğe sayılması derpiş olunmaktadır.

Hazineye (1) milyon, Emekli Sandığına (5) milyon malî yükünün bulunması Emekli keseneği verilmeden önce geçen hizmetlerin fiilî hizmetten sayılmıyacağı 789 sayılı Kanunun 23 neü maddesi icabı olması, mevzu bahis talebin müktesep bir hak olmadığı, bu konuda makale şâmil bir hak tesisinin kukukun ana kaidelerine aykırı düşeceği mütalâası ile Hükümet görüşünü bildiren Başbakanlık Komisyonunca da tasvibedilmeyen teklif komisyonumuzca de reddedilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Başkan V.	Sözcü	Bu rapor
Hatay	Balıkesir	Ordu	Sözcüsü ve Kâtip
Ş. İnal	F. İslimyeli	A. H. Onat	Yozgat
Ankara	Artvin	Aydın	V. Uyar
M. Ete	S. O. Avcı	İ. Sezgin	Kars
	İmzada bulunamadı.		K. Okyay
Konya	Sakarya	Siirt	Sinop
R. Özal	N. Bayar	A. Yaşa	M. Alicanoğlu
		Trabzon	
		A. Şener	